

TRANSCRIPT VAN DE RAADSVERGADERING VAN GEMEENTE HAARLEM
d.d. 24 juni 2020

1. Openingen en mededelingen

De voorzitter: Dames en heren, ik open de vergadering en ik wil u vragen of u wilt gaan staan, zodat wij kort twee overleden voormalige raadsleden kunnen herdenken. Kort geleden zijn twee voormalige leden van de gemeenteraad van Haarlem overleden, Liane Drogdrop en Peter Schouten. Liane Drogdrop overleed op 5 juni 2020. Ze was raadslid van de SP van maart 2010 tot en met 11 september 2011. Ze had een groot sociaal hart voor degenen die het minder goed hadden, en ze was lid van de commissie Samenleving. Ze heeft haar raadslidmaatschap na anderhalf jaar helaas op moeten zeggen wegens privéomstandigheden. Zeer onverwachts overleed op 10 juni Peter Schouten. Hij startte in 2006 in de Haarlemse gemeentepolitiek als schaduwraadslid van de Partij Spaarnestad, eenmansfractie van Kees de Vries. Bij de verkiezingen van 2010 sloot hij zich aan bij de SP, in eerste instantie ook als schaduwraadslid. Bijzonder feit is dat Peter Schouten Liane Drogdrop opvolgde op 11 september 2011 als raadslid voor de SP. In september 2012 ging Peter verder met Ronald Hiltemann en Jan van de Manakker met de nieuwe fractie Sociaal Lokaal Haarlem. En die partij heeft tot de verkiezingen in 2014 deel uitgemaakt van de gemeenteraad. Peter is na een afscheidsdienst in zijn geliefde Groenmarkt kerk in kleine kring begraven op de begraafplaats aan de Kleverlaan. En ik heb begrepen dat mevrouw Özogul, die beiden heeft meegemaakt, ook kort iets zou willen zeggen. Ik geef u het woord.

Mevrouw Özogul-Özen: Ja, dank u wel, voorzitter. Toen het bericht kwam van het overlijden van Liane ben ik er ontzettend van geschrokken. Ik heb Liane leren kennen vanuit een actie, dat ging over de tunnel. En Liane kwam later bij mij in de commissie Samenleving als raadslid, als collega. Wij hebben met heel veel plezier altijd goed gewerkt en ik heb Liane leren kennen als iemand met een groot sociaal hart. Ja, ze was gek op paarden en voor mensen die kwetsbaar waren in de samenleving. Lieve Liane, ik zal je missen. Ik ben er ontzettend van geschrokken, maar ik wilde toch even iets zeggen. Ik heb met heel veel plezier met haar samengewerkt. Dank u wel. Ik wil ook iets zeggen kort over Peter Schouten. Met Peter heb ik langer gewerkt, vanuit eerst een andere partij en later als raadslid, ook in de commissie Samenleving. Peter had humeur. Ik kende Peter in Schalkwijk, we gingen altijd samen naar bijeenkomsten in dezelfde auto, klein Nissan Micraatje. En ik heb met Peter ook andere herinneringen. We hebben een zwerfkatje, wat ik hem gegeven heb, die gek op hem was. En ook met Peter heb ik ontzettend goed samengewerkt. Ook van zijn overlijden ben ik heel erg geschrokken. En beiden hebben mij toch even verdriet gedaan. Ook lieve Peter, hierbij wil ik even kort stilstaan, en beiden bedanken voor de goede samenwerking afgelopen jaren.

De voorzitter: Dank. We zijn een moment stil om aan hen te denken.

De voorzitter: Dank u wel, u kunt gaan zitten. Afwezig zijn mevrouw Otten van Liberaal Haarlem en mevrouw Klazes. Ja, mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Mevrouw Schopman komt niet, helaas.

De voorzitter: Ah, en mevrouw Schopman.

2. Vaststellen van de agenda

De voorzitter: Goed. Wij zijn hier bij elkaar voor een hele speciale vergadering, want er is eigenlijk maar één belangrijk punt, onze jaarrekening. Kunt u zich vinden in de agenda? Dan stellen we die vast.

3. Presentatie accountant belangrijkste bevindingen Accountantsverslag gemeente Haarlem 2019

De voorzitter: U heeft als opdrachtgever van de accountant de accountant verzocht om een toelichting te geven op de bevindingen. En ik wil graag de accountant uitnodigen om dat voor ons te doen.

Mevrouw Koedijk: ... toelichting op de corona, want de corona is natuurlijk na 2019 begonnen. We noemen dat in accountantstermen een gebeurtenis na balansdatum. En dat betekent dat er voor de cijfers zeg maar niks verandert, maar er is natuurlijk toch wel, de hele wereld ziet er wel anders uit. En om dat te benadrukken, verwijzen wij in onze toelichting naar de toelichting ook van het college, waarin deze onzekerheid wordt benoemd. En dat zult u zien, als u ook met andere gemeentes vergelijkt, dat zal in alle andere gemeentes ook zo plaatsvinden. En als we kijken naar de belangrijkste thema's, zijn dat al een aantal jaar eigenlijk een drietal zaken. Dat is het sociaal domein, de aanbestedingen en de grex'en, waar ik het altijd even over wil hebben. Laten we beginnen met het sociaal domein. In 2015 natuurlijk naar de gemeente overgegaan, in die periode. Heel lang bezig geweest om dat, ja, hoe zeg je dat, in de grip te krijgen, wat steeds beter lukt. Maar ...

De heer Aynan: Mensen die het thuis kunnen volgen, kunnen u niet horen, omdat u die microfoon gebruikt.

De voorzitter: Ondertussen wel, begrijp ik.

De heer Aynan: Oké, dan ... waar bemoei ik me mee, sorry.

De voorzitter: Bedankt in ieder geval voor het meedenken. Ga verder.

Mevrouw Koedijk: En ik hoop dat de mensen thuis zijn. Het sociaal domein. In die afgelopen periode altijd bezig geweest met hoe kun je nou de prestatielevering van het sociaal domein vaststellen? Is de zorg waarvoor je betaalt, is die geleverd? In Haarlem doen ze dat met de productieverantwoordingen van de zorginstellingen. Dat betekent dat de zorginstellingen een productieverantwoording maken waar de accountant van de zorginstelling een verklaring bij geeft. Zo weet Haarlem dat de zorg waarvoor ze betaald hebben, ook daadwerkelijk is geleverd. Dan ben je natuurlijk wel afhankelijk van die productieverklaring, en dat zien we al jaren. En ook dit jaar zagen we dat en dat was met COVID misschien nog wel weer wat moeilijker dan in andere jaren. Dus daarom hebben we ook een onzekerheid. En die onzekerheid is 13,6 miljoen uitgekomen dit jaar. Dat zijn dus productieverantwoordingen die of niet binnen zijn gekomen, of waar de accountants geen goedkeurend oordeel heeft gegeven, maar een oordeelsonthouding. Als accountant ben ik er altijd ook wel kritisch op geweest, de afgelopen jaren, en heb ik ook dit jaar weer geschreven: het zou beter zijn als je daar zeg maar zelf als gemeente grip op had, dat je niet achteraf zeg maar via een verklaring van een accountant van een zorginstelling weet dat de zorg is geleverd, maar dat je dat zelf vaststelt. Het college heeft ook aangegeven dat ze dat zelf willen gaan vaststellen. En ze zijn ook al bezig met een plan van aanpak. En dat was eigenlijk de bedoeling dat dat in 2019 al een flink stuk geïmplementeerd zou zijn, maar dat is nog niet gerealiseerd. En mijn advies aan u is om dat vooral ook in de gaten te houden, zodat daadwerkelijk die stap naar voren wordt gezet. Een ander thema wat terugkomt, is de rechtmatigheidsfouten rondom de Europese aanbestedingen. Zoals u weet, kijken wij ook naar de rechtmatigheid. En één van de regels is dat je natuurlijk aan de Europese wet voldoet, en dat is best ingewikkeld. En dit jaar hebben we daar fouten voor

vastgesteld van 2,5 miljoen. En we zien ten opzichte van de afgelopen jaren een duidelijke verbetering, maar er is nog wel een stap te maken. En die stap die te maken is, heeft te maken van kan je van tevoren goed inschatten hoe groot een opdracht is? Want als je ... je moet zeg maar boven een grens Europees aanbesteden. Als je zelf denkt van nou, ik kom niet over die grens, ga je dat natuurlijk niet doen, maar als dan uiteindelijk blijkt dat je misschien soms wel veel meer dan die grens hebt gehaald, dan is het natuurlijk een fout. Nou, dat is één van de stappen die Haarlem nog kan verbeteren. En dat zien we ook gebeuren. Dan ga ik even naar de andere grote positie in de jaarrekening, dat is de financiële ontwikkelingen van de grondexploitaties. Als u daar de staatjes van heeft gezien, als u heeft doorgeklikt, dan ziet u dat die positief zich ontwikkelen. Dat heeft ook te maken met dat er een winstgevende grondexploitatie bij is gekomen, dat is het Koningsplein en dat er een verliesgevende is afgesloten. Dus dat maakt het beeld nog positiever. Wat we zien is dat die goed onderbouwd worden, dus de waarderingen van die grex'en. Alleen de kleinere, die kunnen wat vaker geactualiseerd worden. En we zien bijvoorbeeld bij het Deliterrein ook dat er soms de opbrengsten zeg maar wat voorzichtig worden ingeschat en daarom is er dit jaar ook een mooi resultaat op gedraaid. Maar wij als accountants zeggen: voorzichtig is goed, maar te voorzichtig is weer te, als u begrijpt wat ik bedoel. Dan de jaarstukken. Ik ga nu een beetje door de dingen heen. Wij beoordelen natuurlijk van verschillende gemeentes de jaarstukken. En Stefan, mijn collega die naast mij staat, die was dit jaar voor het eerst. En ook hij bevestigde weer: dit is toch wel een hele leesbare jaarrekening. En soms bent u weleens als raad kritisch, maar zeg maar in vergelijking met andere gemeentes, is dit een prettig leesbare jaarrekening, van goede kwaliteit ook aan paragraven. Dan de financiële positie. Andere jaren hebben we er ook wel kritisch op geweest. Wat we nu zien, is stabiele kengetallen. Een netto schuldquote die mooi positie blijft houden. En we zien een stabiele positie, en dat is mooi om dat zo te houden. We hebben nog wat aandachtspunten opgeschreven van nou, uw belastingcapaciteit is al hoog, dus u heeft weinig flexibiliteit. En als straks, als zeg maar, als u veel weer gaat investeren natuurlijk als Haarlem, hou die schuldquote in de gaten. Dat kan door bij de beslissingen die er genomen worden, ook goed na te denken van welke beheersmaatregelen zijn er? En dat kunt u aan het college vragen, en dat geven ze vaak ook erbij: een lage rente, allerlei maatregelen die daarvoor zijn getroffen. Dus ik denk dat dat een mooie positie is. Dan ga ik denk ik, dan ben ik mijn eigen kernboodschappen kwijt. Nee, daar ben ik weer. Dan het laatste punt. En ook dat is een punt wat wij steeds terugkerend benomen. We hebben rondom de inrichting van je beheersing en hoe goed je dat zeg maar ook richting het jaarrekeningproces hebt georganiseerd. Als je kijkt bij Haarlem, is Haarlem erg afhankelijk zeg maar van de kwaliteit van het auditteam voor een goede jaarrekening. Het auditteam haalt er heel veel fouten uit. Normaal komen al die gegevens zeg maar van het primaire proces, die worden door controllers beoordeeld, en zo komen ze in de jaarrekening, maar het auditteam van Haarlem haalt er nog relatief veel fouten uit. Nou, we hebben altijd gezegd: die beheersing moet terug naar de eerste en tweede lijn, want dan kan je voorkomen in plaats van dat je achteraf vaststelt dat iets fout is. En we zien daar wel verbetering in, want we zien dat het auditteam dit jaar minder fouten, maar dat het wel een heel aanzienlijk bedrag, volgens mij vijftien miljoen, ja, vijftien miljoen eruit heeft gehaald. Dus wij zeggen eigenlijk tegen het college: college, ga door met die ontwikkeling naar de eerste en tweede lijn, hou als raad daar ook duidelijk de vinger aan de pols, want dat is belangrijk. Voorzitter, ik wou het hierbij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Mogelijk zijn er raadsleden die een vraag aan u willen stellen bij deze gelegenheid, dat kan. Is er iemand die zegt van ... Ja, de heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag over het laatste waar u over begon, de beheersing van de uitgaven en het korten bij de eerste en tweede lijn. Die tekorten zitten vooral bij de eerste lijn, heb ik gezien in uw rapport. En het lijkt mij heel belangrijk dat dat gaat verbeteren. En ik proef uit uw

woorden dat u dat ook belangrijk vindt. En mijn vraag aan u is: heeft u wat dat betreft adviezen aan de raad: hoe zou je die manco's in de eerste lijn kunnen aanpakken?

Mevrouw Koedijk: Nou, u kunt het zelf eigenlijk alleen aanpakken door daar het college continu goed op te bevragen. Want als ik kijk naar de eerste lijn, dan zijn op zich de beheersmaatregelen wel in opzet bedacht, maar die zijn niet goed uitgewerkt en kunnen met name achteraf niet controleerbaar zijn. Als u als raad wilt dat het beter gaat, dan moet u eigenlijk aan het college vragen van goh, wat is uw plan om te zorgen dat het beter gaat en hoe kan ik dat dan meten, en daar zeg maar het college op bevragen. Ja? Dus eigenlijk de vinger aan de pols houden en kritisch zijn naar de implementatie van de verbeteringen.

De heer Garretsen: Dank u, voorzitter, we zijn twee zielen en één gedachte.

De voorzitter: Kijk eens aan, kijk eens aan. Mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Ja, u gaf net zelf aan: hou de NSQ goed in de gaten, u kunt daarvoor beheersmaatregelen vragen aan het college. Nu heb ik altijd begrepen dat de BBV daarvoor ons nou juist heel weinig handvaten biedt, omdat wij ook niet kunnen sparen voor een investering, en we kunnen ook niet versneld aflossen als we dat zouden willen, dus wat verstaat u onder beheersmaatregelen?

Mevrouw Koedijk: Wat ik probeerde te zeggen, ik probeer even na te denken hoe ik dat kan verwoorden, is: op het moment dat u een investering doet, betekent het dat er ook leningen worden aangetrokken en dat dat later weer betaald en terugbetaald moet worden. En op het moment dat je zo'n investering doet, kan je nadenken over van goh, hoe is het verdienmodel, hoe is het business model om die lening weer terug te betalen, wat doet de gemeente eraan om de rente zo laag mogelijk te houden. Nou, dat zijn beheersmaatregelen zeg maar hoe je de investeringen dus wel kan doen, dus dat je niet als gemeente helemaal zeg maar, ja, investeringsloos bent, want je bent misschien wel een goede gemeente die door wil, maar wel zeg maar op een beheerste manier. Dus dat zijn met maatregelen, zoals rente, afschrijvingen die nog gedekt kunnen worden, bijvoorbeeld met belastinginkomsten, dat soort zaken.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Oomkes.

De heer Oomkes: Dank u wel, voorzitter. U zei al het een en ander over het sociaal domein, dat staat voor een heel belangrijk jaar. En u zei met name dat de productieverantwoordelijkheid van de instellingen, de zorginstellingen zou moeten verbeteren. En daar zit nou juist een groot deel van de problemen van de afgelopen tijd. Doet u in uw bijgaande notities ook nog verdergaande suggesties hoe je die kunt meten, zodat we niet, zoals met alles in die sector, achter lopen?

Mevrouw Koedijk: De productieverantwoordingen die wij gebruiken voor de jaarrekeningcontrole, is de verantwoording dat de zorg is geleverd. Dus na een jaar moet zo'n zorginstelling zeggen: dit zijn de uren van die en die zorg voor dat tarief dat ik heb geleverd en daar controleert de accountant, en daar kunnen wij dan vervolgens weer gebruik van maken als zijnde van de accountant heeft dat gesteld dat die zorg is geleverd. Ik denk waar u op doelt, heeft veel meer te maken met de kostenbeheersing en de kwaliteit van zorg. En dat zijn eigenlijk een andere vraag, dit is meer van is de zorg geleverd. Uw vraag kan zijn: is de kwaliteit van de zorg goed, en dat zijn andere vragen die je dan stelt in het proces. Wat wij wel altijd aanbevelen, is om als je maatregelen neemt om tussentijds gesprekken te doen met de klanten over goh, wat vindt u van de zorg, wat gaat goed, wat gaat niet goed, om telefonische enquêtes te doen, om ook altijd die vraag te stellen of de zorg

wordt geleverd, dus dat je de combinatie van kwaliteit en daadwerkelijke levering combineert. Dat zou mijn advies zijn.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Aynan.

De heer Aynan: Ja, dank u wel. En jammer dat het uw laatste jaar is. U had het erover dat de jaarrekening goed leesbaar is. Ik neem aan dat u dat cijfermatig bedoelt. Heeft u ook een mening over het jaarverslag?

Mevrouw Koedijk: Zeker. En dat heeft ook in het verslag gestaan en dat staat op sheet nummer 6, met die mooie wijzertjes, als ik het zelf zo mag zeggen. En ook het jaarverslag vinden wij goed leesbaar.

De heer Aynan: Ja, in de zin van begrijpelijk of cijfermatig?

Mevrouw Koedijk: Begrijpelijk. Wat wij nog als advies geven, en dat staat op sheet nummer 8, is dat er nog een combinatie gemaakt kan worden tussen het beleid en de cijfers. Wat je heel erg ziet in de jaarstukken van Haarlem, is dat het eerste deel met al die smileys, gaat heel erg over het beleid en welke activiteiten er allemaal zijn verricht. En het tweede deel gaat over het geld. En het zou ook mooi zijn als daar nog wat meer een verbondenheid kan zijn.

De heer Aynan: Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie geen woordmeldingen verder. Dat betekent dat de presentatie van uw bevindingen daarmee aan het eind komt. En dat betekent ook dat wij, want dit is de laatste keer, het werd al gerefereerd, dat u als accountant PWC onze jaarstukken heeft gecontroleerd. Dus we nemen ook afscheid en we danken u voor de goede, de wijze, soms misschien wel harde adviezen en kanttekeningen. We hebben geprobeerd ons voordeel ermee te doen. We merken dat u nu toch een zekere tevredenheid uitstraalt, dus dat is mooi. Wij hebben ons voordeel gedaan met uw werk, hartelijk dank, en wij hebben een bloemetje voor u beiden.

Mevrouw Koedijk: Dank u wel. Mag ik nog twee tellen?

De voorzitter: Ja, ja, ja.

Mevrouw Koedijk: Nog twee tellen dan om toch ook nog een soort dankjewel te zeggen aan de gemeente. Ik heb met heel veel plezier de afgelopen drie jaar gewerkt. Wat maakt die tevredenheid, is ook als accountants is het toch fijn dat je ziet dat er stappen worden genomen. Want als je een adviesrapport schrijft elk jaar en er gebeurt helemaal niks, dan denk je ook van ja, waarvoor doe je het? En bij Haarlem, misschien had ik het graag wat sneller gewild, als ik dan toch nog wat kritisch mag zeggen, burgemeester, is het in ieder geval wel steeds een stapje verder gegaan. Maar dank u wel voor het vertrouwen en het ga u goed.

De voorzitter: Dank. Ja, mevrouw Schneiders.

Mevrouw Schneiders-Spoor: Dank u wel voorzitter, als voorzitter van de Auditcommissie zou ik ook heel graag even een paar woorden tot de mensen van PWC willen richten, omdat wij natuurlijk als Auditcommissie eigenlijk namens de raad altijd contact hebben gehad met de accountant en dus de stukken namens de raad van tevoren hebben bestudeerd en geprobeerd alle vragen die er in de raad waren te stellen, hebben gesteld. En daarom, ja, wil ik ook jullie heel erg hartelijk danken voor de samenwerking. Een bijzondere periode, samengaan met Zandvoort, dat is natuurlijk één ding waar wij als raad natuurlijk met argusogen naar hebben

gekeken van gaat het wel goed en gaan wij alle jaarrekeningen uiteindelijk door elkaar krijgen en weten we nog wel wat van ons en wat van hun is? Maar naar mijn idee zijn beide raden, hebben vertrouwen erin gekregen dat dat allemaal goed is gegaan en goed is gedaan onder jullie begeleiding. En de coronacrisis, je noemde hem al, heel spannend om zulk soort dingen allemaal digitaal te gaan doen en op afstand. Nou, we hebben het een leuke samenwerking gevonden. Ik vond het ook leuk, dat is natuurlijk heel discriminerend om te zeggen, dat wij als twee vrouwen de cijfers bekeken, dus ik heb het nu toch even gezegd, terwijl dat altijd toch vroeger altijd toch een beetje mannenzaak was, dus dat was een leuke samenwerking. Hartelijk dank daarvoor. En ook wij hebben namens de Auditcommissie nog een bloemetje.

Mevrouw Koedijk: Mag ik het nog wel aanvaarden?

De voorzitter: Het kan nog net, volgens mij. Ja, goed zo. In ieder geval een goede reis en bedankt.

4. Toelichting onderzoek naar beleidsveld 4.1 Duurzame stedelijke ontwikkeling door rapporteurs Melissa Oosterbroek en Danny van Leeuwen

De voorzitter: Dan gaan wij verder, want wij hebben met elkaar afgesproken als raad, daar zijn we vorig jaar mee gestart, dat we de behandeling van de jaarrekening op een bijzondere manier organiseren. We noemen dat de methode Duisenberg-light. En dat betekent dat bepaalde beleidsvelden door een aantal raadsleden specifiek zijn bekeken en dat zij daarover rapporteren. En voor het eerste rapport wil ik graag uitnodigen Melissa Oosterbroek en Danny van Leeuwen. Die hebben een onderzoek gedaan naar beleidsveld 4.1, Duurzame stedelijke ontwikkeling. Ja, op dezelfde manier als de accountant denk ik, hier aan deze kant.

Mevrouw Oosterbroek: Maar zonder slides? Met slides, ja, oké.

De voorzitter: Ja.

Mevrouw Oosterbroek: Het gaat goed.

De voorzitter: Oké. Ja, dat is een beetje lastig. Misschien staand, is dat het handigst? Ja. Als de één de één gebruikt en de ander de ander, dan kan je ook de afstand nog houden.

De heer Van Leeuwen: Dankjewel.

De voorzitter: Ja, ik vind het ook mooi. Goed, wie begint er?

De heer Van Leeuwen: Ja, dank u wel, voorzitter, voor het woord. Ja, geachte raad, wij hebben op uw verzoek inderdaad een onderzoek gedaan naar het eerste beleidsveld, 4.1, Duurzame stedelijke vernieuwing. We hebben dat gedaan aan de hand van de Duisenberg-methode, daar kunnen we kort even bij stilstaan. Die heeft ons eigenlijk gedwongen een zestal vragen te beantwoorden. Allereerst het beeld op hoofdlijnen te schetsen van het beleidsvelden, welke doelen en welke prestaties zijn er gerealiseerd, wat heeft dat gekost, is er een oordeel te geven over de rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid en wat zijn uiteindelijk onze conclusies en aanbevelingen? Even kijken, want ik vind het wel prettig om op papier mee te kijken. Allereerst het beeld op hoofdlijnen. Wat wij hebben geconcludeerd, is dat het allereerst natuurlijk een heel kwalitatief beleidsveld is, waar we heel veel kwalitatieve dingen in de stad willen realiseren, maar dat het ook een erg verkokerd beleidsveld is, dat heel veel zaken onvoldoende lijken te zijn gedefinieerd, kwalitatief, en dat ter schetsing daarvan ook bijvoorbeeld de samenwerking met één heel belangrijk onderdeel, namelijk de

commissie Beheer, in grote mate ontbreekt. Want de component duurzaamheid zit voornamelijk in de commissie Beheer. Nou, u ziet het inderdaad een beetje ... nee, terug nog alsjeblieft, dat een aantal zaken, de hoofdkoers die het college neerzet, is eigenlijk zoals wij het hebben gezien, een collage van allerhande beelden wat er afgelopen jaren is gebeurd, maar heel weinig samenhang wordt er geboden in die prestaties en die zaken die het college daarin ziet. Nou, we hebben gezien dat die doelstellingen en prestaties vaak voor meerdere uitleg vatbaar zijn, wat dan de beoordeling uiteraard niet vergemakkelijkt. De financiële kant van de zaak, dat is dat blokje daar inderdaad. Nou, goed, daar kunnen we weinig van zeggen, 1,3 procent onderbesteding op een budget van elf miljoen, nou, goed, dat geld zal vanzelf wel een keer uitgegeven gaan worden in het nieuwe jaar. Maar wat wij eigenlijk vanaf dag één heel interessant vonden, is van kunnen wij aan de hand van het jaarverslag grip krijgen op de elf miljoen die in dat beleidsveld omgaat? De accountant die zojuist aan het woord was, hebben wij ook gesproken, en die gaf natuurlijk aan van ja, je moet natuurlijk in de beoordeling van een jaarverslag vooral kijken naar de afwijkingen ten opzichte van de begroting. Maar eigenlijk kan dat niet goed als je ook niet kijkt naar wat is nou dat totale bedrag wat in die beleidsvelden omgaat? Wat is de koppeling met de prestaties? En als voorbeeld iets wat we allemaal herkennen van het afgelopen jaar, we hebben ontwikkelvisies opgesteld, een flink aantal, maar we weten eigenlijk niet in één oogopslag: wat heeft dat nou gekost? En zou je daar wat meer achter kunnen komen? Volgende sheet alsjeblieft. Nou, de doelen in het beleidsveld, het kwalitatieve beleidsveld. Je kunt zien op deze wijze, in het midden dat je ziet het beleidsveld 4.1, Duurzame stedelijke ontwikkeling, we streven naar een hoogwaardige stedelijke omgeving, zodat de aantrekkelijkheid van Haarlem behouden blijft. Daar zitten allerlei kwalitatieve definities in. En als je die ambtelijk uitvraagt, dat hebben we gedaan, dan krijg je die antwoorden die links en rechts daar omheen staan. Nou, dat zijn fantastische antwoorden, maar die lokken eigenlijk nog meer vragen uit. Wat zijn gezondheidsrisico's, wat moet zo beperkt mogelijk blijven? Dat zijn een aantal termen, die daarin staan, waar wij eigenlijk de conclusie nog eens meer kregen van dit is eigenlijk een beleidsveld waar we heel veel over de kwaliteit van de stad willen zeggen, maar we kunnen er allemaal anders naar kijken. En als dat zo is, wordt het ook lastig om de prestaties die het college ons voorlegt goed te beoordelen. Volgende sheet, alsjeblieft. Ja, dus welke doelen zijn behaald? Nou, wij denken dat er niet voldoende betekenisvolle indicatoren zijn gegeven in het jaarverslag, dat we daardoor geen trendinformatie kunnen geven, langjarig, over de prestaties opeenvolgend in een reeks van jaren. Nou ja, goed, we zien wel, en dat is natuurlijk een positief iets, we hebben ontwikkelvisies vastgesteld, dus we hebben wel een goede basis gelegd om de woningbouwambitie, die groot is in Haarlem, de komende jaren vlot te trekken. We zien dat de toename van de sociale woningbouw iets hoger is dan dat hij gepland was, maar ja, de andere kant van het verhaal is, en dat weten we al een aantal jaren in dit geval, dat de netto sociale woningvoorraad niet zal toenemen. Nou goed, we zien geen evenwicht in de doelen en de prestaties. We zien onvoldoende samenhang tussen de commissies die op het beleidsveld een rol spelen. En het belangrijke is ook dat we geen continuïteit zien in het beoordelen van de prestaties. En daar gaan we de volgende sheet nog wat over zien. Ja, dat is dan natuurlijk voor jou, ja.

Mevrouw Oosterbroek: Ja, hij doet het nu wel. Nou ja, hier zie je eigenlijk in 2019 waar we op sturen voor onze organisatie, dat hele witte gedeelte. En dan zie je dat we heel veel kerngetallen op het netto toevoegen van woningen en eigenlijk maar heel erg beperkt op die andere dingen die we ook belangrijk vinden, bijvoorbeeld het klimaatneutraal maken van onze stad. Voor duurzame stedelijke ontwikkeling zeggen we eigenlijk: nou, we zijn tevreden als raad als er meer Haarlammers gebruikmaken van de openbare ruimte. Dus daarom stellen we alle ontwikkelvisies en doen we de dingen die we doen. Nou, ik denk dat wij hebben gezien dat dat beter kan, dat daar meer indicatoren voor zijn vast te stellen, waardoor je meer grip krijgt op die duurzame stedelijke ontwikkeling. En wij vinden dat nu wat mager. Want het lijkt alsof onze organisatie alleen maar inzet op het bouwen van woningen. En zelfs als je inzet op het bouwen van woningen, dan zie je ook in

de volgende pagina in diezelfde rapportage dat die tienduizend woningen dan worden vergeten. Je ziet hier nog lege ruimtes, waar dus nog prestatiemogelijkheden kunnen worden toegevoegd en prestatie-indicatoren kunnen worden toegevoegd vanuit de commissies om meer sturing en meer grip te krijgen.

De heer Van Leeuwen: Ja, misschien ter toevoeging, het gaat er ook vooral om dat we dus in 2019 zien dat we meer en beter aanbod van woningen willen realiseren, maar dat we de kwantificering daarvan, de tienduizend woningen, zetten bij het realiseren van een hoogwaardiger stad.

Mevrouw Oosterbroek: Ja, dat is die, ja.

De heer Van Leeuwen: Ja, in 2019. Maar dit is 2020, dit is de programmabegroting. En daar zie je dat die tienduizend woningen niet meer genoemd worden. Dus je hebt geen goede cyclus van doelstellingen, realisaties en dan in het volgende jaar, dan gaan we dat niet meer doen, lijkt het. Dat is een gevolg van de veranderingen die het doet in een begroting ten opzichte van het jaarverslag van het jaar daarvoor. Die tienduizend woningen worden niet meer genoemd als een onderdeel van het beleidsveld. Dat is wat we daarin zagen. En dan heb je hier inderdaad de indicatoren zelf. We hebben een ...

De voorzitter: Ik stel voor vragen zo meteen te doen na de presentatie.

De heer Van Leeuwen: Ja. Nou ja, je ziet inderdaad dat er een hoogwaardige integrale kwaliteit van de leefomgeving wordt nagestreefd, dat we daar een aantal indicatoren voor hebben gevonden. Die worden ook gebruikt, dat zijn BZK, het ministerie opgegeven indicatoren. Maar wat wij denken is dat je daar, met die drie indicatoren die genoemd worden, eigenlijk helemaal dat beeld niet kunt schetsen van in hoeverre presteren we het om een hoogwaardiger leefomgeving te realiseren? Wij denken dat je met bijvoorbeeld het aangeven van de aanwezigheid van voorzieningen, cultuur, de staat van onderhoud van de openbare ruimte, de bereikbaarheid in onze stad, de beleving van veiligheid in wijken, dat je aan de hand daarvan veel meer kunt zeggen over de hoogwaardige leefomgeving en dat dat ook makkelijk meetbaar is. Want we doen een hele hoop zelf al in het Omnibusonderzoek, en we hebben de website waarstaatjegemeente, dus er zijn een hele hoop indicatoren denkbaar die het beeld op het beleidsveld veel helderder zouden kunnen schetsen. Nou, we zien dat bijvoorbeeld indicatoren, nee, sorry, alsjeblieft nog even terug, van erfgoed en omgevingsvisie, dat we die helemaal niet hebben benoemd. Vervolgens zien we bij het meer en beter aanbod van woningen, dan hebben we gezegd: nou, we hebben circa achthonderd woningen gebouwd, maar daar zou de gemeente zichzelf heel goed kunnen laten zien. En dat is ook overigens een vraag die we zagen in de collegereactie, dat onduidelijk is wat we daar nou precies mee bedoelden, het kwantificeren van kwalitatieve aspecten in de woningbouw. Je zou kunnen vertellen: we hebben niet achthonderd woningen gebouwd, maar we hebben een aantal soorten woningen gebouwd, die op bepaalde plekken in de stad staan voor bepaalde doelgroepen die op een bepaalde manier wel of niet duurzaam zijn, klimaatneutraal zijn. Hoe zijn de wegen binnen het apparaat geweest om tot die woningen te komen? Dat kun je kwantificeren en dan kun je heel goed laten zien hoe je in Haarlem de stad aan het bouwen bent en welke doelstellingen je aan het realiseren bent. Dus daar laten we volgens ons iets liggen, wat we eigenlijk heel makkelijk kunnen ophoesten aan informatie. En dan heb je inderdaad de laatste, 4.1.3, die is voor jou.

Mevrouw Oosterbroek: O ja, ja, nou, dat is dat duurzaam Haarlem hè. We zijn nu huizen van het gas af aan het halen, we willen warmtenetten ontwikkelen. Dat is zeker onderdeel van die duurzame stedelijke ontwikkeling. Alleen op dit moment hebben we nog niet de indicatoren klaarstaan om daar ook op te kunnen sturen, en is het dus ook ... kan het logischer zijn om ja, kan eigenlijk de ontwikkeling van dat soort collectieve voorzieningen eerder aan bod komen en dus ook makkelijker worden gerealiseerd als we wat meer naar voren

trekken. En die data die is gewoon beschikbaar, ook vaak op waarstaatjegemeente.nl. Dat was misschien vijf jaar geleden nog niet, maar nu wel, dus daar kunnen we als resultatenrekening, als gemeente Haarlem ons voordeel mee doen. En daar hebben we vooral op ingezet. Dus nou, dit is dan zo'n voorbeeld. Als je alleen maar stuurt op energie in het algemeen, dan krijg je natuurlijk nooit het verschil tussen klimaatneutraal en de warmteopwek die je nodig hebt. Je moet daar wel twee verschillende pijlers op zetten, omdat het anders, ja, zo nietszeggend is en je geen grip krijgt op de ontwikkeling van zo'n warmtenet, of de ontwikkeling van heel veel zon op dak. Of het gasverbruik naar beneden, of de e-laadpunten, al die informatie is over onze stad beschikbaar en altijd toegankelijk, dus dat hoeft onze organisatie ook niet extra te storen als wij dat gewoon zelf zouden kunnen opzoeken.

De heer Van Leeuwen: Ja, de WOZ-waarde wil ik nog iets over zeggen. We geven aan dat we de WOZ-waarde als indicator gebruiken, maar tegelijkertijd hebben we daar natuurlijk nauwelijks invloed op. Het is een marktsituatie waar we in Haarlem zitten. Het is misschien veel interessanter om de regionale WOZ-ontwikkeling of de Nederlandse WOZ-ontwikkeling te vergelijken met de Haarlemse, om dan te zien wat de Haarlemse situatie is. Alleen die WOZ-waarde noemen heeft geen betekenis als je het niet relateert aan de relevante woningmarkt waar Haarlem onderdeel van uitmaakt. En ook dat is laaghangend fruit in die zin. Het is informatie die gewoon bestaat. Volgende sheet, alsjeblieft. Nou ja, goed, dan: welke prestaties zijn er behaald? Dat is dus heel lastig om te zeggen, want wij zien eigenlijk met name prestatie-indicatoren voor doel 4.1.2, het meer woningen realiseren. Dat zijn er 803 geweest. Nou ja, we hebben gezien dat we veel ontwikkelvisies hebben gemaakt, dat we dus een basis hebben gelegd voor de woningbouw in de toekomst, tegelijkertijd dat we heel weinig aandacht hebben gehad, lijkt het, voor erfgoed, de wettelijke taak die onder druk staat. Dat zijn dan zaken die we een beetje door het jaarverslag heen moeten opduikelen. Dus ja, de stoplichtjes, om maar in die terminologie te blijven, die staan dus inderdaad voor ons op zwart. Het is eigenlijk niet meetbaar op basis van wat wij gelezen hebben. Ja, goed, de prestaties per beleidsveld, wat hebben we niet gedaan? Dus we halen er nu een tweetal uit, om aan te geven van wat dat dan, hoe dat op de lezer overkomt. Het is absoluut geen waardeoordeel over dat het niet gedaan is, laat dat ook helder zijn. Maar we hebben bijvoorbeeld aangegeven dat we in de stad als doelstelling: we gaan met de stad werken aan een omgevingsvisie en een omgevingsplan. Uiteindelijk wordt aangegeven in het jaarverslag dat we dat niet hebben gedaan, maar dat we wel ontwikkelvisies hebben opgesteld. Ja, daar lees je dan eigenlijk een vraag in van goh, hoe is dat nou besloten, wat betekent dat dan voor de capaciteit in de navolgende jaren, als je wel die omgevingsvisie wilt gaan opstellen? Wat betreft het investeren in kansen benutten in erfgoed, wordt aangegeven dat de werkdruk hoog is en dat de wettelijke taken onder druk staan. Nou, goed, daar hebben wij dan bij gevraagd van hoe is die werkdruk dan te verlagen? En wanneer zijn de genoemde producten, die niet geleverd zijn in het jaarverslag, alsnog gereed? Nou, dat zijn dingen die opvallen in wat er niet gebeurd is. Volgende sheet, alsjeblieft. Ja, en dan een interessante, want je wil die koppeling naar die financiën maken. Wat we in het jaarverslag zien, is dat er een toedeling staat van programma naar doel, maar dat er eigenlijk, ontbreekt het aan voldoende kwantificeerbare doelen en een heldere koppeling van de financiën aan de prestaties, zoals in het jaarverslag zijn opgehoest. Er is geen koppeling in ons beeld van de financiën aan bijvoorbeeld ook een gebiedsjaarverslag. En wat je ziet onderin op de sheet, is dat natuurlijk wel degelijk binnen de gemeente een financiële administratie wordt bijgehouden, maar die zie je niet als zodanig terug in het jaarverslag, op hoofdlijnen. En de volgende sheet maakt dat nog iets duidelijker. Dat is hetzelfde plaatje: je ziet een toedeling van de elf miljoen waar we het in het begin over hadden, in het beleidsveld. Die wordt omgeslagen naar de productgroepen wonen, ruimtelijke ontwikkeling, omgevingskwaliteit en erfgoed. En het zou wat ons betreft fantastisch zijn, wenselijk zijn, om die productgroepen meer te koppelen aan hetgeen we aan het doen zijn en vertellen in het jaarverslag. Dat zijn twee gescheiden werelden. Nou, daar hebben jullie ook de collegereactie op kunnen lezen. Wij denken dat daar toch wel degelijk nog een verbeterlag mogelijk is.

Nou ja, het oordeel van rechtmatigheid, als wettelijke taken onder druk staan, is het moeilijk om daar iets over te zeggen op een onderdeel, maar in de breedte zou je kunnen zeggen dat het heel lastig is om daar een uitspraak over te doen op grond van hoe de prestaties gepresenteerd worden in het jaarverslag. We vinden de doelen veelal vaag. We hebben te weinig effectindicatoren gezien. Nou goed, enkele doelen hebben prestaties, en daarvan hebben maar enkele prestatie-indicatoren. Er is geen koppeling met kosten. Er is helaas, dat vinden we jammer, want dat is een prachtig document, het gebiedsjaarverslag, maar daar zien we eigenlijk alleen maar een koppeling van investeringen, maar niet de achterliggende proceskosten die hebben geleid tot prestaties in dat gebied. Dus het is alleen toegespitst op investeringen. En wat belangrijk is, maar nogmaals, ter onderstreping voor de raad, dat je daar ook bewust van bent, dat na sluiting boekjaar komen er heel veel gegevens naar boven. Met andere woorden, het jaarverslag van 2019 geeft eigenlijk ook een oordeel over de prestaties uit 2018, simpelweg omdat na balansdatum pas heel veel data ... Nou, dat is een systeem, dat kun je niet veranderen, tenzij je die indicatoren overboord gooit, maar dat zouden wij niet adviseren. Maar je moet je daar wel als raad heel goed van bewust zijn, dat je dus ook een oordeel geeft over het vorige jaar, 2018. Nou, die mag jij doen.

Mevrouw Oosterbroek: Ja. Ja, dus kortom, het kan beter. En dat hoop ik dat we dat hebben laten zien in ieder geval. En ik, ja, stiekem toch nog een beetje vooruitlopend op wat het college zei van hè, dat we ambities hebben en dat die ambities te ambitieus zijn. Maar ik denk dat het heel belangrijk is dat als je een duurzame stad wil, dat je daar ook op kan sturen en dat je de raad, en dat is waar de raad over gaat, ook die mogelijkheid pakt en zich ervoor inzet om voor zichzelf die kernindicatoren en die streefwaardes te regelen. En nou ja, ik hoop dat we met deze presentatie jullie wat meer inzicht hebben verschaft over welke kernindicatoren we eventueel zouden willen en zouden kunnen toevoegen in onze resultatenrekening.

De heer Van Leeuwen: Ja, en daar wil ik aan toevoegen dat wij hebben onze rol gezien, en ook van de raad gekregen, als adviseer ons onafhankelijk en zo apolitiek als in je genen oproepbaar. Ik denk dat we dat gedaan hebben. Ik denk dat het daarom onjuist is om een debat te voeren met het college vanuit onze rol als het gaat om de collegereactie. Die hebben we natuurlijk wel gelezen, met veel belangstelling. En wat we daarvan hopelijk hebben kunnen verhelderen nu in onze presentatie, is met name daar waar het over kwalitatief en kwantitatief, de woningbouw met name. Maar we vinden echt vooral dat het debat tussen de raad en het college moet plaatsvinden, dat we nu zowel de raadscommissies hebben geïnformeerd als nu de raad en het college. En dat lijkt ons een zuivere afronding van onze taak, en daarvoor danken we ook het vertrouwen dat we van de raad hierin hebben gekregen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag tussendoor dat er nog een enkele vraag was. Het is niet de bedoeling dat we nu debat gaan voeren, want het debat komt zo meteen, over de rekening, maar vragen over de presentatie die kunnen gesteld worden. De heer Amand.

De heer Amand: Dank u wel, voorzitter, ik had er één. De presentatie op zichzelf is prima. Het is jammer natuurlijk, sociale woningbouw, dat is kort belicht, en daar had Trots toch wel een vraag over: waarom is dat niet verder uitgediept? En dan hebben we nog een andere vraag. Vandaag de dag hebben de raad en het college altijd, we moeten groen, groen. Maar dat zie ik in Schalkwijk nergens en overal terug. Paragraaf erin verwerkt: meer groen, en vooral bij hoogbouw. Dat zou misschien ook een aanvulling kunnen zijn voor de volgende keer. En misschien dat de twee mensen even daarop in willen gaan, als dat kan, dat je zegt van dat hadden we misschien ook nog even moeten kunnen ...

De voorzitter: Ik heb het idee eerlijk gezegd dat dat toch ... Dat is geen vraag. U zegt van ik zou het anders gedaan hebben, begrijp ik?

De heer Amand: Ja, dat maakt u ervan, dat is uw ...

De voorzitter: Nou, zo versta ik het. Maar ik wil voorkomen dat wij hier een avondlang kunnen gaan discussiëren over wat er ook allemaal in deze rapportage had kunnen zitten.

De heer Amand: Ja, u kunt een mening hebben voorzitter, maar die heb ik ook.

De voorzitter: Maar een hele korte reactie misschien?

De heer Van Leeuwen: Nou, ik kan er één ding op zeggen. De sociale woningbouw zit er gelukkig wel in, want het college heeft geïnformeerd natuurlijk over de toename van de woningbouw. En onze suggestie is geweest: specificeer het nog meer, niet alleen naar de doelgroepen, maar ook naar de typologieën woningen, et cetera. Dus dat zit er denk ik in.

Mevrouw Oosterbroek: Mag ik nog één keer aanvullen dan? En ook over duurzaamheid is het niet zo dat we nu niks doen met duurzaamheid. Ik bedoel, we hebben het elke dag in de commissies. Het is alleen zo dat je, als je kijkt naar deze bescheiden, dat die daar onvoldoende sturingsmogelijkheden in geven. En daar kunnen we als raad wat aan doen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Oomkes.

De heer Oomkes: Dank u wel, voorzitter. Ik leg jullie verhaal eigenlijk uit als een smeebede om meer plaatjes en meer praatjes. En staat dat gewoon te weinig in het rapport, en het wordt te onvoldoende uitgelegd aan de hand van bijvoorbeeld staafdiagrammen, aan de hand van bijvoorbeeld keurig statistisch weergegeven wat het effect is van beleidsverandering op het gebied. Zouden we dat niet veel eerder moeten aangeven, ook in het beleidsveld, naar de gemeenteraad toe?

De heer Van Leeuwen: Nou ja, wat je zou kunnen doen, kijk, heel platgeslagen zou ik zeggen: zet in een jaarverslag geen dingen in je hoofdkoers van het afgelopen jaar die je niet daarna gaat staven, gaat onderbouwen aan de hand van gegevens, de doelen, de prestatie-indicatoren. Dus als voorbeeld: zeg niet dat je koploper bent op een gebied als je daarna niet laat zien hoe dat in elkaar steekt. En ik denk dat je dan heel veel leesbaarheid wint in de tekst, dat je echt een herkenbaar verhaal kunt schrijven over dit is wat we het afgelopen jaar hebben gedaan. En voor degenen die willen weten hoe dat er dan uit ziet, dit zijn de staafdiagrammen, dit zijn de plaatjes. Ik denk dat je daar een hoop mee kunt winnen.

De voorzitter: Oké. Geen andere vragen op dit moment? Dan hartelijk dank. Het college geeft een reactie, maar we gaan de discussie gewoon straks voeren bij de behandeling van de jaarrekening, dus dank.

4.1 Reactie portefeuillehouders op bevindingenonderzoek beleidsveld 4.1

De voorzitter: Dan is er even wat discussie geweest: wat is eigenlijk het handigst? Om beide presentaties te hebben en daarna een collegereactie. Maar om zoveel mogelijk recht te doen aan de afzonderlijke rapportages, doen we het toch maar zoals het op de agenda stond, dus ik geef als eerste het woord aan wethouder Snoek.

Wethouder Snoek: Ja, dank u wel, voorzitter. En dan geef ik een eerste algemene reactie, en dan doe ik misschien weer tekort aan de tweede presentatie, want die slaat dan terug, een aantal van de aanbevelingen van de rapporteurs van beide elementen, van beide beleidsvelden komen overeen. Dus die algemene reactie

is dan ook vast een algemene reactie op de tweede presentatie. En dan zal ik daarna nog dieper ingaan op de specifieke aanbevelingen van 7.3. Ik denk ook namens het college dank en waardering voor de inzet van uw rapporteurs. En als ik dat dan weer lees, en ook nu weer hoor, dan denk ik soms: maakten we maar potjes pindakaas. Want dan kon ik u aan het eind van ieder jaar vertellen hoeveel potjes we hadden gemaakt, hoeveel het ons had gekost om ze te maken en voor welke prijs we ze hadden verkocht. Maar nee, wij maken met elkaar Haarlem, en dat is een stuk complexer. De ene dag hebben we het over het toevoegen van tienduizend woningen over een tijdspanne van vele jaren, en de volgende dag gaat het over de opvang van daklozen, meteen hier en nu. En dan weer gaat het over het bestrijden van invasieve exoten. Die veelheid van onderwerpen en de complexiteit van bijvoorbeeld sociaal beleid maakt het niet makkelijk en eenvoudig om een toegankelijke begroting en jaarrekening op te stellen. Bij mijn allereerste begroting als wethouder financiën was dit al het centrale thema. Naast de donut vroeg u destijds vooral aandacht voor de omvang en leesbaarheid van de begroting. U wilde een kortere en meer leesbare begroting. En om met elkaar te kunnen bepalen welke informatie dan wel en niet zou kunnen vervallen, hebben we toen de conferentie De begroting ontkleed gehouden. Volgens mij was dat een prettige manier om met input van experts en goed te kijken ook naar andere gemeentes een slag te maken in de toegankelijkheid van onze P&C-producten. Graag hadden we ook dit jaar weer zo'n zelfde conferentie opnieuw gehouden, zoals ook door uw rapporteurs werd aanbevolen, en dan specifiek gericht op die indicatoren. Door de corona kon dat niet doorgaan, en we hebben wel een vragenlijst bij u uitgezet. Ik wil ook iedereen danken die de moeite heeft genomen om die in te vullen. En met name die reactie op die open vragen is natuurlijk van waarde, als we aan u kunnen vragen: welke indicator helpt u nou wel en welke indicator heeft u helemaal niets aan? Maar ik denk dat het toch nog steeds van waarde is om opnieuw met dat onderwerp bij elkaar te gaan zitten later in dit jaar. En zo proberen we dan continu, in een continu proces onze P&C-producten te verbeteren. En ik begrijp ook de kritiek van uw rapporteurs en ik wil er ook mee aan de slag. Daar tegenover staat gelukkig ook dat als uw accountant ons jaarverslag vergelijkt met andere gemeentes, ze vinden dat Haarlem daar positief bij afsteekt. Maar even goed, het moet en het kan altijd beter. En daar willen we ons voor inzetten. Ik ga daarom niet blind op alle aanbevelingen ja zeggen. Zoals uw rapporteurs kritisch kijken naar de omvang van het ambtelijk apparaat en de overheadkosten, zo moeten wij ook kritisch kijken naar de balans tussen inzet die bepaalde informatie vraagt om te verkrijgen en aan u weer weer te geven, en de waarde die die vervolgens heeft voor uw controlerende taak. Daarin zullen we met elkaar ook gewoon afwegingen moeten maken. Niet alles kan meteen en niet alles kan allemaal in de jaarrekening landen. Daarom zal ik nu specifiek even de aanbevelingen van het eerste beleidsveld, 4.1 aflopen en een korte toelichting op geven, en de heer Berkhout zal dan specifiek op het punt duurzaamheid ingaan. Dan ga ik ook na de tweede presentatie op de volgende aanbevelingen in. De eerste aanbeveling is: stel een overzicht van definities van beleidsbegrippen op voor begrotingen en jaarverslag. U ziet die definities in de begroting, want in het jaarverslag rapporteren we op de definities zoals die in de begroting staan. En u kunt natuurlijk die begroting op die punten bespreken in de commissies op het moment dat wij de begroting aanbieden. Ik kan mij ook voorstellen dat u zegt: nou, laten we dan eerst het gesprek over die definities aangaan, voordat het college die begroting aanbiedt. Dat kan, dus dan zouden we met een apart memo komen en die definities per commissie kunnen aanbieden. Ik wil u dan wel zeggen hè, want het proces voor de begroting 2021 is feitelijk, start zodra u volgende week de kaderbrief vaststelt. Dus we hebben het dan wel over het proces van 2022 en verder. Het lijken soms lange doorlooppacten, maar u moet zich ook realiseren steeds: de begroting is het begin en de jaarrekening is ook weer de weerslag van hoe we in de begroting doelen, prestaties, et cetera hebben neergezet. Maar op deze aanbeveling wil ik u zeker faciliteren. De tweede: faciliteer opnieuw de mogelijkheid voor de raad om indicatoren aan te scherpen. Ja, ook dat wil ik u meteen toezeggen. Daar hebben we ook in de commissie Bestuur al over gesproken. Wij hadden dat voor deze komende begroting willen doen, dat was de conferentie die niet door kon gaan. We hebben wel input van u gekregen via de vragenlijsten. Die betrekken we ook bij

het opstellen van de begroting 2021. Maar als je echt met elkaar het gesprek aan wil gaan, daar heb je wat aan. Want ik kan me ook heel goed voorstellen dat de ene fractie wil informatie a, en de andere fractie wil informatie b, en het gaat niet allemaal passen in één leesbare begroting en jaarverslag, dus u moet dan op een gegeven moment ook keuzes maken, en u moet misschien ook gewoon af en toe eens een keer met elkaar in meerderheid zeggen: nou, dit willen we wel en dan doen we dat niet. Zo ging het toen ook bij die conferentie hè, van welke informatie willen we dan hierin hebben, welke informatie willen we elders hebben? Want toen hebben we ook geconcludeerd: niet alles hoeft in de jaarrekening terecht te komen hè. We rapporteren ook aan u over de woningbouwproductie. We rapporteren aan u, bijvoorbeeld, bijna maandelijks of per kwartaal in de afgelopen periode over Wmo-wachlijsten. We rapporteren aan u over de economische ontwikkelingen, in monitors. Daar krijgt u informatie over. In die beleidsstukken wordt ook meer duiding gegeven. En dat hoeft niet allemaal in de jaarrekening. Sterker nog, u heeft me ooit gevraagd: doe dat alsjeblieft niet allemaal in één ondoorgrondelijk product. Dus we moeten dan goed met elkaar kijken: wat vindt u van essentieel belang om bij begroting en jaarrekening mee te nemen, en op welke stukken wordt u separaat via de beleidsprocessen verdiepend geïnformeerd? Dan tot slot de derde aanbeveling, de koppeling doelen, beleid, middelen verbeteren. En uw accountant zei er ook al wat over. Die koppeling tussen prestaties en doelen wordt weergegeven in het jaarverslag. Ik denk dat dat goed kan, maar misschien ook scherper kan. En waar dat scherper kan, willen we dat doen. De kosten per product, waar u om vraagt, vindt u dan terug in bijlage 6.9. De koppeling tussen prestaties en productgroepen die u vraagt, die is complexer. En ook dit gesprek hebben we vorig jaar ook al een keer met elkaar gehad. En een prestatie kan namelijk door vele budgetten ondersteund worden. Ik hou het graag dicht bij huis, bijvoorbeeld bij sport. Als we zeggen: we willen dat meer Haarlemmers kunnen sporten, welke middelen zetten we daar dan voor in? Middelen bij SportSupport, die mensen activeert, verenigingen ondersteunt, het zijn gelden die in de sportvelden gaan, het zijn voorzieningen, sporthallen en ga zo maar door, maar soms ook bijvoorbeeld subsidies aan scholen om daar ook weer sport te ondersteunen. Maar diezelfde investeringen dragen ook bij aan andere doelstellingen. En je kunt niet van ieder budgetje zeggen: nou, dat is sec alleen voor die prestatie, of dat is voor vijftig procent voor die prestatie, en dat reken ik daaraan toe. Los van dat dat een soort van cross... hoe zeg ik dat netjes, een hele matrix in onze boekhouding zou vragen, gaan we ook hele complexe discussies krijgen over welk geld is nou direct toerekenbaar aan welke prestatie? Dus dat is best wel een lastige discussie, die ik niet uit de weg wil gaan, maar dat is niet iets wat ik u kan toezeggen vanavond van nou, dat staat er volgend jaar. Heel specifiek over duurzaamheid denk ik dat de heer Berkhout nog wat wil zeggen.

De voorzitter: Wethouder Berkhout.

Wethouder Berkhout: Ja, dank u wel. Ja, inderdaad, wethouder Snoek heeft al veel gezegd. Ik denk dat het ook jammer is dat die conferentie wat dat betreft niet is doorgegaan, want ook u, mevrouw Oosterbroek vanuit GroenLinks, heeft ook eerder die indicatoren, duurzaamheidsindicatoren meegegeven. Daar is ook in een raadsinformatiebrief op gereageerd. Dus zo kijken we er wel naar. Maar in algemene zin, als het gaat om duurzaamheid, en dat concretiseren hè, die doelen die we met elkaar hebben, en dient het beleid nou die doelen, dat vind ik nog best wel een pittige opgave, maar we hebben met elkaar in ieder geval in dit coalitieakkoord afgesproken dat er een duurzaamheidsbegroting komt. Nou, daar werken we ook hard aan. U heeft ook kunnen zien dat we voor de kadernota 2022 echt als doel hebben om nou echt dat stuk neer te zetten. En dan is het ook mijn missie daarin om die koppeling tussen doel en beleid daar beter in te concretiseren. Dus ja, daar gaan we voor.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was de reactie van het college. Dat nemen we zo meteen mee in het debat.

5. Toelichting onderzoek naar beleidsveld 7.3 Apparaatskosten, overhead en productiviteit door rapporteurs Thessa van der Windt en Chris IJsbrandy

De voorzitter: Dan gaan we naar de tweede rapportage, dat is over beleidsveld 7.3. En de rapporteurs zijn mevrouw Van der Windt en de heer IJsbrandy. Ja, elke microfoon.

Mevrouw Van der Windt: Ja, Chris IJsbrandy en ik gaan jullie wat vertellen over de apparaatskosten en overhead, zoals weergegeven in programma 7. Je kunnen je voorstellen dat toen we ermee begonnen, het niet het meest sexy onderwerp was dat we ons op voorhand hadden bedacht, maar we zijn daar blijmoedig in gedoken. Waarom hebben we ervoor gekozen? Nou, apparaatskosten, daar stond in het begin een stevige ambitie. Die waren 674 en die zouden omlaag gaan naar 624, en we waren eigenlijk wel benieuwd of dat zou worden gehaald. U ziet al dat dat niet is gelukt. En ook de overheadkosten zouden wat omlaag gaan en bleken achteraf omhoog te zijn gegaan. Nou, hoe hebben we dat gedaan? We hebben zowel voor de apparaatskosten als de overhead gekeken naar de jaarstukken van de afgelopen vijf jaar, 2015 tot en met 2019, van zowel Haarlem als Zandvoort. Zandvoort is ... in eerste instantie klinkt dat als verrassend, maar zoals jullie weten, is begin vorig jaar een ambtelijke fusie geweest, waardoor feitelijk alle ambtenaren is één apparaat, dat zowel werkt voor Haarlem als voor Zandvoort. Dus dat betekent dat we voor de apparaatskosten en de overhead ook moesten kijken hoe dat daarvoor in Zandvoort was geregeld. Verder hebben we een benchmark gedaan met een aantal gemeentes waarvan wij vonden dat die redelijk met Haarlem vergelijkbaar waren, zowel qua grootte als qua soort college, soort gemeenteraad. We zijn uitgekomen op Nijmegen, Amersfoort, Den Bosch en Arnhem. Verder hebben we de ICT-kosten, hebben we gekeken naar een ICT-benchmarkonderzoek dat al door de gemeente Haarlem was gedaan. En tot slot hebben we gesproken met de gemeentesecretaris, de hoofden van controlling, personeelszaken en ICT. Nou, wat zijn dan onze bevindingen op hoofdlijnen? Om te beginnen met de apparaatskosten, helemaal onderaan, die was 678, zou naar 624 gaan en is geëindigd op 735 per bewoner. Dat betekent achttien procent hoger dan wat als streefwaarde stond vermeld. Nou, daar hebben we dan ook een rood negatieve smiley bij gezet. Maar wat zijn nou apparaatskosten precies? Nou, apparaatskosten zijn eigenlijk alle kosten die nodig zijn voor de inzet van het personeel, om de gemeentelijke taken te doen. En dat zijn zowel personeelskosten, maar ook de kosten van de huisvesting, ICT, alles wat nodig is om dit alles te laten draaien. Het gaat dan om mensen die in dienst zijn van de gemeente, maar ook mensen die ingehuurd worden door de gemeente. Wat er niet bij zit, zijn taken die zijn uitbesteed, op afstand zijn gezet. Dus als je een gemeente bent, zoals bijvoorbeeld Den Bosch, die alles nog in huis heeft, de snelste manier voor Den Bosch om de apparaatskosten omlaag te brengen, is om bijvoorbeeld het afvalbeheer te verzelfstandigen. Dan maakt het namelijk geen onderdeel meer uit van de apparaatskosten. Betekent dat dat er dan meer geld is voor beleid? Nee, dat blijft precies hetzelfde, want je apparaatskosten zijn wel omlaag, maar aan de andere kant zie je dat de kosten voor afvalbeheer nog steeds moeten worden gemaakt. Nou, voor Haarlem viel ons op dat er geen kwalitatieve doelen werden gesteld voor apparaatskosten, maar alleen kwantitatief. Het zou omlaag moeten gaan, volgens de begroting. En wij hadden ook onvoldoende inzicht hoe dat kwantitatieve doel, dat die apparaatskosten omlaag zouden gaan, hoe dat samenhang met alle beleidsdoelen die wij in onze begroting hadden staan. Dan de overhead. Dat is iets minder somber dan bij die apparaatskosten. Die zou 8,6, was het streefcijfer, en die is uitgekomen op 9,1. Dat betekent zes procent hoger dan in de begroting stond aangegeven. En wat is nou precies overhead? Overhead zijn alle kosten die samenhangen met de aansturing en ondersteuning van het apparaat dat de primaire taak verricht. Dus dat is finance, HRM, juridische zaken, dus alles wat niet direct en productiegericht werkt, dat is overhead. Maar ook wel kosten huisvesting, valt ook onder overhead. En wat waren de doelen voor Haarlem? Was dat de kosten van de overhead transparant zouden worden weergegeven en dat het aandeel van die overheadkosten niet zou stijgen, dus niet harder zou stijgen dan de productieve kosten. En om een beetje een beeld te geven,

omdat dat dan toch wat kleurt hè. Als je naar de meest linker cirkel kijkt, dan zie je dat de totale begroting van Haarlem 570 miljoen is, en de apparaatskosten van Haarlem en Zandvoort samen zijn dan nou ja, bijna 130 miljoen. Dus het is echt een flik deel van de begroting. Het is niet zo'n sexy onderwerp, maar er gaat stiekem toch best wel veel geld in om, bijna een kwart, 21 procent van de begroting gaat over het apparaat. En als je dan kijkt naar die apparaatskosten overhead versus direct, dan zie je dat, nou ja, zo'n 45 procent van die overhead is overhead, en 55 procent zijn directe kosten. Ja.

De heer IJsbrandy: Ja, wat je op deze plaat ook goed kunt zien, is dat er eigenlijk een soort trade-off plaatsvindt tussen de apparaatskosten en de overige bestedingen in de stad. De vorige nog even graag. Want als de apparaatskosten stijgen bij gegeven inkomsten, die zijn afhankelijk van de algemene uitkeringen en de belastingen die we zelf heffen en dergelijke, die liggen natuurlijk min of meer vast per jaar. Ja, die kun je maar één keer uitgeven, dus hoe meer apparaatskosten je maakt, hoe minder budget je hebt voor de andere kosten die je maakt, als uitkeringen, inkoop van goederen en diensten, subsidies die je uitgeeft, afschrijvingen op je investeringen, rente en dergelijke. Dus daar zit een verband tussen, en daar komen we zo verder op terug. Wat ook nog even hier links te zien is, is dat die apparaatskosten van Haarlem sec, dus voor de stad Haarlem, 119 miljoen bedragen, maar dat er ook nog tien miljoen eigenlijk in zit ten behoeve van Zandvoort. Dat zijn niet de volledige apparaatskosten van Zandvoort, omdat Zandvoort ook nog zelf wat apparaatskosten heeft, maar dat is wel een belangrijk onderdeel van wat we als totale apparaat van Haarlem zien. Het is ook niet zo dat die mensen van Zandvoort op een aparte etage of in een apart gebouw ergens voor Zandvoort zitten te werken hè, dat is volledig geïntegreerd in de Haarlemse organisatie inmiddels, maar het is kostentechnisch nog wel eruit te halen. Vervolgens, en dat is wel interessant, want je ziet eigenlijk in de jaarrekening een paar bladzijden, een paar alinea's over deze onderwerpen tekst staan. Maar vervolgens ga je daarop inzoomen en ga je proberen erachter te komen van ja, wat staat er nou eigenlijk precies, en welke wereld verbergt zich erachter? En dan ontkom je er eigenlijk niet aan om dan toch ook naar een trend te gaan kijken. En veel van de documentatie die wij als raad krijgen, dat zijn eigenlijk allemaal foto's. Het zijn eigen per kwartaal ongeveer een foto van de actuele stand van dat moment, naar beste eer en geweten, naar beste inzichten die de ambtenaren op dat moment hebben, waarbij ze dan misschien nog net kijken naar wat stond er op de vorige foto hè? Dan krijg je een soort zoek-de-verschillen-tabel, van deze foto is net iets anders dan de vorige foto, op die en die punten. Maar het geeft natuurlijk toch heel weinig inzicht in wat er nou in zo'n domein op een wat iets langere termijn aan de hand is. En daarvoor moet je dus wat langer terugkijken. We hebben gekozen voor een periode van vijf jaar. Niet omdat 2015 nou toevallig zo'n aantrekkelijk jaar was, zoals al gesuggereerd werd in de reactie van het college, maar omdat als je een te korte periode neemt, dan weet je niet of je naar incidenten zit te kijken. Maak je de periode weer te lang, dan verandert er teveel in de wereld, dan krijg je allerlei definitiekwesties waardoor je appels en peren zit te vergelijken. Bijvoorbeeld 2015 is het sociaal domein sterk veranderd, dus ga je veel verder terug, dan is de situatie sowieso weer anders. En vijf jaar is gewoon een mooie, ook gebruikelijke termijn om terug te kijken. Dat zou je eigenlijk jaar op jaar dan ook moeten doen. Nou, wat zie je dan? De baten van Haarlem, die zijn eigenlijk best wel goed voorspelbaar. We zeggen natuurlijk heel vaak van nou, dat weten we allemaal niet, want het Rijk dat doet dit en het doet dat en het is allemaal black box en we hebben geen idee wat de algemene uitkering gaat worden. Nou, dat is eigenlijk gewoon niet echt waar als je gewoon kijkt naar de jaren, en gewoon een lijn erlangs legt wat er met die algemene uitkering gebeurd is. En je zegt van laten we nou eens de inflatie, de CPI-inflatie zoals het CBS die rapporteert en de groei van de stad, het aantal inwoners, dan als verklarende factoren nemen, dan heb je al ik denk zo'n beetje negentig procent van de variatie in die algemene uitkering te pakken. Dus het is eigenlijk best wel vrij goed voorspelbaar, als je dan nog wat doelsubsidies erbij telt, wat die inkomsten zijn, dus zo onvoorspelbaar is dat allemaal niet. We zien ook dat dat eigenlijk dan volgens die lijn, die vlakke lijn die daaronder zich ontwikkeld heeft. Die baten die stijgen, met name in 2019 zijn ze iets gestegen, uiteindelijk dus

negen procent hoger dan ze in 2015 waren. Dat is ietsje minder dan je eigenlijk op grond van die CPI en die bevolkingsgroei en ook natuurlijk het feit dat Zandvoort erbij gekomen is, Zandvoort betaalt tien miljoen extra, of tien miljoen zeg maar komt op die baten voor de dienstverlening die wij aan Zandvoort leveren, dan blijft dat toch ongeveer twee procent, blijf je dan achter op de elf procent die je dan eigenlijk zou moeten hebben. Nou, we denken dat dat voornamelijk toe te wijzen is op de manier waarop we met de WOZ-heffing omgaan. U weet dat we daar inflatievolgend zijn in plaats van waardevolgend, in de zin van de WOZ-waarde van de woningen zelf, en dat we daar jaar op jaar eigenlijk een achterstand in hebben opgebouwd. En dat vind je terug in het feit dat die baten dus iets achterlopen bij de verwachte ontwikkelingen eigenlijk. Wat je verder natuurlijk heel sterk ziet in deze plaat, is dat de apparaatskosten en ook de fte's, dat die heel sterk stijgen. Die zijn ook zeer sterk gekoppeld, zoals ik zo zal laten zien, maar die zijn dus met fte's 28 procent en apparaatskosten totaal 37 procent gestegen ten opzichte van het eerste jaar, 2015, wat hierin staat. Nou, dat gaat dan uiteraard ten koste van de overige inkomsten, of de overige bestedingen, moet ik zeggen. En die zie je dan ook, die zijn met drie procent gestegen in die periode, en die blijven dus daarmee substantieel achter eigenlijk bij ... want als je zegt van ja, alles moet eigenlijk met die CPI-inflatie en met de inwonersaantallen doorgroeien, en de groei van de baten gaat vooral naar het apparaat, dan blijft de rest van de bestedingen nog meer achter. Dus als je dat in geld uitdrukt, dan heb je eigenlijk nu een achterstand opgebouwd van 29 miljoen euro, wat we dus in 2019 minder te besteden hadden, relatief gesproken, dan in 2015, omdat dus de groei in de baten vooral in de groei van het apparaat is gaan zitten. Nou, personeel, het is niet zo dat wij iets tegen personeel hebben, of een hekel aan ambtenaren, of iets in die geest, maar je ontkomt er niet aan als je naar het apparaat kijkt, dan kom je bij personeel uit. Personeelskosten zijn ongeveer 75 procent van de apparaatskosten, dus dat is een hele substantiële post. Ook de overige kosten, zoals huisvesting, ICT, alle werkplekgerelateerde kosten en dergelijke, die volgen natuurlijk ook in belangrijke mate het aantal fte's, het aantal personeelsleden wat de gemeente heeft. Dus ja, die fte's zijn een hele belangrijke drijver voor die apparaatskosten. En ik denk dat de raad zich daar ook bewust van moet zijn hè. Het is nu eigenlijk een factor waarvan ook het college zegt: ja, we hebben wel een streefwaarde, maar het is geen doelstelling. Ja, dat is eigenlijk een interessante semantische discussie die je dan krijgt, van oké, het is een streefwaarde, maar geen doelstelling. Betekent dus ook dat je daar eigenlijk niet op stuurt en dat het dus eigenlijk iets is wat je overkomt op de een of andere manier. Ja, dat is toch ook moeilijk voorstelbaar. Uiteindelijk heb je die 240 personeelsleden, die heb je allemaal ooit een keer geworven, die heb je aangenomen en die ontwikkel je en die neem je op in je organisatie, dus dat is natuurlijk geen toevalsproces. Dus er vindt wel degelijk een sturing op plaats, alleen we beschouwen het niet als een doelstelling. Nou, iets om over na te denken. Nou, we zien hier hoe die fte's zich ontwikkeld hebben, 240 fte's erbij ten opzichte van 2017 in dit geval. Dat hebben we genomen omdat we dan 2018 kunnen zien wat er met Haarlem alleen gebeurt. Vervolgens komt in 2018 ook Zandvoort erbij, dus dat is natuurlijk een uitbreiding van ongeveer negentig fte's die we toen van Zandvoort hebben overgenomen. En in 2019 en 2020 groeit dat dan weer samen door, zeg maar. In totaal zie je in deze periode dus 106 fte's erbij komen in het sociaal domein, 57 in het fysiek domein en 77 uiteindelijk in het domein burger en bestuur. Deze ambtenaren leveren natuurlijk ook diensten aan de stad. Het is niet zo dat we alleen maar een regiegemeente zijn, dat we zeggen: nou ja, alles wat er echt aan de stad, of aan de burger en aan de bedrijven geleverd wordt, dat dat door externe partijen gedaan wordt. Dat is natuurlijk niet zo. We hebben natuurlijk een Klantcontactcentrum, we hebben in het Raaks natuurlijk nog een heel bedrijf wat allerlei directe diensten verleent, we doen vergunningen, we doen handhaving, er zijn ook allerlei diensten die we direct ook leveren met dit apparaat. Dus het is niet zo dat het apparaat zelf geen waarde levert, dat is natuurlijk ook een indruk die we niet willen vestigen. Alleen, wat we wel zien, is dat het dus veel harder groeit dan de rest, dan de baten en dan ook de overige bestedingen. We hebben ook de vergelijking dus gemaakt met een aantal andere gemeentes, zoals Thessa net al toelichtte. Dat is best lastig, omdat je natuurlijk, gemeentes zitten behoorlijk verschillend in elkaar. Het is ook niet zo dat al die ... hè, we klagen soms wel een

beetje over de transparantie van onze eigen jaarrekeningen, maar ja, dat is natuurlijk in andere gemeentes niet veel anders, of het is in ieder geval anders. Dus je bent best aan het zoeken om te kijken: in hoeverre is het nou vergelijkbaar, wat hebben ze outgesourced, wat doen ze nog in huis, et cetera, et cetera. Dus we hebben geprobeerd om daar zo goed mogelijk een slag naar te slaan en een paar grote brokken, zoals de afvalverwerking en SRO, waar gemeentes verschillend mee omgaan, die hebben we er in ieder geval uitgelicht om die zo vergelijkbaar mogelijk te maken. Dan zie je dus, als je kijkt naar het aantal fte's per duizend inwoners, dat Haarlem op 10,8 uitkomt, en dat ligt, ja, laat ik zeggen iets lager dan Den Bosch. Den Bosch is iets hoger, die doen eigenlijk ook alles zelf zo'n beetje. Maar Nijmegen en Arnhem liggen duidelijk een stuk lager. Amersfoort is wel een interessante gemeente, omdat die hebben echt een heel, ja, vrij strikt outsourcebeleid, die willen eigenlijk, zoals Haarlem ook ooit gezegd heeft, vooral regiegemeente zijn. Maar goed, die zitten dus inderdaad ook wat lager dan Haarlem. Dus het lijkt, maar je moet natuurlijk dit nog wat dieper uitspitten en ook wat meer gemeentes bekijken, dat Haarlem best aan de bovenkant zit als het gaat om aantal fte's per duizend inwoners. Ja, waar we op gestuit zijn, is natuurlijk ook het fenomeen Zandvoort. Het is in de commissie Bestuur vorige week ook al behandeld. Zandvoort is in 2018 eigenlijk erbij gekomen. Dus vanaf 2018 wordt eigenlijk al het ambtelijk werk voor Zandvoort door het gezamenlijke apparaat van Haarlem en Zandvoort uitgevoerd. Zandvoort zelf heeft eigenlijk alleen nog maar een gemeentesecretaris, en dat is eigenlijk het volledige personeelsbestand van Zandvoort, plus een stadhuis en nog wat vaste kosten en dergelijke. Dus een heel groot deel van het apparaat waar Zandvoort tien miljoen ongeveer voor betaalt, dat is eigenlijk onderdeel van het Haarlemse ambtenarenapparaat. Je ziet ook dat Zandvoort, dat is die blauwe lijn, van een hele hoge apparaatskosten per inwoner kwam, van 842 euro per inwoner. En die zijn, toen zij besloten hadden die fusie aan te gaan, dat bestand gaan afbouwen. Dus ze hebben eigenlijk het vaste personeel laten gaan. Ze hebben deels met interim de gaten gevuld, zodat ze uiteindelijk zeg maar met een verminderd personeelsbestand, wat toen ook nog maar tien miljoen kostte, dat hebben ze toen aan Haarlem over kunnen doen, waardoor het eigenlijk leek dat Haarlem, en Haarlem zei: o, dan gaan we samen, dus dan kunnen we allerlei synergievoordelen behalen, dus weet je wat, we doen er nog een miljoen af, Haarlem wilde zo graag Zandvoort binnenhalen, dat er toen ook nog een efficiencykorting verleend is. En zo is uiteindelijk dus een kostenpost voor Zandvoort ontstaan, die aanzienlijk lager is dan dat het in 2015 was. En het was eigenlijk eind 2017 was het 683 voor Zandvoort, en begin 2018 was het 678 voor Haarlem, dus dat lag eigenlijk best wel bij elkaar in de buurt. Alleen, wat zien we sindsdien eigenlijk? Dat als je die apparaatskosten er dan uitrekt, dat die voor Zandvoort eigenlijk verder gedaald zijn, alleen in 2019 zie je ze dan weer iets oplopen, terwijl ze eigenlijk in Haarlem vanaf 2017 sterk zijn gaan stijgen, waardoor er eigenlijk nu best een flinke kloof gaapt tussen de kosten per inwoner in Zandvoort en in Haarlem. Als je ziet van samen uit, samen thuis, we zijn nu één gezamenlijk apparaat, is het eigenlijk raar dat daar nu zo'n groot verschil, en ook lijkt het een groeiend verschil aan het ontstaan is. Nou, er zijn ook de conclusies van Berenschot vorige week, in de evaluatie die ze gedaan hebben, gaf ook aanleiding tot een aantal discussiepunten op dat vlak, maar ja, dat ondersteunt eigenlijk ook de bevindingen die we op basis van deze analyse zelf ook getroffen hadden. Tot slot hebben we nog even gekeken naar de ICT-kosten op basis van het ICT-benchmarkingrapport. Ja, daar doet Haarlem het eigenlijk heel goed, zou je kunnen zeggen. De ICT-kosten in Haarlem zijn relatief laag. En dat is natuurlijk altijd weer de vraag van ja, hoe positief is dat, als je aan de ene kant ziet dat je fte's heel hard omhoog lopen, en dat je aan de andere kant heel zuinig met je ICT, hè, wat toch in feite ook een ondersteunende rol moet hebben naar het apparaat toe, ja, is die balans dan wel goed? Ja, dat is een vraag. Daar kunnen we op dit moment geen antwoord op geven. Maar het is wel iets wat denk ik eens een keer nader onderzocht zou kunnen worden, van zouden we door een bepaalde intensivering van de digitalisering, zoals het dan heet, dus vooral digitalisering van primaire werkprocessen, in het fysieke domein, in het sociale domein, zouden we daar ook niet alleen de service voor de klant, de eindafnemer kunnen verbeteren, dat is natuurlijk ook het primaire doel ervan, maar zouden we ook aan de productiviteit van de organisatie weer een positieve bijdrage kunnen

leveren? Dat is wel iets waar deze benchmarkinformatie, tot die vraag aanleiding geeft. Tot zover de hoofdbevindingen uit de analyse.

Mevrouw Van der Windt: Ja, dan naar de conclusies. Allereerst het beleidsterrein op hoofdlijnen. Wat we hebben gezien, is dat de informatie eigenlijk heel lastig te doorgronden is. En dat is jammer, omdat het wel gaat om informatie die van vitaal belang is voor het beoordelen van het functioneren van het werkapparaat. We vinden het jammer dat de ontwikkeling van het werkapparaat nauwelijks aandacht krijgt in het jaarverslag, en ook niet in de begroting. En de impact van de ambtelijke samenwerking met Zandvoort is, u heeft het net al gezien, niet heel transparant. En verder heeft de gemeente, hanteert het BBV-format voor de jaarrekening. Nou, dat moet ook, maar daardoor ontbreekt essentiële informatie om dingen gewoon goed in de context te zetten. Welke doelen zijn gepland, of behaald? Nou ja, in de begroting stond een vrij forse daling van de apparaatskosten, en die is niet alleen riant niet gehaald, die is eigenlijk vrij riant gestegen. En ook de beoogde lagere formatie per duizend inwoners, zoals die in de begroting staat, die is ook niet gehaald. De externe inhuur, die is wel lager dan begroot. En de overheadkosten zijn als percentage van de lasten hoger dan gepland, maar ze zijn minder hard gestegen dan de kosten van het totale apparaat. Dus dat is op zich goed. Nou ja, wat heeft het gekost en opgebracht? Dat is het volgende waar we naar moeten kijken. Nou ja, de kosten van het apparaat zijn sterk stijgend, niet verrassend als je ziet wat er allemaal is bijgekomen, en dat betekent ook dat er eigenlijk een verkleining is van de beschikbare bestedingsruimte voor de uitvoering van beleid. We krijgen niet meer geld, dus we moeten het met dezelfde pot geld doen. Wat we verder zien, is dat die beleidsintensivering zich nog niet manifesteert in een hoger investeringsvolume. We zien dat de NSQ omlaag is gegaan. Verder hebben we gezien, net ook mooi in het plaatje laten zien, dat die apparaatskosten van Haarlem flink stijgend zijn, terwijl ze voor Zandvoort behoorlijk aan het dalen zijn. Ja, dan over de rechtmatigheid, de doeltreffendheid en de doelmatigheid. Nou ja, goed, die beoogde synergie met Zandvoort heeft zich dus nog niet ... ik wou zeggen hier: slechts beperkt, maar ik denk dat het fairder is om te zeggen: nog niet verwezenlijkt in de overige apparaatskosten. Dat sluit ook aan bij het rapport van Berenschot dat we afgelopen week in de commissie Bestuur hebben besproken. Er is een forse stijging van fte's in het fysiek domein, 14,3 procent, en sociaal domein is wel een stuk minder, maar even zo goed nog 7,6 procent. En dat betekent dat dat de vraag oproept of er een onzichtbare verschuiving plaatsvindt van gelden van Haarlem naar Zandvoort, omdat wij stiekem met een ambtenarenapparaat, dat zelf ook zegt, er zijn niet bepaalde ambtenaren die voor Zandvoort werken en bepaalde ambtenaren die voor Haarlem werken, er zijn ambtenaren die 's ochtend naar een kapvergunning in Haarlem kijken en 's middags naar een kapvergunning in Zandvoort, dat dat onderscheid minder goed te maken is. Nou, dat heeft ons tot een aantal aanbevelingen gebracht. We hebben een onderscheid gemaakt tussen meer beleidsaanbevelingen en technische aanbevelingen. Nou, we beginnen bij de beleidsaanbevelingen in het blauwe deel. Wij denken dat het goed is om een business case te maken over de beleidscyclus van initiatieven, zodat je investeringen en personeel aan de voorkant kan afwegen tegen de realisatie aan de achterkant. Maar we hebben de afgelopen jaren heel wat ontwikkelvisies, eerder gezegd, we hebben heel veel ontwikkelvisies. Nou, dat betekent dat er veel personeel mee bezig is geweest, terwijl op dit moment we ons natuurlijk kunnen afvragen of we überhaupt de financiën hebben om al die ontwikkelvisies in uitvoering te brengen. Verder vinden we het belangrijk dat die toekomstbestendigheid van die ambtelijke fusie met Zandvoort, ja, beoordeeld wordt en dat er gewoon transparantie komt over de werkelijke kosten van die ambtelijke fusie. Nou, en tot slot bij de beleidsaanbevelingen vinden we het belangrijk dat er een ICT-strategie komt, zodat je duidelijk maakt wat voor ICT er nodig is om de primaire processen goed uit te voeren en het niet alleen maar een kostenpost is, maar ook iets wat je kan helpen om te verbeteren en beter te werken. Nou, dan vier meer technische aanbevelingen. Wederom de ambtelijke fusie. Benoem in het jaarverslag, nou, heel transparant, welke kosten berekend worden over de bevolking van Haarlem en Zandvoort, en welke dan samen zijn of welke apart zijn.

We raden aan om een toelichting te geven bij forse overschrijdingen van effectindicatoren, ook al gaat het om streefwaarden, waarvan we nu begrepen hebben dat het geen doelstellingen op zich zijn, dan raden we toch zeer aan dat daar toch wel meer aandacht voor is. Want het gaat om ruim twintig procent van de kosten van onze begroting en dat rechtvaardigt ook wel dat je het niet beschouwt als een soort black box waar aan het eind van het jaar iets is uitgekomen, maar dat daar een cijfer staat waar je ook met zijn allen op stuurt om dat te halen. Het derde punt is dat we, ja, goed personeel is echt van vitaal belang van de gemeente. En dat rechtvaardigt ook dat je meer dan nu aandacht besteedt, zowel in de begroting als in je jaarverslag, aan die mensen, om te kijken van hoe ze het doen. Jaren geleden, maar dat is echt heel lang geleden, hebben we daar nog naar gekeken, en we stuitten op een stuk van december 2013, waar toenmalige raadsleden Sikkema en Langenacker een verzoek deden aan toenmalig wethouder Mooij van ja, maar ooit is dat sociaal jaarverslag verdwenen en dat missen we heel erg, kunt u toezeggen dat er toch een wat meer geïntegreerd stuk komt? Nou, wethouder Mooij heeft dat heel netjes toegezegd en kennelijk met de verkiezingen daarna is dat een beetje van de aandacht verdwenen. We zien dat iedereen hier een laptop voor zich heeft. Als je googelt op sociaal jaarverslag 2019 Nijmegen, dan zie je dat je echt met heel veel gegevens die wij ook al hebben, en die ook al met ons gedeeld worden, veel meer een integraal verslag kan geven van eigenlijk echt de kern van je gemeente, namelijk de mensen die voor je werken. En wij raden het zeer aan om daar wat mee te doen. Nou, tot slot vinden we dat je duidelijker in beeld moet brengen hoeveel mensen aan het werk zijn voor de gemeente en tegen welke kosten. En dan gaat het niet alleen om de fte's echt in dienst van de gemeente, maar ook om alles wat we in het verleden hebben uitbesteed en waar we natuurlijk feitelijk toch voor betalen. Ik wil het daarbij laten.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er vragen over deze presentatie? De heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ik heb twee vragen. In de eerste plaats over het begrip externe inhuur. Ergens in het stuk zeggen jullie dat inhuur, mensen die worden ingehuurd, maar in dienst zijn van de gemeente, die worden meegeteld met de overhead. Als je dan op een bepaald moment zegt: externe inhuur is gedaald, dan bedoelen jullie niet die mensen? Dat is exclusief die mensen die worden meegeteld bij de overhead? Dat is mijn eerste vraag. En mijn tweede vraag: er is gesproken over regiegemeente en uitbesteding van activiteiten, outsourcing noemt de heer IJsbrandy dat. Maar dat brengt toch ook kosten met zich mee? Je kunt toch ... En in hoeverre moet er volgens jullie rekening worden gehouden met die kosten, als je het hebt over toename van fte's en regiegemeente wel of niet? Want je kunt gemakkelijk de fte's omlaag brengen als je regiegemeente wordt, maar ja, dan heb je wel kosten aan de uitbesteding. Dat zijn de twee vragen.

De voorzitter: Dank. Laten we maar net als de vorige keer even kort antwoord direct doen.

Mevrouw Van der Windt: Ja, om met de laatste vraag te beginnen, het is inderdaad zo dat je, wat ik in het begin ook zei, als je dingen uitbesteedt, dan worden je apparaatskosten lager en je fte lager, maar dat betekent niet dat je meer geld hebt om aan beleid te besteden, want dat is dan verschoven naar een post die je niet ziet in dit deel. En daarom raden wij ook aan om daar wat meer werk van te maken, en inzichtelijk te maken wat die kosten nog zijn, en wat daar zit. Dat is advies 4. En de eerste vraag ging over inhuur. Op dit moment kijken zien we in de jaarrekening alleen maar percentage inhuur, en dat is een percentage op basis van de totale loonsom. Dus we weten ook niet hoeveel mensen er dan worden ingehuurd, omdat we alleen maar zien welk percentage van de loonsom wordt ingehuurd. Dus u kunt zich voorstellen: als dat de allerallerallergoedkoopste mensen zijn, dat je heel veel hebt, en als het de allerduurste managers zijn, dat het er heel weinig zijn.

De heer Garretsen: voor mijn begrip. Bij externe inhuur rekenen jullie die helemaal bij de overhead van de gemeente Haarlem, of maar een deel, namelijk dat deel wat volgens jullie, dat stond ergens, in dienst is van de gemeente Haarlem?

Mevrouw Van der Windt: Nee, maar externe inhuur rekenen we helemaal mee met de apparaatskosten, en voor de overhead, zoals ze worden toegerekend.

De voorzitter: Goed, mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Dank u, voorzitter. Gewoon een aanvullende vraag eigenlijk op wat de heer Garretsen al vroeg. We hebben als PvdA er wel vaker aandacht voor gevraagd. Eén van de doelen was juist om die inhuur zeg maar gedeeltelijk, daar waar nodig, om te zetten naar vaste formatie. Jullie zeggen dat het eigenlijk niet goed is in te schatten, je hebt veertien procent op een som. Hebben jullie iets gevonden waar je denkt van ja, maar als wij als raad nou die en die doelen op gaan nemen kunnen we dat wel, of dat we een bepaalde inventarisatie moeten vragen aan het college? Of vraag ik nu gewoon even teveel en moet ik het aan de wethouder vragen?

Mevrouw Van der Windt: Ik denk dat u iets teveel vraagt en dat u het uiteindelijk aan de wethouder moet vragen. Wat we wel hebben gezien, is dat dat percentage op zich niet zoveel zegt, omdat je alleen een percentage van de loonsom hebt, waarin je dus niet weet hoeveel mensen er werken. En belangrijker is dus hè, als je in dat plaatje in het begin met die benchmark, zie je dat bijvoorbeeld Amersfoort ervoor heeft gekozen om echt een lean en mean apparaat te hebben. Dus die huren heel veel in en dat is een keuze. En aan de andere kant, daar tegenover staat bijvoorbeeld Den Bosch, die heeft een enorm groot apparaat, die hebben niets uitbesteed, en die huren eigenlijk ook nog best veel in. En je kan je best voorstellen dat veel inhuren als je visie op je apparaat is lean en mean, en we huren echt in wat nodig is, dat je dan helemaal niet zenuwachtig wordt van een percentage van 28 procent, terwijl als je visie is dat alles en iedereen intern moet zijn, dat je misschien al bij negen procent redelijk overstuur raakt. Dus dat heeft ook te maken, wat wij ook aanbevelen, met je visie op je apparaat.

De voorzitter: Dank. De heer Yerden.

De heer Yerden: Dank u wel, voorzitter. U heeft net gezegd: de 240 fte is gestegen ten opzichte van afgelopen jaren. En hoe kunnen we dat verklaren? Moet ik het zien als positief, of negatief? En door het gevoerde beleid? En de tweede vraag is: is de digitalisering van de dienst, kan ook invloed uitoefenen op de fte. Dat was mijn vraag. Dank u wel.

De heer IJsbrandy: We spreken geen waardeoordeel uit over of 240 fte's erbij, of dat goed of slecht is. Dat kan nodig geweest zijn. Alleen, wat we eigenlijk vaststellen, is dat we het eigenlijk niet wisten. We hadden het misschien kunnen weten als we op onderdelen, hebben we er als raad waarschijnlijk ook wel hier en daar ook toestemming voor gegeven, maar meestal zien we natuurlijk alleen maar geld hè. Dus we zien een bepaalde begrotingspost voor een beleidsveld, en we weten eigenlijk niet wat voor kostensoorten daarin zitten. Zijn dat personeelskosten, is het eigen personeel, is dat omdat we een onderzoek laten doen, of dat we ergens een opdracht geven aan een bedrijf om iets uit te gaan voeren, of dat we er spullen voor kopen, of dat we een subsidie geven, of een uitkering? Laat ik zeggen: de kostensoorten die zich in die budgetposten verbergen, daar hebben we eigenlijk geen weet van. Dat zien we gewoon niet. Die zijn natuurlijk in de administratie wel bekend, en we zouden er ook voor pleiten om denk ik dat op de een of andere manier ook bijvoorbeeld, we horen dat het van de BBV dan niet hoeft, om dat wel transparant gaan maken, dat we ook op batensoorten en

op lastensoorten, dat we daar ook trendmatige beelden van zien, zodat we weten waar het geld uiteindelijk aan besteed wordt. Maar nu zien we eigenlijk alleen maar lumpsum geld, euro's, en we zien effectindicatoren. En zoals we ook in de vorige presentatie al zagen, ja, die weg daartussen is eigenlijk buitengewoon intransparant voor ons. We hebben geen idee hoe je van een eurobedrag enerzijds tot een effect anderzijds komt. En dat, ja, dat zou ervoor pleiten om gewoon die weg transparanter te maken, zodat we daar ook als raad iets van kunnen vinden, zeg maar. Het andere punt van ja, ga je met automatisering fte's besparen? Dat zou kunnen hè, dat kan een doel zijn. Maar laat ik zeggen: digitalisering is meer dan traditionele automatisering. Digitalisering is in feite, ja, ICT-middelen gebruiken om je dienstverlening aan je burgers en aan je bedrijven ook op een andere leest te schoeien, zodat mensen beter en sneller informatie krijgen, snellere reacties krijgen, een stukje self service, misschien ook dingen kunnen oplossen waarvoor ze vroeger dan een ambtenaar nodig hadden. Dus dan bespaar je wellicht ook fte's daarmee. Maar fte-besparing hoeft geen doel op zich te zijn, maar kan een neveneffect zijn van gewoon het verstandig en slim inzetten van digitalisering.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Amand.

De heer Amand: Dank u wel, voorzitter. Ik heb het er laatst nog in de commissie over gehad bij Bestuur. Kijk, het gaat, zoals wij het lezen, gaan wij natuurlijk eigenlijk een beetje voor Zandvoort, zijn we nu aan het betalen. Kunt u daar een toelichting op geven? Of eigenlijk is het natuurlijk wel een beetje gek dat wij natuurlijk een soort financieringsbron voor de gemeente Zandvoort zijn. Dus ik wou van u weten hoe u daarin staat, want het is natuurlijk altijd een rommeltje in Zandvoort.

Mevrouw Van der Windt: Ik wil daar wel heel kort op reageren. Wij hebben als commissie Duisenberg een oordeel gegeven van de cijfers, en met name gekeken of duidelijk in de jaarrekening is waar we geld aan hebben besteed. En we hebben gesignaleerd dat we vinden dat het niet duidelijk genoeg is van welke kosten voor Haarlem zijn en welke kosten voor Zandvoort en hoe daarmee wordt omgegaan. Wij hebben echt een apolitiek, we zijn ook van duidelijk verschillende partijen, een apolitieke weging. Dus u vraagt van wat is uw oordeel daarvan? Dat gaan wij nu niet geven, dat is aan de raad in zijn eigen functie om daarover te spreken.

De heer Amand: U heeft toch wel gezien wat de kosten zijn wat de Haarlemmer betaalt en wat de Zandvoorter betaalt? Daar kan u toch ja of nee zeggen. Hebt u dat gezien?

Mevrouw Van der Windt: Dat hebben we gezien en dat hebben we ook in die grafiek uiteengezet, waarvan wij berekenen: dit betaalt men in Haarlem en dit betaalt men in Zandvoort. Ja.

De voorzitter: De heer Oomkes.

De heer Oomkes: Dank u wel, voorzitter. Maar wij kennen toch de verhouding die datgene wat we uitgeven ten opzichte van de bevolking in Zandvoort, en dat idem dito voor Haarlem? We weten toch per hoofd van de bevolking wat we eigenlijk aan ambtelijke kosten maken? Daar valt toch iets over te zeggen?

De heer Ijsbrandy: Ja, daar hebben we ook wat over gezegd. We zagen dat het rond het fusiemoment, was dat redelijk vergelijkbaar. En daarna was het flink uit elkaar gaan lopen. En dat is op zich, ja, daar kun je wat van vinden, maar daar moet je als raad inderdaad een oordeel over vellen. Het is meestal wel een bron van onenigheid op enig moment als je dat ziet gebeuren, want dan krijg je zoals de heer Amand, die ook de vraag stelde van ja, de indruk dat Haarlemmers voor Zandvoorters aan het betalen zijn op de een of andere manier. Dus daar ga je natuurlijk dan met elkaar over praten.

De voorzitter: De heer Oomkes. Overigens, het is niet de bedoeling dat we nu een discussie gaan voeren. Dat komt straks.

De heer Oomkes: Nee, maar ik wil er even achter komen, want in de Zandvoortse raad wordt hier met toenemende zorg over gepraat. Zij vinden met name dat zij te duur uit zijn aan de fusie, terwijl ik heel sterk uit jullie diagrammen en teksten het beeld krijg dat het eerder andersom is en dat we dat onvoldoende zeggen.

De heer IJsbrandy: Nou ja, die indruk kun je zeker hebben. Maar nogmaals, wij praten niet met de raad van Zandvoort daarover. Maar als de raad van Zandvoort dat vindt, dan zou ik zeggen: doe een aanbesteding en kijk of ze het ergens anders goedkoper kunnen krijgen.

De voorzitter: Ja, ik begrijp dat het verleidelijk is om daar nu over door te filosoferen, maar volgens mij, we hebben een discussie gehad over een rapport wat hier expliciet over ging, en we hebben nog een discussie over de jaarrekening. Even kijken, de heer Aynan.

De heer Aynan: Dank u wel. Hoorde ik het goed dat u de informatie moeilijk te doorgronden vond?

Mevrouw Van der Windt: Ja, wij vonden dat de informatie die er in de jaarrekening stond, dat dat niet heel duidelijk is welke kosten er nu worden gemaakt en hoe dat met Zandvoort zit, ja.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee komen we aan het eind van uw presentatie, waarvoor heel hartelijk dank.

5.1 Reactie portefeuillehouders op bevindingen onderzoek beleidsveld 7.3 Overhead

De voorzitter: En gaan we luisteren naar de reactie van het college. Wethouder Snoek.

Wethouder Snoek: Ja, dank u wel. Ik zal eerst ingaan op de technische aanbevelingen 1 en 4 en dan daarna de heer Botter als wethouder bedrijfsvoering op de overige. De eerste is hè, maak in het jaarverslag een duidelijk onderscheid welke kosten berekend worden over de bevolking van Haarlem en Zandvoort, en dat niet op één hoop gooien, noem ik het maar even. Die aanbeveling nemen we uiteraard over, en dat zullen we de volgende keer doen. En bij de vierde aanbeveling zegt u: breng duidelijker in beeld hoeveel mensen er aan het werk zijn voor die gemeente, tegen welke kosten. En heel specifiek zegt u dan: benoem ook de fte's inhuur. We geven wel de kosten inhuur, maar nog niet de fte's weer. Dat is eerder ook per motie al gevraagd door deze raad, en dat zult u dus bij het jaarverslag 2020 terugzien. Dus ook dat punt kan ik u toezeggen. Maar u zegt: laat dan ook zien welke mensen eigenlijk voor Haarlem werken in die NV's, want anders dan andere gemeentes is dat buiten de deur gezet, eigenlijk telt dat toch nog mee. Die vind ik lastiger. En op een paar niveaus. De eerste is gewoon: in onze jaarrekening, ons jaarverslag, leggen we verantwoording aan u af over onze jaarrekening en ons jaarverslag. De kosten, bijvoorbeeld voor SRO of Spaarnelanden zitten daar ook in, maar niet de mensen die daarvoor werken. Want u gaf al aan: het is een trade-off tussen apparaatskosten of andere typen kosten. En die trade-off hebben wij gemaakt, en u ziet hem dus aan de andere kant van de streep. Het is ongebruikelijk om in een jaarverslag van een organisatie of een jaarrekening bijna verantwoording af te gaan leggen of cijfers af te geven over een andere organisatie. Die informatie heeft u wel, want u krijgt de jaarrekening van Spaarnelanden en van SRO. En ik heb vanmiddag die van Spaarnelanden ook nog even weer erbij gepakt, u ziet daar hoeveel mensen er bij de verschillende afdelingen in dienst zijn, u ziet hoeveel er in totaal in dienst zijn. U ziet daar ook welk deel van de omzet van Spaarnelanden in opdracht van de markt, of van Zandvoort of van Haarlem wordt uitgevoerd, dus dan krijgt u wel een beetje gevoel bij die cijfers. Het college is van mening dat die cijfers dus niet in onze jaarrekening horen. En de laag daaronder is ook: ik weet

wel waarom u dat wilt weten hè, en dat vind ik een terechte vraag, van hebben we nou zware apparaatskosten of niet, zitten we ruim in ons jasje of niet? Overigens, maar daar gaat misschien de heer Botter misschien meer over zeggen, of je nou eigenlijk meer wil of minder, weet ik niet hè, want we willen meer service aan de Haarlemmers, we willen betere dienstverlening, we willen ook u beter tot doel zijn. Ik weet nog van zes jaar geleden dat we een coalitieakkoord schreven en zeiden van ja, al het geld is op, dus er is ook geen geld voor nieuw beleid, dus we hoeven geen geld in de organisatie te steken. En we waren vier jaar verder, en we hebben ambities, we willen wat met die stad, die stad die groeit, er zit kwaliteit in de stad, er zit schwing in die stad, en we hebben ook ambities zelf als politiek, en daar heb je ook gewoon mensen voor nodig. Dus je moet je eerst ook afvragen: wat wil je eigenlijk. Maar dan, als je die vergelijking wil maken, dan zie je hoe complex die is. En ik heb mijn waardering voor het onderzoek wat u gedaan heeft, maar u heeft in die zoektocht ook gezien dat die vergelijking heel moeilijk te maken is. U vergelijkt ons met goed vergelijkbare gemeentes. Als we kijken naar grotere gemeentes als Amsterdam, Utrecht, Groningen, die zitten weer veel hoger in het aantal fte's per inwoner. En of dat goed of slecht is, ik weet het oprecht niet. Dus ik denk dat u terecht, u heeft een interessant onderwerp te pakken en terecht vragen gesteld, een aantal interessante conclusies ook getrokken. Maar uw aanbeveling van ja, neem dan op wat er bij SRO en Spaarnelanden zit, ik vind het moeilijk om dan te duiden: welk deel vindt u dat we moeten toerekenen aan onze apparaatskosten, aan onze last, en is dit het dan, of zijn er ook nog andere zaken? We hebben ook vaste contractpartners voor het onderhoud in de stad. Vindt u dat we die wel moeten meerekenen of niet? Het is complex. Alle informatie die u vraagt als raad, en die u wilt dat u van dit college krijgen, daar ben ik niet halsstarrig in. Maar we moeten goed nadenken: hoort het in ons jaarverslag, en waar bent u naar op zoek? En welke cijfers faciliteren u in de vraag die u stelt?

De voorzitter: Wethouder Botter.

Wethouder Botter: Ja, dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ook van mijn kant een korte toelichting, want als je dit zo allemaal beluistert, en ook al toen ik het stuk aan het lezen was, bekruipt je het gevoel van dat we toch wel heel weinig in control zijn op dit onderwerp. En eigenlijk vind ik dat niet helemaal terecht. Het beeld wat geschetst wordt, geeft voer tot nadenken. En ik denk ook dat het heel erg goed is dat we daar verder met elkaar over in gesprek gaan. Maar ik wil toch graag ook nog een paar dingen in herinnering roepen. Ik weet niet of iedereen zich nog goed kan herinneren dat in 2013 een heel erg grote reorganisatie hier in Haarlem heeft plaatsgevonden. Dat was een reorganisatie die zijn weerga niet kende voor deze gemeente, waar echt miljoenen moesten worden bezuinigd en waar echt hele afdelingen en beleidsterreinen min of meer zijn weggevaagd. Waarbij toen ook het idee was dat ICT het antwoord op al onze vragen zou leveren, namelijk een heleboel mensen die bij het Klantcontactcentrum werkten, die waren niet meer nodig, want we gingen alles digitaal doen. En we hadden eigenlijk te weinig capaciteit en kwaliteit in huis om ervoor te zorgen dat we dat ook daadwerkelijk waar konden maken. In 2015 is toen gekozen om extra personeel aan te trekken, en er is ook gekozen om extra personeel aan te trekken in verband met de drie decentralisaties. Dat zal u niet zijn ontgaan. Er zijn tientallen miljoenen extra aan de begroting van Haarlem toegevoegd. En ja, dat beleidsterrein dat moest toch op een gegeven moment goed beheerd worden en binnen de budgetten die daarvoor beschikbaar kwamen en mee kwamen, is ook capaciteit ingehuurd en die is meegekomen. U heeft mij gevraagd om te gaan kijken in hoeverre we het tijdelijk personeel of de inhuur kunnen beperken en omzetten in vast personeel. Daar ben ik echt heel serieus mee bezig. En we zijn aan het vormgeven of die Roemernorm ook daadwerkelijk vorm kan krijgen. Maar ook dan stuit je op bepaalde problematiek die in de periode van het onderzoek aan de orde is geweest. 2017, u zag het daar al, is een heel andere cesuur ineens waarbij alles anders loopt. En dat is ook precies het moment geweest waarop de toedeling en de financieringssystematiek rondom, ja, hoe moet ik het zeggen, overhead is veranderd. En wat toen ook duidelijk is geworden, is dat we

wel aan het vaste personeel een overheadcoëfficiënt van 37.000 of 39.000 euro toekenden, maar dat niet deden bij het tijdelijk personeel. En u zult begrijpen dat in de discussie die ik nu aan het voeren ben om tijdelijk personeel om te zetten voor vast, het afdelingshoofd in kwestie het risico loopt dat bij iedere fte die erbij komt ook gezocht moet worden naar zo'n budget voor overhead. Ik weet niet in alle finesse natuurlijk op welke wijze dat allemaal bekend is ook bij de onderzoekers. De problematiek zoals wij die hanteren in de Duisenberg-light-methodiek ... mag ik het heel even afmaken? Want ik ben bijna klaar.

De voorzitter: Ja.

Wethouder Botter: De systematiek die we hanteren in Duisenberg-light is dat we zeg maar de presentaties worden voor de ambtenaren gedaan en de ambtenaren, die sparren met de raadsleden en vervolgens zijn het ook die ambtenaren die onze collegereactie bespreken. Wij zijn als college niet aanwezig bij die presentaties en die uitwisseling. En ik heb zelf in ieder geval ervaren, en dat spreek ik echt heel erg voor mezelf, dat wanneer je echt zo'n proces van het willen leren van elkaar om met elkaar het proces te verbeteren, het overdenken waard is om ook de wethouder in kwestie, die op een gegeven moment zoals vanavond een reactie moet geven, toch bij zo'n voorpresentatie ook aanwezig te laten zijn, en meer invloed laten hebben ook daadwerkelijk op die collegereactie die op een gegeven moment wordt uitgebracht. Ik zag een vraag.

De voorzitter: Dank u wel. Ik begrijp dat er nog vragen zijn. Alleen echt informatieve vragen, want de discussie komt zo meteen. Ja, discussie komt zo meteen. Mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Wethouder, ik begrijp één ding niet helemaal, en misschien is het ook gewoon even een gedachtevergissing bij mij of bij u. U geeft aan dat als ingehuurd personeel moet worden vervangen door vast personeel, dat dan een overheadbudget moet worden gevonden. Maar dat betekent toch automatisch dat als je een aantal mensen niet meer inhuurt, dat dan ook de overheadsom over meerdere koppen wordt verdeeld? Dus het is toch vestzakbroekzak? Of heb ik dat verkeerd begrepen?

Wethouder Botter: Nee, de inhuur, daar wordt geen overhead op berekend. Die zit namelijk in de fee die betaald wordt aan het bureau waar de persoon van wordt gehuurd.

Mevrouw Verhoeff: Sorry, ik heb hem juist uitgedrukt. De overhead die de gemeente, waar wij last van hebben, die wij moeten ophoesten, die gaat over iedereen die in ons gebouw een klus komt doen. En als dat in de fee zit ... Nou, maar dat zou toch nog weleens goed uitgezocht moeten, want op zich is het ook een keuze of je ook overhead zet op inhuur of iets. En mijn werkgever doet het wel, wij doen het hier niet. En uiteindelijk is het aantal koppen waar het over gaat rollen, zeg maar.

Wethouder Botter: Ja, oké.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk ... Ja, een informatieve vraag. Ik hoop dat u zich beperkt, want we hebben dus nog een heel debat te gaan. Maar de heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja, ik heb toen net aan het onderzoeksteam gevraagd van wordt de inhuur meegerekend bij overhead? Toen was het antwoord volmondig ja, voor honderd procent. En als ik het nu goed begrijp, zegt u het tegenovergestelde.

Wethouder Botter: ... zeg, is dat op iemand die hier via een bureau bij ons activiteiten komt verrichten, dat wij daarop niet het overheadbudget van toepassing verklaren. Nee.

De voorzitter: Mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Ja, graag een korte reactie van de wethouder op het feit dat Haarlem in de benchmark toch hoog lijkt uit te komen qua aantal fte. Wat is uw beeld daarbij?

Wethouder Botter: Nou, mijn beeld is eigenlijk al ... mijn antwoord zou hetzelfde zijn als wat wethouder Snoek aangeeft, namelijk: dat is maar met wat je het vergelijkt. Wij hebben in deze situatie Haarlem en Zandvoort samen. Die 176.000 is één gezamenlijk apparaat. Het is zeker zo dat volgens mij op het moment wanneer je twee gemeenten moet bedienen, dat het niet altijd automatisch betekent dat je inverteertheitskosten al meteen vanaf jaar één of twee hebt. Dat kan natuurlijk nu wel. Ik heb ook vorige week, toen we het over Zandvoort hadden, want daar heb ik net geen antwoord op gegeven, Zandvoort daar ga ik mee aan de slag. Dat heb ik vorige week in de commissie Bestuur ook toegezegd. Dus daar ga ik mee aan de slag. En het is natuurlijk wel zo dat Zandvoort en Haarlem op een vrij ongunstig moment zijn samengegaan, toen wij middenin een organisatieverandering zaten. En nou ja, en als je dan ook nog eens een keertje hebt dat er net verkiezingen zijn geweest, dat je vervolgens voor twee besturen moet gaan werken, dan is het niet zo dat er zeg maar sprake is van een hele gunstige omstandigheid om dan ook nog eens een keertje efficiënciewinst te gaan behalen.

De voorzitter: Mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Heel goed dat u meteen even Zandvoort doet, maar als ik u goed begrijp, zegt u eigenlijk van Haarlem en Zandvoort samen, dat heeft in de vergelijking niet echt een hoger aantal fte's, niet extreem?

Wethouder Botter: Ik kan echt op basis van de benchmark die is gepresenteerd door de onderzoekers, niet daar zulke vergaande conclusies uit trekken zoals dat wordt gedaan. Dan moet je dus ook kijken of naar grotere gemeentes, of naar andere gemeentes. Dan moet je echt weten hoe het georganiseerd is, wat er wel onder valt en wat er niet onder valt, en daar vind ik op basis van de cijfers die hier nu liggen, daar zal ik me verder in moeten verdiepen. Ik ben nog één ding vergeten, namelijk over ICT. Iedereen die in de commissie Bestuur zit, en ook in de commissie Samenleving, weet dat we het afgelopen jaar min of meer tussen de drieënhalve en vier miljoen aan investeringen hebben gedaan rondom ICT, dat zowel in het sociale domein alsook voor de organisatieverbetering en de uitrol van Any. Dus op het moment wanneer je 2020 erbij zou trekken, dan zouden de kosten voor ICT in ieder geval aanmerkelijk hoger liggen dan dat die nu tot 2019 zijn geschat.

De voorzitter: Goed, dan sluiten we dit onderdeel af. Ik wil de rapporteurs, mevrouw Van der Windt, de heer IJbrandy, en mevrouw Oosterbroek en de heer Van Leeuwen, heel hartelijk danken. Het is een heleboel werk geweest, is ook denk ik een indrukwekkende presentatie. Er zijn bloemen voor u. En ik zou ze meegeven hebben, of nu meegeven, ware het niet dat het waarschijnlijk voor de levensduur van die bloemen veel beter is om ze nog even daar te laten staan. Maar vergeet u niet om ze mee te nemen. Hartelijk dank. Ik stel voor ... Ik stel voor dat wij even pauzeren, dat mensen koffie kunnen halen. Doet u dat met het in acht nemen van de enige regel die we nog zo'n beetje hebben, anderhalve meter. En over, nou, ruim tien minuten gaan wij weer verder met de vergadering. Dank u wel.

6. Debat

Vaststelling jaarrekening en jaarverslag 2019

Vaststelling reactie college op het accountantsverslag 2019

6.1 Eerste termijn fracties

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. En ik geef het woord aan de heer Rutten.

De heer Rutten: Voorzitter, dat dat nog ging gebeuren vanavond om half tien, als we om half acht beginnen. Voorzitter, we zijn hier vanavond bij elkaar om de jaarrekening over 2019 vast te stellen en daarmee het college decharge te verlenen over het gevoerde financiële beleid. Daar trekken we een hele avond voor uit, terwijl we eigenlijk maar één keuze hebben: instemmen of niet. De fractie van de VVD heeft de jaarrekening uitvoerig bestudeerd, ik open maar een deur, net als alle andere fracties. Maar bij de keuze of we wel of niet instemmen, hebben wij drie verschillende aandachtspunten, en daar zullen misschien nog weleens verschillen in zitten. Ten eerste de acht miljoen ongeautoriseerde overschrijdingen die in de jaarrekening worden genoemd. Acht miljoen, laat dat bedrag even tot u doordringen. Het budgetrecht van deze gemeenteraad is feitelijk voor acht miljoen euro geschonden. En over 2019 zien we nog heel helder de onderschatting van het college van de zorgvraag in de samenleving. Het goede nieuws: dat bij de vorige kadernota de raad de motie van de VVD heeft aangenomen om de verwachte stijgende zorgkosten ook meerjarig budgettair te verwerken in de begroting. Daar komen we bij de kaderbrief en de begroting in november ongetwijfeld weer op terug. Maar we zien ook in deze overschrijdingen de grote tegenvallers bij Kenter. Het was voor de raad trekken en sleuren om deze informatie op tafel te krijgen. Dat het niet goed ging bij Kenter, dat werd op tijd gemeld, dat is goed. Dat het een raadslid, collega Van Kessel, moest zijn die na veel aandringen de stukken op tafel krijgt en zelf berekeningen maakte om erachter te komen dat er een steunpakket nodig is tussen de twee en vierenhalf miljoen, voelt niet goed. We komen hier toch op het hele gevoelige punt van de informatievoorziening aan de raad. Belangrijke vraag aan het college van de VVD: hoe kan het zijn dat het bedrag aan overschrijdingen zo oploopt en dat we dat pas bij de jaarrekening te zien krijgen? Het is de oude vraag: in welke mate is het college in control en welke verbeteracties wilt u hiervoor ondernemen? Ik zei drie aandachtspunten. Het tweede aandachtspunt: de overhead. Zoals blijkt uit de Duisenberg-rapportage, uitvoerig nog weer besproken vandaag, is de daling van de apparaatskosten, het werd mooi omschreven, riant niet gehaald. Dat betekent ook dat de beschikbare bestedingsruimte voor de uitvoering van het beleid verkleind is, zoals de Duisenberg-rapporteurs dat aangeven. De reactie van het college daarop vinden we nogal lauw en deed wat ons betreft geen recht aan het werk van de commissie. Wat gaat het college doen, er is al wat over gesproken, om die overhead in de tang te houden? Derde aandachtspunt, niet eens heel erg een debat waardig, maar de bestemming van het rekeningresultaat. Daar besluiten we vanavond natuurlijk niet over. De VVD vindt het jammer dat het hier grotendeels om geoormerkte gelden gaat, terwijl we in 2020 tegen zo'n groot incidenteel tekort aanlopen. Hier kan het college op zich niet zoveel aan doen, maar het frustreert de VVD wel. Tot zover onze eerste termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Drost. Ah, de heer Van den Doel, kijk eens aan. De heer Van den Doel.

De heer Van den Doel: Dank u. Ja, ik heb voorrecht om de jaarrekening en het jaarverslag, daar iets over te mogen zeggen. Dus vandaag. GroenLinks is blij dat de accountant van PWC een goedkeurende controleverklaring hebben verstrekt voor de jaarrekening. Dat betekent dat het voorliggend document de

toets van de kritiek van de accountant heeft doorstaan. We merken op dat het auditteam inderdaad te belangrijk is. Het is de derde lijn in de verdediging, third line of the defence. We zouden ook inderdaad volgend jaar zien dat de eerste en de tweede lijn hun verantwoordelijkheid daar meer op nemen. De Europese aanbestedingsregels zijn genoemd, en inderdaad wordt er vaak te optimistisch gepland, en dat kan uiteindelijk financiële risico's opleveren in de vorm van schadeclaims of rechtszaken van een eventueel benadeelde partij of partijen. Over de indicatoren wil ik ook zeggen dat ze helpen zeker om de jaarcijfers te lezen, maar lang niet alle indicatoren geven een verwachte prestatie aan. En we kijken, we dringen erop aan, de uitgestelde conferentie kijken we naar uit om samen met elkaar een beter jaarverslag te kunnen krijgen. Er komt volgend jaar al een kleiner jaarverslag aan, en daar zijn we heel nieuwsgierig naar. Dit was nog op de oude leest geschoeid. De schuldpositie is verbeterd, waarbij de netto schuldquote is gedaald. Dat is goed nieuws en slecht nieuws. Goed nieuws dat minder schuld meer ruimte biedt voor investeringen, maar ook slecht nieuws, omdat niet gedaan wat beoogd was, doorgeschoven wordt naar 2020. Wij zijn als GroenLinks dus blij met de gedaalde schuld, maar we zijn niet blij dat er zoveel is blijven liggen en naar 2020 wordt doorgeschoven. Met dank aan de schaduwraadsleden en ondersteuners die voor ons met de Duisenberg-methode delen van de jaarrekening hebben uitgeplozen, met opmerkelijke conclusies. Ik en wij hebben daar veel van geleerd. We hopen ook dat dan in een volgende jaarrekening zoveel mogelijk van die uitkomsten verwerkt zijn. Daar denkt het college soms anders over, maar ik zou toch willen benadrukken dat een aantal dingen, de koppeling tussen geld en beleid, dat dat zeker vormgegeven wordt, want dat is belangrijk. We willen toch kunnen terugvinden waar het aan besteed is. En ook dat we willen weten wat bepaalde projecten wel of niet kosten. We zetten daar vaak op in, maar het is ook soms blind varen, zo voelt dat. Wat kunnen we voor politieke conclusies trekken uit de jaarrekening? GroenLinks kijkt op drie manieren naar de stad en de cijfers. Ten eerste de ongedeelde stad. Hoewel toegankelijkheid in belang wint en steeds meer in de hoofden van de ambtenaren komt, hebben wij in 2019 nog te vaak moeten vragen of er aan toegankelijkheid is gedacht. De ontwikkelingen in Schalkwijk gaan nu hard, gelukkig, ondanks de nodige vertragingen, maar er is hard gewerkt om tot het begin van de realisatie van onder andere Schalkstad te komen. Het woningbouwprogramma is evenwichtiger door naast veel middeldure en vrijesectorwoningen ook sociale woningen toe te voegen. In andere delen van de stad ligt de nadruk meer op sociale huurwoningen voor een evenwichtiger demografische samenstelling per wijk en in de stad. En daar hebben we een goed begin mee gemaakt. De jeugdzorg en de Wmo bleven punten van zorg door snel stijgende vraag naar hulp en voorzieningen. En ondanks alle problemen, er is keihard gewerkt om aan alle hulpvragen zo goed mogelijk te voldoen. Daar zijn wij blij mee. Cultuur is voor GroenLinks een belangrijk onderdeel van de stad, en in 2019 hebben we soms met kunst- en vliegwerk de sector in stand gehouden en kunnen laten gloriëren. Het is tenslotte minimaal negen procent van de beroepsbevolking die direct afhankelijk is van een inkomen uit de cultuursector. Het wordt gelukkig mogelijk, dat is ook mooi, om de diversiteit van het personeelsbestand heel basaal te meten. Dat zal hopelijk duidelijk maken dat er nog genoeg werk aan de winkel is om het personeelsbestand een afspiegeling te laten zijn van de diversiteit die Haarlem in zich heeft. De duurzame stad. Eén van de grote ambities van GroenLinks, de coa en de hele raad, is duurzaamheid. We zijn in 2019 onverminderd doorgegaan met het voorbereiden van het warmtenet, energiecoaches hebben mensen geholpen met eenvoudige energiebesparende maatregelen, zonne-energieprojecten zijn waar mogelijk ondersteund en we hebben elke keer als GroenLinks aangedrongen op groene daken, horizontaal groen en het vergroten van de ecologische waarde. Over het beleid en geld en hoe de dingen gaan, er zijn duizend bomen bij gekomen, maar er zijn er maar een paar honderd geplaatst, maar het komt doordat er tellingen zijn gedaan, en het zou leuk zijn als dat wat beter teruggekomen was in het jaarverslag, want dat hebben we echt zelf moeten uitzoeken. Daar was ik dus. O ja, sorry, ik ben mijn briefje kwijt. We zien dat er steeds meer aandacht is voor circulair bouwen, maar ook dat daar nog veel ruimte voor verbetering is. We hopen dan ook dat er steeds meer bedrijven ontstaan en groeien die van ons afval en uitval nieuwe producten kunnen maken. En het is goed dat het C-District daar nu een bijdrage aan levert. En

we zien dat graag verder in de toekomst ontwikkeld. We zijn druk met milieuzones en het autovrij maken van delen van de stad. Het vraagt offers van ons allemaal, maar als we in de toekomst de stad leefbaar willen houden, zullen we nu maatregelen moeten treffen. Niet morgen, niet overmorgen, want dan zijn we veel te laat. Gelukkig zien we dat het draagvlak daarvoor onder de bewoners van Haarlem toeneemt. De laatste, de groei in de stad. Er komen netto nauwelijks nieuwe sociale woningen bij, terwijl de wachtlijst voor sociale woningen alleen maar groter wordt. Nu de startnotities voor de acht ontwikkelzones zijn vastgesteld, is het wat betreft GroenLinks fast forward, en we hopen dat wij na 2024 heel veel sociale woningen kunnen toevoegen, want voor die tijd lukt dat helaas niet. Er is op alle niveaus nagedacht over de groei van de stad, en het is jammer dat het mobiliteitsplan wat op zich laat wachten. Maar aan de andere kant, het is van zeer groot belang dat er een goede oplossing komt voor mobiliteit. De stad is simpelweg niet gebouwd op een ongebreidelde groei van het autoverkeer en andere vormen van gemotoriseerd vervoer. Vandaar dat wij vanaf nu willen spreken over een gezonde mobiliteit, waar ruimte voor andere vormen van vervoer en een gezonde leefomgeving voorop staat, als eerste gelden. In de volgorde zoals ook in het co-akkoord staat: a, de voetganger, nee, herstel, de stoepganger, het klinkt leuk, maar ook mensen die gehandicapt zijn en gebruik maken van andere vervoersmiddelen op de stoep mogen er ook zijn van GroenLinks, dus vandaar geen voetganger meer, maar stoepganger vanaf nu, ten tweede de fiets, ten derde het ov en ten vierde het overige vervoer. Alleen dan, maar alleen dan blijft de stad met de beoogde groei bereikbaar, leefbaar, of beter: gezond. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wou beginnen te praten over twee potjes pindakaas, om in de beeldspraak van de wethouder te blijven. Want het college zegt bij beleidsterrein 4.1 dat er sprake is van een brede thematiek en een hoog abstractieniveau. Maar als je dan kijkt naar het coalitieakkoord, is het helemaal niet zo'n hoog abstractieniveau. In de eerste plaats: tienduizend woningen erbij, dat is ontzettend concreet. En om daarop door te gaan, de mensen die 4.1 hebben onderzocht, die hebben gezegd: ja, per jaar moeten netto sociale huurwoningen, wat erbij komt, dat moet worden opgenomen in het jaarverslag en in de jaarrekening. Nou, de SP zegt: niet alleen per jaar, maar ook: we willen ook het tijdspad, wanneer zijn die tienduizend woningen in het coalitieakkoord gebouwd? We hebben de wethouder die daarover gaat meermalen complimenten gemaakt over zijn voortvarende aanpak, maar we willen gewoon weten: wanneer zijn die tienduizend woningen er? En wat is de planning voor de komende drie, vier, vijf jaar daarvoor? En dan het tweede, dat klinkt misschien wat abstract, Haarlem klimaatneutraal in 2030. Maar als je klimaatneutraal vertaalt in CO₂-neutraal, dan is het al heel wat minder abstract. En het college zegt in de stukken: wij willen Haarlem in 2030 de helft van de uitstoot van CO₂ willen we verminderd hebben. We willen dus naar de helft toegaan. Dat betekent dat je de andere helft moet zien te bereiken door opvang van CO₂, of door afvangen van CO₂. En dan kom ik op de vergroening van Haarlem en op een aantal dingen die het college ook zegt om CO₂ te verminderen en op te vangen en af te vangen. En verminderen hebben ze een aantal terreinen genoemd, en er staat maar bij één terrein bij wat het gevolg is voor de CO₂-uitstoot, en dat is bij de horeca. Maar je hebt ook die andere terreinen, circulair ondernemen, enzovoort, zonnepanelen, enzovoort. Dus ook dat kun je heel concreet maken: zoveel zonnepanelen willen wij erbij, dus wat minder, zoveel de CO₂-uitstoot. En dan over het afvangen van CO₂. Groen is ontzettend belangrijk om te zorgen dat CO₂ wordt opgevangen, opgeslagen en dat het niet in de lucht blijft. Bijvoorbeeld als wij ... er staat in het stuk van beide onderzoekers dat de helft van alle tuinoppervlakte in Haarlem bestaat uit verharding, uit tegels, of uit kunstgras. En met name bij nieuwbouwwijken zien we heel veel alleen maar tegels en kunstgras. Met name ook die woningen in de buurt van mevrouw Schneiders, tweedee bestaat alleen maar uit tegels en kunstgras, die nieuwe stadsvilla's. En als we nou die vijftig procent verharding terugbrengen met de helft, dan heeft dat een

equivalent van vijfduizend woningen met zonnepanelen. Op die manier kun je het afvangen van CO₂ dus drastisch verminderen. En ja, daar willen we toch een wat hoger ambitieniveau van het college, en we willen in de jaarrekening en in het jaarverslag dus getallen. We willen getallen van hoeveel zonnepanelen willen we bouwen, wat betekent dat voor de CO₂-uitstoot? Hoe willen we Haarlem vergroenen? Meer bomen, meer groen, meer groene tuinen, wat betekent dat voor de opvang van CO₂? En dan kunnen we naar Haarlem 2030 zo klimaatneutraal mogelijk maken. Want volledig klimaatneutraal, dat heeft de SP al eerder gezegd, zal niet lukken. Dus wij vragen van het college om een duidelijke pot pindakaas van de CO₂ te maken. En ik erken, dat geef ik wethouder Snoek na, dat deze pot pindakaas uit meerdere bestanddelen bestaat: groene tuinen, meer bomen, meer zonnepanelen, enzovoort, enzovoort. Maar dat kan heel exact in de jaarrekening, jaarverslag worden opgenomen. En dan nog als laatste wil ik wat zeggen over de organisatie. Er is een motie geweest van de heer Sepers van de PvdA om te onderzoeken: wat voor effect heeft het nou allemaal gehad van het uitbesteden? Bij de milieudienst, toen die kwam, in 2013 stemde de raad daarmee in, maar die stemde tegelijkertijd in met een jaarlijkse verhoging van het budget van 238.000 euro omdat de beleidsmedewerkers bij de gemeente moesten werken. Dus het outsourcen, om in de woorden van de heer IJsbrandy te praten, dat kostte geld. En ik denk dat het bij Spaarnelanden ook zo is, dat we extra personeel nodig hebben, omdat we Spaarnelanden op een afstand hebben gezet, en ik zou graag dat een keer willen terugzien. Een onderzoek daarnaar van wat de motie van de PvdA ook heeft gevraagd: in hoeverre levert ons nu dat op, al dat uitbesteden en uitplaatsen? Nou, de SP heeft daar een duidelijke politieke mening over, maar het gaat nu over de jaarrekening en het jaarverslag. En dan nog een laatste opmerking. Wij zijn het eens met het eerste pijnpunt van de VVD, namelijk de informatieplicht, de proactieve informatieplicht die het college heeft en daar is het college inderdaad op een paar punten in tekort geschoten. Daar wil ik ook graag een reactie van het college op. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Dank u wel, voorzitter. Ik dacht even dat de heer Garretsen een bruggetje naar ons ging maken, maar we zijn natuurlijk blij dat u nog steeds even die motie aanhaalt, want zeker is het heel erg belangrijk om te weten, niet alleen wat het heeft gekost, maar zeker ook wat het ons in de toekomst nog gaat kosten als we verdergaan op de huidige weg, want wij denken dat er een betere weg is om niet alles bij gebonden partijen, of te outsourcen. Wij willen eigenlijk als PvdA niet nog een keer de discussie overdoen in de commissie Bestuur. En we gaan ook niet nu al alle voorschot nemen op wat we eigenlijk volgende week willen gaan vertellen bij de kaderbrief en de voortgangsnota. Natuurlijk zijn wij blij, net als de meeste partijen, dat er een positief jaarresultaat is bereikt, ook al weten we wel dat daar ook een aantal minder fraaie dingen onder liggen, waardoor dit voor elkaar gekomen is. Want als je uitgaven niet op tijd voor elkaar krijgt, ja, dan blijft er wat geld over. Maakt dan wel dat je moet kiezen in het jaar erop of je alsnog uitvoert, en als we dat voor onze kiezen krijgen, wordt het een nog zwaarder jaar. En dat wordt het al, hebben we gezien ondertussen. Waar ik eigenlijk ... nou, volgens mij had ik er eigenlijk mee moeten beginnen: hulde voor het auditteam en de RKC, maar zeker ook voor de mensen, nou gewoon, we hebben het al gezien dat ze een applaus verdienen, die nu weer de rapporteurs van Duisenberg zijn geweest. En vorig jaar was het al fijn om aan te horen hoe diepgaand er gegraven werd, het lijkt wel alsof het beter wordt. Neemt niet weg dat een evaluatie op zijn plaats is, want het is natuurlijk wel een hele zware klus. En die inzichten moeten dan ook wel tot daden gaan leiden, niet alleen tot mooie suggesties. Ten aanzien van de rapportages Duisenberg zal de PvdA adviseren, en dat zullen anderen denk ik ook wel doen, om de meeste over te nemen. We hebben wel enige zorg of sommige van de aanbevelingen niet extra veel werk op gaan leveren en daarmee geld kosten. Denk bijvoorbeeld aan het opstellen van een sociaal jaarverslag. Dat is ooit ingesteld, dat heeft de PvdA ook mede die motie ingediend waardoor dat is gebeurd. Het is vervolgens wegbezuinigd, omdat het heel veel tijd

en moeite kostte en niet zo heel veel opleverde. Neemt niet weg dat het belangrijk is om de doelen in het oog te houden. De RKC heeft goed werk gedaan, mede daaraan hebben we de goedkeuring te danken als gemeente. Wij hopen de volgende keer te kunnen lezen dat de eerste lijn, nou ja, daar zitten de mensen ongeveer voor onze neus, en die hebben dat natuurlijk goed in hun oren geknoopt, dus wij vertrouwen erop dat dat gebeurt en dan gaan we er goed naar kijken. Ik kijk een beetje zo naar mijn fractiegenoot, dat gaan we gewoon doen. En dat de tweede lijn niet te ver achterblijft, want ik hoor wel dat er verbeteringen zijn ingezet. Ja, wij hebben ook gezien dat er een motie is om de RKC nog een extra opdracht te geven. Wij willen echt zeggen: de RKC heeft goed werk gedaan, maar doet het al met veel energie. En die zijn er om de effectiviteit achteraf te beoordelen, en de doelen zeg maar te matchen op dat wat wij aan de voorkant hebben bedacht, en niet om de doelen vast te stellen. Ik vind het een sympathieke motie die is voorgelegd, maar zoals hij er nu ligt, gaan wij hem niet steunen, omdat wij vinden dat het wel moet worden opgepakt. We hebben al een keer een raadscommissie gehad, of een aantal mensen uit de raad die dat deden, of het kan op een andere manier. Maar eigenlijk is het jaarverslag zo midden in de raadsperiode, we zitten halverwege de vier jaar waar wij hier voor gekozen zijn, tijd om ook even goed terug te kijken: zijn wij al ver genoeg in wat wij als college, we zijn tenslotte een coalitiepartij, van het college mogen verwachten? Op een aantal zaken, zoals de acht ontwikkelvisies, weten we zeker dat we er zijn, vooral omdat het niet alleen woonvisies zijn om wachtlijsten terug te dringen, de heer Garretsen refereerde er net ook al aan, en ik hoorde dat ook bij GroenLinks, het zijn visies die niet een woonvisie zijn of een groenvisie, maar inclusieve visies in de zin van dat over duurzaamheid is nagedacht, groen. Ik denk dat dat een mooie impuls aan de stad kan geven. En wij als PvdA zullen daar zeker voor doorknoken, ook op het duurzaamheidsaspect. Ik vind het heel prachtig om te merken dat we nu soms concurrentie hebben over wie is het meest duurzaam in deze raad, en zeker ook in de coalitie willen we daar nog weleens vriendelijk een beetje mee knoken. Ik heb een andere mening, mijnheer Van den Doel. Ik denk dat dat heel goed is. In het verleden voelde iemand die een duurzaamheidsvoorstel had zich nogal eens als een roepende in de woestijn, en die fase hebben we gelukkig gehad. Ik denk dat we dat ook nog met zijn allen moeten organiseren, om de stad nog groener te maken.

Mevrouw Van Zetten: Een punt van de orde, ik vind mevrouw Verhoeff heel slecht te verstaan. Ik weet niet of u het belangrijk vindt dat we hierachter ook wat horen, maar ik zou u aanraden beter in de microfoon te praten.

Mevrouw Verhoeff: Ik ben gewoon te groot om te gaan staan, dus ik ga zitten. Goed, ik was gebleven bij: wij hebben als PvdA gefilosofeerd over meer groen in de stad. En ook hier merkten wij dat de SP alleen al bij het woordje groen gelijk met allerlei ideeën kwam en dat we gezamenlijk met een aantal partijen daar toch mooie dingen voorgesteld hebben.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Aynan.

De heer Aynan: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de PvdA heel erg blij zijn over de ontwikkelvisies. Ja, die zijn inderdaad vastgesteld. Maar ik hoorde net GroenLinks zeggen van nou, tot 2024 gaan we sociaal niks bereiken.

Mevrouw Verhoeff: Volgens mij is ons sociaal en ontwikkelvisies wel een hele ingewikkelde knoop. Misschien kunt u dat dadelijk in uw eigen verhaal vertellen, want ook daarin is wel rekening gehouden met sociale aspecten zoals werkgelegenheid, maar daar gaan we het sociaal domein niet oplossen. En als u nou mij kritisch had gevraagd over, dat had ik nog even moeten zeggen, maar van leuk een visie, maar wat heb ik eraan als het niet wordt uitgevoerd? Ja, kijk, dat is wat ook GroenLinks zei, het gaat er nu wel om wat in het coalitieakkoord staat: duurzaam doen, en niet alleen duurzame plannen maken. Dus wij vinden wel, maar dat is eigenlijk wat

bij de kaderbrief thuishoort en bij de voortgang, maar we gaan hier al wel vast melden dat wij natuurlijk met zijn allen vinden dat er nog wel een slagje gemaakt moet worden om te zorgen dat het niet alleen praten, maar vooral ook realiseren is. Gelukkig zien we ook in wat aangepaste plannen, onze voorgangers hebben er al over nagedacht, maar bijvoorbeeld het Schoterkwartier hebben we bijgesteld. En tot mijn vreugde, ik ben hier in 1986 komen wonen, toen waren er al plannen, en eindelijk staan de heistellingen daar en wordt er wat gedaan. Ik hoop nog veel van dat soort activiteiten te kunnen zien. En gelukkig zijn er al meerdere heistellingen in de stad. En ja, het is ... onze plannen die zul je een enkeling pas zien, net aan het eind dat daar de grond bouwrijp gemaakt wordt. De meesten zullen in de volgende periode geoogst worden. Maar als wij nu niet zorgen dat er onomkeerbare besluiten volgen, dan komen ze er zeker niet. En gelukkig hebben we een aantal stappen gezet en dat is die visies in brede zin. Ik zei al: we zijn niet helemaal tevreden. Wat we nog missen is ook het deltaplan fiets. Dat hadden we graag nu al in de stukken gezien, maar dat komt er wel aan. We hebben het er wel al over gehad, maar ja, dit jaar. Want eigenlijk zijn we even terug hè, als we naar de jaarstukken kijken, naar eind 2019. Het is nog zonder corona, de accountant heeft daar ook al naar verwezen. Maar dat neemt niet weg dat we toch nog echt los van corona ook meer aandacht aan cultuur en economie en werkgelegenheid moeten gaan besteden. We hebben ondertussen ook wel gehoord dat dat ook wel de intentie is, maar met name op cultuur en economie vinden wij dat er nog het een en ander moet gebeuren en dat geldt ook voor de sociale duurzaamheid. De intenties zijn er, maar Meerwijk heeft nog niet zicht of ze wel of niet zeg maar op de geothermie ... alles is verklaarbaar, maar dat zijn wel de zaken die we met zijn allen goed moeten oppakken. Ja, en zorg is er sowieso nog steeds over niet de aansturing hier vanuit het college, maar wel: hoe houden we de Wmo in de grip? Er is heel veel extra inzet op gepleegd. Dat heeft ons ook aardig wat gekost, de kosten en baten daarvan. We moeten het dit jaar gaan zien, dus met name bij de volgende jaarstukken mogen we toch verwachten dat we zien: hoe hebben we het voor elkaar gekregen of niet? En dan wordt het heel treurig, maar daar gaan we dan ook met zijn allen weer een oplossing zoeken. Ja, ik denk eigenlijk dat de belangrijkste punten even nu voor de eerste termijn wel genoemd zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan de heer Van den Raadt, Trots Haarlem.

De heer Van den Raadt: Nou, voorzitter, wij zijn hartstikke blij met het mooie verhaal. In het verleden heb ik wel een beetje geleerd dat die mooie verhalen dan naderhand weer worden bijgestuurd en moties en allemaal mooie plannen die dan worden aangenomen, die blijken dan niet te worden uitgevoerd. Dat de schuld met zestig miljoen is gestegen op geloof ik december 2019, dat vinden wij ook veel. En voor de rest, net als het college doet met de schuld, schuiven wij onze bijdrage door naar de volgende ronde.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Leitner, D66.

Mevrouw Leitner: Ja, even alles rechte trekken. We zitten alweer zo lang. Elk nadeel heeft natuurlijk een voordeel, weet u, en dit keer heeft elk voordeel een nadeel en eigenlijk bijna letterlijk in deze jaarrekening. Want het voordelig saldo van 2,2 miljoen, een schuld van 462 miljoen met een NSQ van onder de honderd procent laat eigenlijk zien dat het vorig jaar niet goed ging. Het zijn namelijk dingen die we niet wilden, dingen die we niet hadden begroot. Met geluk en met behoedzaam begrooten gingen we van zeven miljoen negatief naar twee miljoen positief. De schuld daalde, maar dat was eigenlijk het resultaat van een te laag realisatiepercentage. En dat is zorgelijk. Wethouder, hoe krijgen we dat realisatiepercentage nu omhoog? En dan hebben we ook nog het weerstandsvermogen. Jubelend staat dat op 2,4, uitstekend. Je zou er bijna om kunnen lachen als het niet triest was. We blijven ons natuurlijk grote zorgen maken ook. 2,4 miljoen, terwijl het grootste risico waar we nu mee te maken hebben, daar niet in benoemd staat. Om begrijpelijke redenen overigens, maar die 2,4, we kunnen alleen maar blij zijn dat we überhaupt een potje hebben. En we blijven ons

grote zorgen maken om de tekorten bij de jeugd en de Wmo, maar daar spreken we dan maandag ook met elkaar over. En uiteindelijk kunnen we nu alleen maar blij zijn. Want we hadden wat geld over, de schuld is gedaald en de algemene reserve is omvangrijk genoeg om alle risico's waar we nu mee te maken hebben, om daarmee om te kunnen gaan. De periode waar we nu doorheen gaan, dat is nou de periode waarvoor je reserves aanlegt, bij uitstek. Dus het voordeel heeft een nadeel, maar dit nadeel heeft dan ook weer een voordeel. Ik wil eigenlijk meer woorden besteden nog aan Duisenberg. De methode Duisenberg hebben we vorig jaar voor het eerst gestart, Duisenberg-light. Nou, ik geloof dat voor de mensen die het hebben uitgevoerd, het niet zo heel light was. Respect voor alle tijd en het werk die ze erin hebben willen steken. Het is de tweede keer, en ik moet zeggen: het lijkt te werken. We gaan het herkennen, het is als werkwijze, het is echt een onderzoek van de raad. Het zijn hier geen dure consultants die alle toegang hebben en in opdracht van het college onderzoek doen, maar ze leveren hele goede inzichten voor zowel de kortere als de langere termijn, waar wij als raad en college, als bestuur van deze stad, ons voordeel maar mee kunnen doen. En dan moet ik toch zeggen dat de reactie van het college eigenlijk ontluisterend is. Er zit een beetje een toontje in van u lijkt het wel persoonlijk te nemen, bemoei u er niet mee, zoiets. U weet ook niet wat u wil als raad, dan wil u weer meer informatie, dan wil u weer minder informatie, en de gemeente rapporteert waar zij over gaat. Ja, en daar zit nu precies de crux. Als de raad zegt dat ze niet uit de voeten kan met de geboden informatie, dan is dat gewoon zo, punt. De wens om een betere koppeling te krijgen tussen het beleid en de doelen en effecten, is er al eentje van jaren. En dat betekent echt niet dat het nu slecht is, en echt wel de mensen die hier langer zitten weten dat er stappen zijn gezet. Maar u weet gewoon: wij hebben er allebei gewoon een verantwoordelijkheid in om daarin door te gaan. U komt dan niet weg met te zeggen: ja, jammer dat door corona de conferentie niet doorging. Ja, dat begrijp ik, maar we hebben allebei een verantwoordelijkheid, en u ook. En ik vraag u echt recht te doen aan het instrument Duisenberg, en dat is geen aanval, maar gewoon een oprecht betrokken oproep om samen dingen beter te maken. En ik neem ook de opmerking van mijnheer Botter net, ik denk dat we daar ook volgend jaar samen naar moeten kijken hoe we dit proces dan vormgeven, zodat we daar dan beter recht aan kunnen doen, ook naar het college toe en ook naar de mensen die dit inspannende onderzoek hebben gedaan.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we naar de heer Smit van OPHaarlem.

De heer Smit: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. In de mij vanavond ter beschikking staande zes minuten en één seconde kan ik niet het OPHaarlem-vergrootglas over alle thema's leggen. OPHaarlem spreekt allereerst waardering uit voor alle inzet die gepleegd is door onze ambtelijke formatie om de beleids- en uitvoeringsopdrachten te realiseren. Haarlem is toch weer het afgelopen jaar best aardig doorgekomen en Haarlem heeft haar aantrekkelijkheid voor onze bewoners en bezoekers behouden. Zoals altijd wordt het goede nieuws maar kort belicht, want het minder goede nieuws vereist nu eenmaal meer aandacht, omdat daar correctie benodigd is. Onze IT, en het is een continu aandachtspunt van OPHaarlem, verbetert en wordt betrouwbaarder, veiliger. Dat was noodzakelijk en er is hard aan gewerkt. De zwakte zit hem nu nog in de softwareondersteuning van bedrijfsprocessen. Daarin moeten stappen gemaakt worden op een aantal plekken, want OPHaarlem heeft de stellige indruk dat in 2019 het omslachtige administratieve proces rondom de HaarlemPas niet is aangepakt. Ook de toegezegde procesverbetering van de Wmo-administratie heeft geen voortgang gekregen. Het zijn maar twee voorbeelden van processen die teveel personele ondersteuning vragen en geld daarvoor is er straks niet meer. Dan heb ik een vraag aan het college. College, bent u voornemens om de geautomatiseerde procesondersteuning de komende tijd extra aandacht te geven, opdat waar mogelijk een inhaalslag wordt gerealiseerd? Uw college zegt in reactie op het accountantsverslag: de financiële positie is stabiel. En vervolgens: Haarlem heeft relatief weinig reserves en daarmee beperkt vermogen. College, bedoelt u eigenlijk hiermee: stabiel zorgelijk? En als je dan naar het Haarlemse vermogen

kijkt van 150 miljoen afgerond, en je ziet Amersfoort met honderd miljoen meer en Haarlemmermeer met tweehonderd miljoen meer, dan zijn dat gemeentes die toch aangeven dat met meer vermogen je meer kunt, en wij in Haarlem heel krap zitten en we volgende week discussie over de coronagevolgen ook nog eens met zijn allen gaan belichten. Er is dus nauwelijks vel op de botten door te weinig buffervermogen inclusief onze bestemde reserves en voorzieningen. En dat komt wellicht ook door onze kostbare ambities om het beste energietransitiejongetje van de klas te willen zijn. En daarmee moest noodzakelijk ook de personeelsformatie ...

De voorzitter: U hebt een interruptie van de heer Wiedemeijer.

De heer Wiedemeijer: Ja, voorzitter, ik had toch even een vraag. Want ik hoor de heer Smit zeggen dat we geen vel op de botten hebben, maar we hebben een maximale score voor het weerstandsvermogen. Kunt u dat dan even toelichten waar er geen vel op de botten zit?

De heer Smit: Ja, dat kan ik toelichten. We hebben de reserve sociaal domein opgeheven en toegevoegd aan de algemene reserve. Die gaan we straks en opeten aan de jeugdzorg en opeten aan corona, dus alleen omdat wij geld hebben toegevoegd vanuit de andere reserve aan onze algemene reserve, gaat het nu beter. Ik ga even door, voorzitter. Er is nauwelijks vel op de botten door te weinig buffervermogen, dat hebben we geconstateerd. Zo nu en dan kijken wij terug naar de meeropbrengst van onze ambitie om dat beste energietransitiejongetje van de klas te zijn. En dan lijkt het resultaat moeilijk te meten. Misschien is meedoen vooraan in het peloton niet minder rendementsvol en beter betaalbaar dan in een duur kopgroepje rijden en vlak voor de finish leeg gefietst en wel gepasseerd te worden door het peloton. Elke investering nu loopt het risico ingehaald te worden door een technologisch verbeterde versie straks. De wet van de remmende voorsprong lijken we in Haarlem niet zo goed te kennen. Dat is geen oproep om nu niets te doen, maar wel om drie keer na te denken voordat we ons geld gaan uitgeven. Bij de begroting 2019 en 2020 heeft OPHaarlem al aangegeven dat de groei van de personeelsformatie enorm groot was. En dat bedoelen wij exclusief de instroom van de formatie van Zandvoort. We hebben geprobeerd met moties om de personele groei af te remmen, maar we kregen geen gehoor. Dank aan het Duisenberg-team dat de apparaatskosten heeft geanalyseerd. Het zal al in 2020 en zeker voor 2020 en volgende jaren nodig zijn om de omvang van de personele formatie in ogenschouw te nemen. En voorzitter, als u mij toestaat zal ik de ingediende motie straks toelichten bij het agendapunt waar hij staat. Dat lijkt me nu voor de procesgang het beste. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan mevrouw De Raadt, CDA.

Mevrouw De Raadt: Verrassend. Hij was opeens anders dan de vorige keer. Goed, klep zat dicht. Dank u wel voor het woord, voorzitter. Ja, vanavond hebben we het over de jaarstukken van 2019. En in de commissie hebben we al vrij uitgebreid gesproken over de jaarrekening, dus op dit moment zou ik me graag willen concentreren op het jaarverslag. Het jaarverslag 2019, het jaar van de goede berichten. Een jaar waarin de vaste schuld met 55 miljoen daalt en met een positief saldo van 2,2 miljoen wordt afgesloten. En er zijn nog meer positieve punten te benoemen. Er zijn mooie stappen gezet op het gebied van sport, de uitbreiding van de sociale wijkteams, en er zijn weer meer mensen met een arbeidsbeperking aan een baan geholpen. Bovendien blijken de Duurzaamheidsleningen erg populair en zijn er op veel plekken in het centrum en de Leidsebuurt extra bomen geplant. Voor al deze zaken verdient het college complimenten. Maar we hebben ook een aantal kritische punten. En hiervoor wil ik drie onderwerpen afgaan. Eén, het tekort aan handhavers, twee, de financiële problemen rondom het Frans Hals en drie, de Haarlemse economie. Het CDA vindt het jammer, meer dan jammer zelfs, dat de zes vacatures voor handhaving waar deze raad structureel extra geld voor heeft vrijgemaakt, niet zijn ingevuld. Sterker nog, we begrijpen het ook niet zo goed, want waarom wordt

er eerst om zes extra handhavers gevraagd, als er dan vervolgens geen gebruik van wordt gemaakt? Oké, de arbeidsmarkt was wat krap, maar zo krap dat er zelfs niet één of twee plekken konden worden ingevuld, ook niet door een extern bureau? In de commissie hebben we hier ook aandacht voor gevraagd, en de wethouder financiën heeft ons verzekerd dat weliswaar het geld voor 2019 helaas is komen te vervallen, vrijgevalen, maar voor 2020 gelukkig wel weer is begroot. Dus onze vraag dan ook aan de burgemeester: kan hij aangeven op welke manier hij van plan is de vacatures in 2020 wel ingevuld te krijgen? En als tweede onderwerp zou ik graag meer duidelijkheid krijgen van de wethouder over het Frans Hals Museum. En dan vooral over de financiële problemen bij het Frans Hals, en meer specifiek: in welk jaar had het Frans Hals Museum nou eigenlijk al onder verhoogd toezicht geplaatst moeten worden? Want tijdens de laatste discussies ook in de commissie Ontwikkeling over de financiële problemen aldaar, werd ons steeds voorgehouden van ja, dat is al jaren bekend, iedereen weet daarvan, het college weet daarvan, en zelfs u, raad, u weet daarvan. En dat was ook exact de reden dat we toen op stel en sprong 350.000 euro moesten overmaken aan het Frans Hals Museum.

De voorzitter: U heeft een interruptie van mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Ja, mevrouw De Raadt, ik begrijp uw zorg die u uit over de financiën, maar ik heb ook altijd begrepen dat ook het CDA wel het Frans Hals aan sich een warm hart toedraagt. Dus u vertelt nu wel misschien wat het college meer had moeten weten of meer had moeten doen, maar bent u wel met ons eens dat we het Frans Hals wel met vereende krachten overeind moeten houden?

Mevrouw De Raadt: Het CDA draagt het Frans Hals Museum vanzelfsprekend een warm hart toe. Maar de kans is heel erg groot dat we het Frans Hals niet één, niet twee, maar drie hele grote cheques gaan uitschrijven. Ik denk dat dat in ieder geval een aantal vragen aan het college rechtvaardigt. Want we hebben de eerste al uitgeschreven, 350.000 euro. Maar als het CDA dan vervolgens vraagt waarom het Frans Hals pas heel recent onder verhoogd toezicht is geplaatst en niet al jaren eerder, immers, die problemen waren blijkbaar allemaal al jaren bekend, maar dan krijgen we als antwoord: ja, maar toen wisten we het nog niet, toen waren de problemen nog helemaal niet bekend. Dus voorzitter, het kan niet allebei waar zijn. Als het college nu terugkijkt, in welk jaar had het Frans Hals Museum nou eigenlijk onder verhoogd toezicht geplaatst moeten worden? En dan het derde en laatste onderwerp wat ik wil benoemen, en dat is er eentje ...

De voorzitter: U heeft nog een interruptie van de heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, want bij het Frans Hals Museum-onderwerp zegt u: het kan niet allebei waar zijn, dus oppert u de suggestie dat dan het college niet helemaal de waarheid vertelt?

Mevrouw De Raadt: Nee, ik geef aan dat het college twee dingen vertelt. Het college geeft enerzijds aan in de commissie Ontwikkeling dat de financiële problemen bij het Frans Hals Museum al jaren bekend waren, zowel bij het college als bij de raad. En als we dan vervolgens vragen waarom ze dan niet onder verscherpt toezicht zijn geplaatst, dan zegt het college: ja, maar toen waren de problemen nog niet bekend. En mijn vraag is gewoon: welke van de twee is waar? Dan het derde en laatste onderwerp wat ik wil benoemen, en dat is er eentje die altijd, maar juist natuurlijk ook in deze tijd van groot belang is, en dat is simpelweg omdat het ons allemaal raakt, en dat is de Haarlemse economie. Want wanneer hier steeds meer mensen komen wonen, maar gedwongen worden om in een andere stad te werken, dan blijft heel Haarlem in de file staan. Werk aan de winkel dus. Het probleem is alleen dat onze afdeling economie, die mede deze banen zouden moeten scheppen, of de funding moet leggen zodat het mogelijk is dat we die banen gaan krijgen, die is heel erg klein. Die is op dit moment zeven fte. En ik heb aan het college gevraagd van wat als we ons zouden

vergelijken met andere gemeentes, hoeveel zou het dan moeten zijn? En daar werd op geantwoord: dat zou acht fte moeten zijn. Nou, dat is één fulltimer extra. Zou je kunnen zeggen: ja, op het eerste gezicht, dat valt wel mee, dat hoeft niet problematisch te zijn. Maar als je verder kijkt en wat dieper kijkt, dan wordt het dat misschien toch wel. Want inmiddels moeten we Zandvoort natuurlijk ook tot ons werkgebied rekenen. Denk maar aan de Formule 1, hoeveel tijd heeft daar wel niet in gaan zitten van Haarlemse ambtenaren? En omdat ons werkgebied groter is geworden, en omdat de werkdruk hoger is geworden, dan hebben we volgens diezelfde benchmark die het college hanteert, eigenlijk minimaal nog wel een halve, misschien zelfs wel twee fte nog erbij nodig. En hierdoor groeit het verschil met andere gemeenten al tot anderhalf fte minimaal. En dat is een tekort van twintig procent. Maar daar komt nog iets bij, en dat is namelijk dat we tienduizend extra woningen willen gaan toevoegen. Dat is een behoorlijke ambitie, maar we hebben op dit moment nog geen concrete plannen om ook banen toe te gaan voegen. We hebben wel een economische visie, maar geen concrete plannen. En mijn vraag aan de wethouder is dan ook: hoe kan ons team, dat dus eigenlijk al minimaal twintig procent te klein is voor de basistaken, die immense taak ooit gaan volbrengen? Dus welk plan van aanpak heeft de wethouder om het tekort bij de afdeling economie op te lossen? Komt hij bijvoorbeeld bij de begroting met een extra kredietaanvraag? Dat zou een oplossing kunnen zijn. Voorzitter, omdat ik ben begonnen met een compliment, zal ik ook afsluiten met een compliment. Het CDA is een onvervalste sportpartij, en daarom zijn wij dan ook heel erg blij met het Haarlemse sportakkoord. Want inzetten op een fitte stad, dat is zonder twijfel de meest duurzame investering die je kan doen. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En u ziet hier anders dan in de raadzaal niet precies de ontwikkeling van de spreektijd, maar u hebt precies uw spreektijd opgebruikt. Even kijken, dan gaan wij naar de Actiepartij, de heer Hulster.

De heer Hulster: Dank u wel, voorzitter. Ja, het jaarverslag leest als een opsomming van wat wij allemaal gedaan hebben het afgelopen jaar. Dat is wel een feest van herkenning natuurlijk. We missen echter het overzicht. Waar werken we naartoe en hoever zijn we? In de collegereactie op het Duisenberg-onderzoek lezen we een waarschuwing voor dubbele informatie in het jaarverslag. Maar het verslag is ook digitaal, dus kan er heel goed verwezen worden, als er dubbele informatie zou worden gegeven. En dat kan natuurlijk ook prima in een papieren versie. De wethouder zegt dat het geld kost om meer indicatoren toe te voegen aan het jaarverslag. Nu zijn veel indicatoren landelijke indicatoren en dat is moeilijk te zien wat ons effect daar nou precies op is als stad. Zonder goede gegevens kunnen we onze controlerende taak niet uitvoeren. Na het beloofde gesprek over de indicatoren, willen we dus graag een voorstel zien hoe we de indicatoren gaan vullen, en wat gaat dat kosten? Een gebrek aan goede indicatoren wrekt zich in het jaarverslag bij duurzaamheid. Wij lezen dat we koploper zijn op het gebied van collectieve zonnedaken. Omdat niet duidelijk is wat die koploperspositie behelst, sluipt zo'n groengewassen opmerking zomaar in het jaarverslag. De wethouder heeft gezegd dat we geen pindakaas maken in Haarlem. Maar als we dat heel plat slaan, produceren we deze periode duurzame stedelijke ontwikkeling. Daar valt heel veel onder: onderhoud, groen, sociaal domein, verkeer en stenen. Omdat we de opgaven nu sectoraal oppakken, valt er teveel buiten de boot. Bij de ontwikkelvisies wordt verkeer, economie, maatschappelijke voorzieningen en groen overgeslagen. We zijn de commissie Duisenberg dankbaar. We vragen ons, zoals anderen ook al deden, af wat hier nou precies licht aan is. De inzet van de leden is in ieder geval niet licht. Misschien de reactie van het college. Wat ons betreft is de hoeveelheid fte's interessant, maar vooral ook de kwaliteit van de fte's. Niet dat we twijfelen aan de kwaliteit, maar het gaat ons om de benodigde inhoudelijke kennis. Dat moet je zo min mogelijk uitbesteden. De conclusie is dat het jaarverslag de zo nodige samenhang en overzicht ontbeert. We hopen dat het komend jaar een verbetering gaat brengen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Aynan.

De heer Aynan: Ja, dank u wel, voorzitter. Heeft de gemeente bereikt wat zij wilde bereiken en heeft het gekost wat de gemeente dacht dat het zou kosten? Dat zijn de belangrijkste vragen die bij het jaarverslag horen. En deze vragen klinken mij nu een beetje vreemd in de oren, terwijl we middenin de coronacrisis zitten. Want we hebben het over 2019. Ja, en die crisis die heeft enorme gevolgen, waar wij eigenlijk helemaal geen weet van hebben. Dus waar hebben we het eigenlijk over? Maar voorzitter, ook in de politiek gaat het leven door, ook bij een crisis. Of zoals we van de accountant horen: een gebeurtenis na de balansdatum. Dat vond ik interessant. Het jaarverslag dus. Voorzitter, vanuit de decembercirculaire is voor 2019 71.000 euro beschikbaar gesteld voor procesondersteuning op de uitvoeringspilots van het deltaprogramma ruimtelijke adaptatie. Daarnaast is in deze circulaire 79.000 beschikbaar gesteld aan Haarlem voor het uitkeringsjaar 2020. Het voorstel is het gehele bedrag voor 2019 over te hevelen naar 2020. De middelen zijn bedoeld om met MRA-partners het project Resilience by design te financieren. Resilience by design is een pressure cooker waar met inzet van multidisciplinaire ontwerpteams de risicodialoog aangegaan wordt met de regionale stakeholders. Dit moet leiden tot een gezamenlijke knippuntanalyse ter bepaling van het moment dat het beleid of beheer moet worden bijgesteld, aangepast of omgegooid als het klimaat verandert. Vanuit de lange termijn, 2100, terugkijkend tot nu. En kansen voor regionale voorbeeldprojecten die daar concreet uitwerking aan geven. Dit draagt bij aan een beter beeld hoe vanaf nu toegewerkt moet worden naar een klimaatbestendige MRA in 2050. Het verzoek is het gehele bedrag over te hevelen naar 2020. Einde citaat pagina 28 jaarverslag, voorzitter. Ik heb de technische vraag gesteld: kunt u dit in begrijpelijk Nederlands herformuleren? Nou, voorzitter, dat kan dus niet. Vandaar onze motie Kapitaal. Communiceer alstublieft met ons, met de Haarlemmers, in begrijpelijk taal. En voorzitter, het hoeft echt niet in potjes pindakaas. Het moet en kan beter, zei mijnheer Snoek, en inderdaad, en we hoorden het ook al van de rapporteurs, de informatie is moeilijk te doorgronden. Alstublieft, maak ons deelgenoot van uw zorgen. Want op deze manier weten we echt gewoon niet wat er staat. Voorzitter, het jaarverslag. Het is zorgwekkend dat de wettelijke termijn voor meldingen bij Veilig Thuis niet gehaald worden, en dat er dus wachtlijsten zijn bij huiselijk geweld. Dat vindt Jouw Haarlem onacceptabel. Veiligheid boven alles. En dan zien we dat bij schuldhulp niet alle vacatures ingevuld konden worden. Dat is ook onwenselijk. Bij schulden moet er juist proactief beleid zijn, dat je echt ingrijpt bij schulden, om ze te voorkomen. En hoe staat het met de budgetcoaches? Zijn die vacatures ingevuld, voorzitter? En dan Perron 18. We lezen in het jaarverslag dat het meer tijd en meer geld gekost heeft. Maar waarom moeten we dat uit het jaarverslag vernemen? Waarom heeft de wethouder de commissie niet proactief geïnformeerd daarover? En we hebben daar vorig jaar al een forse discussie over gehad. Graag reactie daarop. Tenslotte, voorzitter, een positief punt. Haarlem doet haar naam eer aan, want we zien dat zestig procent van onze ambtenaren vrouw is. Dat doet met deugd. En zelfs 65 procent bij de groep jonger dan veertig jaar. En we hopen nu de andere groepen nog. We hopen dus op een echt inclusieve stad. En daar moeten we hard aan werken, maar die discussie moeten we nog voeren. Tenslotte, voorzitter, een heel groot compliment en grote dank voor de rapporteurs. Ik heb daar echt gewoon met genoegen naar geluisterd en met plezier hun verslag gelezen. Nogmaals dank daarvoor. Dat was het. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan Hart voor Haarlem.

Mevrouw Van Zetten: Ja, voorzitter, Hart voor Haarlem stelt met plezier vast dat het resultaat van de gemeente in 2019 keurig rond de nul is geëindigd en de netto schuldquote niet stijgend verloopt, maar daalt naar een acceptabele 89 procent. En dat terwijl wij met de bestuursrapportage in de herfst nog een verlies van circa veertien miljoen zagen aankomen. Hoe kan het resultaat ineens zoveel beter zijn geworden, voorzitter? Dit kan alleen omdat u in oktober de lasten nog hoger en de baten lager inschatte dan uiteindelijk nodig was.

De lasten blijken nu vijf miljoen lager en de baten tien miljoen hoger te zijn. Dit patroon zien we de afgelopen jaren wel vaker. Conservatisme in de prognoses gedurende het begrotingsjaar, en dan valt de jaarrekening uiteindelijk weer mee. U kunt dit prudent vinden, maar het zet ons als raad en u ook als college wel steeds op het verkeerde been. Het begrip budgetdiscipline wordt uitgehold, want het is in feite ook voor de organisatie onduidelijk waaraan zij zich moeten houden. Voorzichtigheid oké, maar vooral passief en afwachtend, waarbij het Rijk als hogere macht wordt aangeroepen als onzekere factor die ons dan maar zal redden of in het verderf storten. Hart voor Haarlem vindt deze situatie ongewenst, omdat onze stad zo in een onzekere en reactieve positie wordt gebracht, met als gevolg dat onze controlerende rol als raad wordt verzwakt, en dat is jammer. Want waar kunnen wij het college en de organisatie nog aan houden als u speelbal bent in dit geheel van permanent voortschrijdende inzichten? Hart voor Haarlem pleit dan ook voor een begrotingsbeleid waarbij wij ons zelf vastleggen in de begroting op een realistische inschatting van de inkomsten die wij uit de algemene uitkering ontvangen en onze uitgaven daarop baseren. Aan dit begrotingskader heeft de organisatie zich dan te houden, behoudens natuurlijk incidentele extra doelsubsidies die gedurende het jaar nog kunnen binnenkomen. Eventuele mee- en tegenvallers vanuit de algemene uitkering op basis van het onnavolgbare Rijksbeleid zien we dan wel en we boeken we in reserves en schuld, al naar het komt. Desnoods roepen we hiervoor een aparte egaliseringsreserve Rijksbeleid in het leven, zodat we over de jaren deze post kunnen volgen. Tot slot nog een opmerking over de daling van de schuld en de netto schuldquote. Zoals in de verslagen wordt opgemerkt, is dit vooral te danken aan het sterk achterblijven van de investeringen in 2019. In plaats van een investeringsbedrag van 78 miljoen uit te geven, is daarvan slechts 39 miljoen gerealiseerd. En dat is vijftig procent, en dat is wel heel minimaal. Dit investeringsniveau is zelfs nog lager dan het vervangingsniveau van circa 45 miljoen dat in de afgelopen bezuinigingsjaren werd aangehouden. En dit ondanks de groei van het ambtenarenapparaat met 240 fte's dat we in de Duisenberg-analyse gezien hebben en waarvan 57 in het fysiek domein. Die groei is voor Hart voor Haarlem ook onbegrijpelijk, want was Haarlem geen koploper als regiegemeente? Alles werd toch uitbesteed? Maar geen woord hierover vinden wij terug in uw verslag. En wij willen graag nog een reactie van het college. Voorzitter, wat doen deze ambtenaren in vredesnaam? Nota's en visies schrijven: ja, maar voeren ze ook nog wat uit? Wij zien alleen maar uitstel van investeringen, waardoor de stad niet alleen niet of minder snel zal groeien, zoals beloofd door dit college, maar ook qua onderhoud achteruit zal kachelen. Dit vraagt om een grondige analyse van de oorzaken van dit onvermogen tot realisatie. Zolang wij hier niet onze vingers achter krijgen, is al het gepraat over groei en impulsen voor de woningbouw wat Haarlem betreft loos geklets. Dat was het, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Visser.

De heer Visser: Dank u wel, voorzitter. Er ligt wat ons betreft een mooi jaarverslag met de goedkeuring van de accountant. En je ziet een duidelijke verbetering, dat is ook mooi. Wij delen samen met anderen wel nog de zorg van de vele correcties die nog in de derde lijn van defensie nodig zijn, maar volgens mij neemt het college dat ook ter harte om daaraan te gaan werken voor het komende jaar. Ja, wij waren wat sceptisch over de Duisenberg-methode, maar eerlijk gezegd word ik steeds enthousiaster. Ik wil echt de raadsleden die daar heel veel tijd aan hebben besteed hartelijk bedanken. Volgens mij hele nuttige punten. En natuurlijk snap ik ook wel de reactie van de wethouder van ja, als we nog meer informatie moeten geven, wordt het jaarverslag nog dikker. En ik vind echt vierhonderd pagina's echt te dik. En volgens mij kan het echt leesbaarder. En ik kan eigenlijk niet een prachtiger voorbeeld bedenken dan de heer Aynan net deed. En ik zat net nog eens even te lezen, en als ik dan met name kijk bij de opsommingen wat hebben we gedaan, en wat hebben we niet gedaan, dan merk ik dat daar soms best wel de neiging tot proza is, terwijl dat best wel SMART kan. Gewoon: deze actie is uitgevoerd, deze actie is uitgevoerd, bullet, tjak, tjak, tjak. En in het ene hoofdstuk is dat veel zakelijker en SMART, en in het andere hoofdstuk zie je daar nog best wel proza, waarbij zelfs op allerlei

effecten wordt ingegaan, terwijl eigenlijk die paragraaf alleen maar gaat over hebben we het gedaan, of hebben we het niet gedaan? De effecten staan er al boven. Dus ik zou het wel een interessante exercitie vinden om een paar van die pagina's eens door te nemen van hoe zou je die pagina's nou anders kunnen formuleren en veel korter, zonder dat er informatie verloren gaat? Nou, helaas is die conferentie niet doorgegaan. En wat mij betreft komt die nog, want ik denk echt dat het jaarverslag echt duidelijker kan. Soms zijn moeilijke woorden onvermijdelijk. Wat dat betreft, ja, een project heeft bijvoorbeeld een naam, dus dat begint al bij het project een andere naam dan geven hè, mijnheer Aynan. Maar ja, als je zulke rare zinnen krijgt als de heer Aynan voorleest, dan moeten we toch wel bedenken van kan dat niet anders? Tenslotte, voorzitter, ik werd wederom geïnspireerd door de heer Garretsen over steenbreken, die had ik ook op mijn lijstje staan over het groen in de stad. En als ik daar zie, een tekstje: wat hebben we niet gedaan? Uit andere Steenbreek-gemeenten is bekend dat er twee bepalende succesfactoren zijn: aansluiten bij de zichtbare vergroening van openbare ruimte en bewoners stimuleren en faciliteren. Dit moet nog worden opgepakt. Een hele interessante. We leren dus iets van andere gemeenten en dat moet nog worden opgepakt. Terwijl, volgens mij hadden we een plan en dat is kennelijk niet uitgevoerd. Volgens mij is dat de bedoeling van een jaarverslag, dat je vertelt wat je wel en niet gedaan hebt, plus eventuele extra dingen. Maar uit deze tekst wordt mij niet duidelijk: is het nou iets extra's wat we eigenlijk wilden wat we niet gedaan hebben, of waren we het van plan en hebben we het niet gedaan? Maar volgens mij, even dan naar de inhoud, is dit wel cruciaal. En ik zou eigenlijk het college nogmaals willen vragen, en in mijn herinnering, ik kon het niet zo snel vinden, heb ik er ooit een motie over ingediend van maak Steenbreek nou SMART. Kom nou eens gewoon met vierkante meters die we komend jaar met Steenbreek willen realiseren. En dan kijk ik ook naar mezelf, dan kan ik wel kritischer zijn naar voorlopige ontwerpen en definitieve ontwerpen, maar als ik nu zie wat bij de Rijksstraatweg gebeurt, heel mooi nieuw profiel, maar elk verkeerseilandje wordt volgegooid met die gele klinkers. U moet maar eens bij de brug van de Jan Gijzenkade kijken, er is weer een recordaantal gele tegels besteld, terwijl ik denk van die kruispunten, die hadden gewoon groen gekund. Daar hadden mooie plantenbakken kunnen staan, er had gras in kunnen staan, misschien was het zelfs goedkoper geweest. Je moet natuurlijk niet hoog gras doen, want dat is weer onveilig voor het verkeer. Maar we zijn nog steeds bezig met heel veel steen neer te leggen in Haarlem. En als we een ambitie over Steenbreek, dan begint het ook bij zo min mogelijk nieuwe stenen neerleggen. En tenslotte de model split, met mijn achtergrond ben ik daar altijd in geïnteresseerd. En dan vind ik het toch wel jammer, we zijn twee jaar op rij, stonden we op 56 procent van de Haarlemmers die voor het merendeel met de fiets of het ov ging, dat was vroeger 54 procent. We zijn dit jaar helaas weer teruggezaakt naar 54 procent. Ik vrees dat het komend jaar misschien nog wel erger wordt met de coronacrisis. Aan de andere kant, heel veel mensen gaan op de fiets, dus ik ben heel benieuwd wat voor cijfer het nu gaat worden. Dus het cijfer van 2020 zal waarschijnlijk niet zo betrouwbaar zijn. Maar ja, laten we met zijn allen gaan dat het boven de zestig procent gaat komen. En dat vraagt echt meer ambitie wat betreft het fiets- en het ov-beleid. En de voetganger, zeg ik tegen de heer Garretsen, gelijk.

De voorzitter: De heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja, u bent inderdaad als ChristenUnie een goed voorvechter van de fiets. En hoe meer er wordt gefietst, hoe minder ook CO₂-uitstoot. En u bent ook een mede-indiener van het initiatiefvoorstel van D66 om Haarlem dertig kilometer te maken. En zou u dan ook niet geïnteresseerd zijn om te kijken, als we van Haarlem dertig kilometer maken, hoeveel dat in CO₂-uitstoot scheelt, en ook meer fietsen?

De heer Visser: Daar ben ik zeker geïnteresseerd in. Volgens mij zijn er ook wel landelijk al heel wat cijfers over bekend, maar dat kan de wethouder vast nog wel op een rij zetten. Het doet ook iets voor de verkeersveiligheid, de volksgezondheid, dus zeker, daar moeten we mee aan de slag. En u helpt me nog wel

aan iets anders herinneren. Want u zit weer te hameren op iets meetbaars, en dat is ook mijn verhaal. De bomen, die is al door iemand genoemd, ik weet niet welk raadslid daar vragen over had gesteld, maar ik was wel heel blij dat die vraag was gesteld. Natuurlijk zijn het allemaal details, maar als er in het coalitieakkoord een ambitie staat die heel erg SMART is geformuleerd, dan verwacht ik dat in het jaarverslag. En ik vind het eigenlijk verbazend dat daar dus een vraag over moet worden gesteld. Dat is geen detail, dat is een heel belangrijk punt uit het coalitieakkoord, die 1700 bomen. En als ik dan nu constateer dat we nog maar vijfhonderd bomen hebben geplant, dan constateer ik dus eigenlijk dat we de komende twee jaar die we nog hebben, elk jaar zeshonderd bomen moeten gaan planten. En ik ben heel benieuwd of het college dat gaat redden, want dat betekent dus dat het plan voor bomen in de dubbele versnelling moet ten opzichte van de afgelopen tijd. Dus gaat het college dat waarmaken? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was het in eerste termijn vanuit de raad.

6.2 Eerste termijn college

De voorzitter: Dan gaan we naar de reactie van het college. Wethouder Snoek.

Wethouder Snoek: Ja, dank u wel. En nou, dank u voor uw reacties. Ik ga even al mijn briefjes erbij pakken. Ik had er eentje nog liggen, dat was volgens mij een vraag van de SP, ook al naar aanleiding van de presentatie van de accountant, en hoe nu verder met die drie lijnen van defensie? Ik heb u in de commissie Bestuur eerder ook al aangegeven, ook met de Auditcommissie bespreken we de aanbevelingen van de accountant en de inzet van de organisatie daarop en de vorderingen. En daarnaast specifiek over die drie lijnen van defensie, dat heeft u ook gezien, voeren we een 213a-onderzoek uit en ik verwacht dat daar ook nadere aanbevelingen in komen en net als alle 213a-onderzoeken krijgt u die dan ook en kunnen we die dan ook met elkaar bespreken. Dus via die twee lijnen zetten we daarop in en kunnen we met u ook het gesprek daarover aangaan. Dan de VVD zegt: ja, acht miljoen overschrijdingen, bent u nog wel in control? Iedere overschrijding is er één teveel hè, dus dat zeg ik u op voorhand. Maar als we kijken, inzoomen op die overschrijdingen, ook de accountant zegt: het zijn niet overschrijdingen die meetellen in de onrechtmatigheden, maar zijn soms, we zouden eigenlijk de hele lijst door moeten lopen om ze één voor één te duiden, soms zijn het meeruitgaven waar aan de andere kant ook meeropbrengsten tegenover staan. Soms zijn het openeinderegelingen. Soms zijn het zaken, die noemde u ook, Kenter, waarover we u wel geïnformeerd hebben, maar een uitgave hebben moeten doen waarbij we zo snel mogelijk bij de eerste wijziging u daar wel over informeerden, maar dan is dat een onrechtmatigheid. En we hebben ook met elkaar in december gezegd: we doen geen decemberrapportage, geen bijstelling op de begroting, omdat de afwijkingen die we zien, zoals eentje die er ook bij zit op de wethouderspensioenen bijvoorbeeld, waarop we moesten bijboeken, onvoldoende groot waren om een hele bijstelling op de begroting te verantwoorden. Dan krijgt u dus wel van ons een brief, u bent daarvan op de hoogte en wij zeggen tegen u: maar die gaan we bij de jaarrekening pas meenemen. Zo is dat bedrag van die acht miljoen opgebouwd. Ik herinner mij ook nog de jaren dat we hier overschrijdingen hadden waarvan ook de accountant zei: ja, daar gaat u niet goed. Dus ik ben blij dat we nu over dit type bedragen met elkaar spreken. En ieder daarvan had u misschien eerder moeten of willen horen, maar ik durf wel te zeggen dat wij zeker in control zijn.

De voorzitter: Interruptie van de heer Rutten.

De heer Rutten: Dank voor die toelichting, wethouder. Maar wat daar in ieder geval uitspreekt, het is wel allemaal ongeautoriseerd. Los van het feit in welke categorieën het allemaal valt, zit het allemaal keurig in die pagina, het gaat er nog steeds om dat er acht miljoen, ruim acht miljoen ongeautoriseerd uit wordt geven, en

dat u ons ook vraag om daarmee in te stemmen achteraf om het goed te maken. Daar moeten we het wel even over hebben. En als u zegt dat we in control zijn, het is nog steeds acht miljoen.

Wethouder Snoek: Klopt. Dus ik geef daar wel als weging mee: een deel daarvan bent u bijvoorbeeld via de decemberbrief daar ook gewoon over geïnformeerd en hebben we tegen u gezegd: dit speelt er. Het is alles bij elkaar te weinig om een bijstelling op de begroting te doen en die aan u voor te leggen, dus dat doen we bij de jaarrekening. Geldt niet voor alle bedragen overigens hè, maar ik denk dat het te ver gaat voor hier om iedere post afzonderlijk te bespreken. Maar op hoofdlijnen ben ik het eens met uw stelling: u heeft het budgetrecht, u dient geïnformeerd te kiezen over de uitgaven die gedaan worden, maar ik denk dat de posten als we die zouden doorlopen, stuk voor stuk, daar bent u of over geïnformeerd, of goed verklaarbaar zijn. GroenLinks zegt de NSQ, positief dat die laag is, maar de keerzijde is: we hebben niet gedaan wat we beoogd hadden. Ook door een aantal andere fracties zijn er natuurlijk opmerkingen over gemaakt, over het realisatiepercentage van onze begroting, soms op prestaties en doelen en soms ook op investeringen. Dat we niet de honderd procent halen, dat weet u ook, dat gelooft u ook, en dat kan lager uitvallen, maar op sommige punten valt die ook substantieel lager uit, zoals bijvoorbeeld op de investeringen. Ik denk dat het komt doordat onze ambities hoog zijn, dat onze ambities soms ook hoger zijn dan bijvoorbeeld de menskracht die we hebben. Dat gesprek hebben we met elkaar ook gehad vorig jaar al, de druk op onze ambtelijke organisatie is hoog. U kunt zeggen: de apparaatskosten gaan omhoog, er zijn meer medewerkers, maar onze ambities zijn nog vele malen hoger. We komen van een tijd, die heeft een deel van u ook nog meegemaakt, waarin we sneden in het ambtelijk apparaat, waarin we ambities overboord deden, en we gingen naar een tijd waarin we zeiden: er kan weer geïnvesteerd worden in deze stad. Het groeit in deze stad, we willen verduurzamen in deze stad, we willen sport, cultuur, alles de ruimte geven in deze stad. Dan wil je veel investeren, bij het coalitieakkoord heeft u daar veel geld voor vrijgemaakt, en dat is nog niet allemaal tot besteding gekomen. En wij willen ons inzetten om dat maximaal tot besteding te brengen. Ik ga u vertellen dat het jaarverslag 2020 laat zien dat er nog veel meer niet gerealiseerd is, maar laten we hopen dat dat een incident is. Maar dat de druk op de organisatie en de uitvoeringskracht, dat daar spanning op zit, die zien wij, die merken we met elkaar iedere dag. En ik denk wij als college iedere dag in de contacten met de organisatie. Wij vragen veel van onze organisatie. En soms doen we u ook voorstellen om daar extra in te investeren. Maar het blijft spannend. D66 ...

De voorzitter: De heer Van den Doel.

De heer Van den Doel: Ja, we hebben hoge ambities, dat klopt, en die willen we ook graag allemaal gerealiseerd zien, en dat schijnt niet te lukken. Dan krijgen we vaak achteraf te horen dat het niet gelukt is. En het zou natuurlijk best goed zijn om, niet van alles, want je kan niet alles voorspellen, maar van dingen die je al van tevoren weet, om dat al aan te kondigen. Want nu zitten we te wachten op een aantal zaken die niet gerealiseerd zijn en dat vind ik jammer. Stellen we weer vragen over, hebben we het in de commissies erover, vind ik zonde van mijn tijd. Als ik weet dat gemotiveerd, dan hebben we een hele korte discussie erover en dan kunnen we daar van zeggen: wij vinden het belang hoger dan dat u vindt, of wij zeggen: wij gaan met u akkoord. Dus dat zou ik denk zo reagerend op wat u zegt, wel willen meegeven.

Wethouder Snoek: En ik denk dat ik het daar gewoon mee eens ben. Een deel van die informatie krijgt u als wij bijvoorbeeld op de raadsjaaragenda bijstellingen doen, met name in civiele processen bijvoorbeeld, vertraagt iets, dan proberen we zo goed mogelijk dat op uw raadsjaaragenda te zeggen van nou, dat komt dus later, een DO of een uitvoeringskrediet. Soms rapporteren we ook tussentijds, en soms doen we dat te laat. En ik denk dat uw opmerkingen, dat we ons die kunnen aantrekken wanneer dat gebeurt en dat het goed is om u daar blijvend over te informeren. Mevrouw Leitner zegt: nou, wethouder, of misschien het college, maar ik denk

dat u mij persoonlijk aansprak: het lijkt wel of alsof u het persoonlijk neemt, die Duisenberg-aanbevelingen en de reactie voelt echt wel wat van waar bemoeit u zich mee? Nou, dat trek ik me uiteraard aan, als u dat zegt, dat trek ik me persoonlijk aan. Nee hoor. Maar dat heb ik niet bij die Duisenberg-reacties. Dat voelt niet persoonlijk. Net als u spreek ik mijn waardering uit voor de inzet die daar door de rapporteurs op is gedaan, en overigens ook weer door de organisatie, die hen daarbij ondersteunt. Maar wat ik ook niet wil doen, is tegen alles maar ja zeggen. Ik heb vorige week nog bij de RKC gezeten om te spreken over aanbevelingen uit 2014, waarom die nog niet gerealiseerd zijn. En dan praten we zes jaar later over iets waarvan ik denk: ja, misschien hadden we daar aan de voorkant gewoon veel scherper debat met elkaar over moeten hebben. Dus als u, ja, er een feestje van wil maken en dat we allemaal gewoon zegen van nou, hartstikke leuk, leuk gedaan en nemen we aan, dan hebben we een paar jaar later daar last van, want we nemen die aanbevelingen, die we hier vaststellen, nemen we uiterst serieus. Alles wordt hier gewoon vastgelegd en daar gaan we de komende jaren aan werken. Daar gaat ook gewoon energie in zitten van mensen, energie van een organisatie die ook probeert die stad draaiende te houden, en dan wil ik echt wel een kritisch debat hebben over waar we dat voor doen en waar we dat wel doen en waar we dat niet doen. En uiteindelijk gaat u daarover, u beslist daarover, maar u mag van uw college verwachten dat die serieus kijkt naar die aanbevelingen en ook een serieuze reactie geeft, en niet zegt: ja, doen we, maar dan eigenlijk hè, niet zo'n goed idee, het maar een beetje laat hangen. Dus ik denk dat dat is wat u geproefd heeft in onze reactie. Misschien soms scherper verwoord, maar wel om te kijken van oké, wat vindt u dan echt van belang en wat gaan we dan ook echt doen? Jouw Haarlem zegt: meld u aan bij Direct Duidelijk. Die suggestie heeft u volgens mij eerder gedaan, en die suggestie hebben we toen ook overgenomen, of we hebben toen gezegd: daar gaan we ons in verdiepen. Nou, soms gaat uw college wat harder dan u dacht, want we hebben ons ook aangemeld. We zijn aangemeld bij Direct Duidelijk en verschillende vormen, uitingvormen, communicatievormen van de gemeente worden daar ook getoetst. Ik weet niet helemaal precies hoe het allemaal werkt ...

De heer Aynan: Voorzitter, ik heb vanmiddag nog gecheckt ...

Wethouder Snoek: O, alle middelen van sociale zaken zijn daarbij. Ja?

De voorzitter: Even kijken, wie heeft er een interruptie? Ik hoor een begin. Ah, de heer Aynan.

De heer Aynan: Ik heb vanmiddag nog gecheckt, maar goed, ik ga er vanuit dat Haarlem aangemeld is. Dan nog verschijnen dit soort teksten in de jaarverslagen. Kan daar concreet iets aan gedaan worden?

Wethouder Snoek: Nee, ik weet niet waar u gecheckt heeft, maar de informatie die ik heb, is dat we daar al een tijdje mee bezig zijn en op aangehaakt zijn. Ik zag ook een mail daarover, dus volgens mij is dat echt wel zo. Maar wat we niet doen, is onze jaarrekening daar eens inleveren, bij de Direct Duidelijk Brigade hè, zoals dat dan heet, en zeggen van nou, gaat u er maar eens doorheen. Kijk, het gaat over onze uitingen direct naar de burgers. We proberen van ons jaarverslag een begroting in één oogopslag te maken. Ik denk dat het type product is wat je daar ook aan die brigade kunt voorleggen. Maar een jaarverslag, en dat gesprek hebben we ook al in de commissie Bestuur gehad, dat is best een serieus stuk, dat is bedoeld voor hele serieuze mensen, zoals deze 39 die hier zitten verkozen om namens die 160.000 Haarlemmers hier goed dat college te controleren en dat budgetrecht te handhaven. En dan wordt het soms best lastig. Dan wordt het best lastig als we over een netto schuldquote praten, of als we over regionale samenwerking praten. En ik denk dat u dat prima kan, en ik denk zelfs dat u één van die raadsleden bent die voldoende ervaring heeft om die stukken goed te doorgronden, dus dat vraagt wat van u, maar ik denk dat u daar ook toe in staat bent.

De voorzitter: De heer Aynan.

De heer Aynan: Voorzitter, dit is precies waar het over gaat. Dit heeft niets te maken met de materie onder de knie kunnen hebben of niet. Dit gaat over cultuur, de cultuur die hier heerst om met dit soort dingen naar de raad of naar de stad te komen. Ik vind het echt ondoorgrondelijk en onbegrijpelijk dat u dit soort dingen überhaupt durft te verdedigen. U kunt ook zeggen: wat hier staat, had eigenlijk nooit op deze manier met u gecommuniceerd kunnen worden en mogen worden. Ik had eerlijk gezegd een ander verhaal van u verwacht. U stelt mij teleur. Ik wil samen kijken met u naar in ieder geval deze paragraaf. Maar in alle eerlijkheid: dit is toch ... dit kan helemaal. Dit heeft toch helemaal niks met onderwijsniveau of wat dan ook te maken?

De voorzitter: Wethouder Snoek.

Wethouder Snoek: Ja, ik dacht juist een suggestie van u van een vorige begroting- of kadernotabespreking hebben we gewoon zomaar opgevolgd, dus ik ben uw vriend vanavond, maar ik stel u toch weer teleur. U biedt aan met mij naar die paragraaf te kijken. Nou, laten we dat samen doen. Maar ik weet ook dat bij een stuk van driehonderd pagina's, of het worden er misschien nog wel meer, de volgende keer ook weer zo'n zin erin kan sluipen. En ik ga niet tegen u zeggen dat dat niet meer gebeurt.

De heer Aynan: Voorzitter, ik heb het niet over een zin, alstublieft.

De voorzitter: De heer Van den Doel.

De heer Van den Doel: Mijnheer Aynan, beseft u dat Kapitaal, die u tot twee keer toe gebruikt in uw motie, dat dat geen B1-taal is, maar vaktaal, en dus ook niet begrepen zal worden?

De heer Aynan: Nu begrijp ik u al helemaal niet.

De voorzitter: De heer Aynan.

De heer Aynan: Wat is uw vraag, mijnheer Van den Doel?

De heer Van den Doel: Nou, dat het niet zo eenvoudig en dat je soms taal nodig hebt die iets ingewikkelder is. Wij zijn natuurlijk wel voor dat alles zo goed mogelijk vertaald wordt, en dat het zo duidelijk mogelijk wordt gestaan, maar het is vrij eenvoudig om fouten daarin te maken, zoals uw motie nu ook aangeeft.

De heer Aynan: Kijk, voorzitter, even serieus nu, er is een heel groot verschil tussen laten we zeggen vage taal en wartaal, er is een heel groot verschil tussen laten we zeggen technisch taalgebruik, dat snap ik natuurlijk ook. Maar dit heeft daar echt in alle eerlijkheid niets mee te maken. En als je expliciet vraagt aan onze afdeling, aan onze ambtenaren van joh, wilt u dit alstublieft voor mij herformuleren, en je krijgt vervolgens een nog vager stuk, voorzitter, dat kan toch niet? En daar gaat het over. En ik wil het niet groter maken dan het is, natuurlijk heb je cijfers nodig en natuurlijk heb je technische ...

De voorzitter: Eenvoudig of niet, maar uw spreektijd is in ieder geval voorbij.

De heer Aynan: Daar moet ik het mee doen, voorzitter.

De voorzitter: Ja, ja, ja, ja. Dank. Wethouder Snoek.

Wethouder Snoek: Ja, ik ga door naar Hart voor Haarlem. Die zegt: hoe zat dat nou hè, want op driekwart van het jaar dachten we: we gaan misschien wel vijf miljoen de min in, en uiteindelijk valt het dan toch weer mee,

worden we niet op het verkeerde been gezet? Ik weet nog dat ik het gesprek met u daarover had, toen we dat beeld hadden. En ik heb u toen ook gezegd hè, we weten ongeveer het ritme van onze uitgaven in het jaar, we kennen ook het ik noem het maar realisatie-enthousiasme, dat als je iemand op driekwart van het jaar vraagt: gaat het je nog lukken, dan zeggen ze altijd ja, want daar zijn ze ontzettend hard mee bezig. En een groot deel daarvan lukt dan ook, maar er is altijd een deel wat ook in het jaar niet gerealiseerd wordt. En ik ben het met u eens hè, dat die tendens die u beschrijft, dat we die ook meerjarig zien. En dat is ook één van de redenen waarom het college aan de raad heeft voorgesteld destijds, toen we in de min stonden, dat we zeiden: nou, we denken niet dat we meteen hoeven bij te sturen, want we zien regelmatig die tendens. Dus ik herken met u het beeld wat u schetst, maar niet dat we u op een verkeerd been hebben gezet. Het tegenovergestelde steeds juist, dat we dit toen we dit zagen gebeuren we u op het juiste been hebben gezet en gezegd van nou, volgens mij, ik doe u geen belofte, maar de tendens dat het richting het einde van het jaar eerder mee zal vallen dan verder weg zal zakken, zie ik wel. Dus daarom heeft het college destijds voorgesteld om niet lopende het jaar in te grijpen. En ik denk en ik hoop dat u ziet dat we u daarmee juist op het juiste been hebben gezet. U vraagt ook nog een keer extra aandacht van waarom zien we nou extra mensen naar het fysiek domein gaan en toch minder gerealiseerd worden? Op hoofdlijnen heb ik daar eerder ook een reactie op gegeven, richting GroenLinks ook. Maar heel specifiek op het fysiek domein ook, daar zit bijvoorbeeld de ambitie onder om meer woningen te bouwen. We zien dat we veel geïnvesteerd hebben in de ontwikkelzones, wat misschien niet direct dan ook al tot tienduizend woningen leidt, maar wel de basis daarvoor legt om vervolgens snel meters te kunnen maken, zoals we nu ook zien met de zones die als eerste aan de slag zullen gaan. Die stad vraagt wat van ons, we werken aan bijvoorbeeld een warmtenet. Dat vraagt energie van de organisatie, en soms ben je ook jaren vooruit aan het werken, en leidt dat niet direct ook tot realisatie. Maar je moet dat werk wel verrichten. ChristenUnie vraagt nog over Steenbreek. U zegt: kunnen we daar exacte cijfers van krijgen?

Mevrouw Van Zetten: Voorzitter, mag ik nog even reageren?

De voorzitter: U mag even reageren ja. Overigens wijs ik de wethouder erop dat, er wordt altijd ook aan het college spreektijd gegeven en die is ook zo ongeveer aan het eind, dus jammer voor alle anderen die nog iets hadden willen zeggen. Maar goed, mevrouw Van Zetten.

Mevrouw Van Zetten: Nou, ik constateer eigenlijk dat die onderbesteding in de gemeente Haarlem al jarenlang een structureel probleem is. En echt niet dat het uw schuld is, mijnheer Snoek, maar volgens mij is er een probleem in de organisatie dat er structureel gewoon te weinig wordt uitgevoerd. En we zien natuurlijk de afgelopen jaren dat men alleen maar plannen heeft gemaakt. En ja, uiteindelijk moet je toch je beleid verkopen. En dan zien wij heel erg weinig resultaat, dat is dan jammer.

Wethouder Snoek: Ja, toch heel kort een reactie. Kijk, onderrealisatie zullen we bijna altijd hebben, want bij overrealisatie ben ik ongeautoriseerd geld aan het uitgeven en krijg ik de heer Rutten terecht op mijn dak. De onderrealisatie was, en u zit hier nog langer dan ik, veel lager een tijdje. We gingen naar een veel hoger realisatiepercentage de afgelopen jaren, en we zien nu met hoge ambities dat je weer een stukje terugzakt. Ik denk dat dat de tendens is die u en ik meerjarig kunnen waarnemen. ChristenUnie vraagt naar Steenbreek. Ik wist dat ik specifiek die cijfers had gezien, want die wilde ik aan u geven, dat 1957 tegels eruit hebben gehaald. En ik meen dat het ergens in het jaarverslag staat, maar als mijn andere collega's bezig zijn, ga ik het voor u opzoeken.

De voorzitter: Ja, dat moet dan heel erg snel. Maar er is zelfs ook nog een interruptie aan het eind, net. De heer Smit.

De heer Smit: Mijnheer de voorzitter, simpelweg, de wethouder heeft één vraag vergeten te beantwoorden. Het college zegt: de financiële positie is stabiel, maar Haarlem heeft relatief weinig reserve en beperkt eigen vermogen. En toen vroeg ik: betekent dat eigenlijk niet dat u bedoelt dat de positie financieel stabiel zorgelijk is? En ik mis het woord zorgelijk, maar vindt u gewoon stabiel voldoende op dit moment?

Wethouder Snoek: Ja, u heeft uw accountant hierover ook gehoord aan het begin van de avond hè, die duidde dat op dezelfde manier, ook stabiel. Als u het de wethouder financiën vraagt, ik zou graag een algemene reserve hebben die ongeveer anderhalf keer zo groot is en zeker als je ziet de financiële situatie waarin we nu zitten. De wethouder financiën zou ook een schuld willen hebben die twee keer zo klein is, dus ik heb wel wat wensen, maar we weten ook wat we ermee gedaan hebben in deze stad. U ziet ook hoe de stad erbij ligt, hoe onze cultuursector bijvoorbeeld erbij staat, of de sport. Daar investeren we in en daar krijg je ook wat voor terug, en het is iedere keer de balans zoeken: kun je de hypotheek betalen van het huis waarin je leeft? En daarvan zeg ik: ja.

De heer Smit: En het is dan ook voldoende, wethouder, om het huis te onderhouden?

Wethouder Snoek: Ja hoor.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Garretsen, u heeft geen spreektijd meer. Nee, sorry, u heeft geen spreektijd meer. Dan mag u heel snel de vraag herhalen, dat ga ik u toestaan.

De heer Garretsen: Ja, de SP heeft wel zeven of acht punten gevraagd of er gemeten kon worden, met name over de CO₂-uitstoot.

De voorzitter: Kijk, er komt nog het een en ander. Ja, dank u wel, goed zo. Ik ga even de wethouders langs of er nog punten zijn die zij willen aanvullen. De heer Botter.

Wethouder Botter: Ja, dank u wel. Het is heel erg fijn dat mijnheer Rutten mij nog even helpt herinneren dat ik schaduwwethouder Van Kessel nog wel even hartelijk moet dankzeggen voor zijn uitermate geweldige rol die hij heeft gespeeld in het dossier van Kenter. Want zonder zijn prestatie, dat heb ik ook in de krant gelezen, was het toch gewoon niet mogelijk geweest dat we hier uit waren gekomen met elkaar. Dus heel veel dank daarvoor. Maar daar staat tegenover ...

De voorzitter: De heer Van Kessel.

De heer Van Kessel: Sorry, burgemeester, ja, dat ligt misschien aan het geluid, ik kon het niet goed verstaan. Zou mijnheer Botter dat nog één keer kunnen herhalen?

Wethouder Botter: Ik zal het op papier zetten, dan kunt u het boven uw bed hangen. Wat betreft ...

De heer ...: Maak er maar een persbericht van.

Wethouder Botter: ... de informatievoorziening is er wat mij betreft wel een ander punt gaande, mijnheer Rutten. Want ik heb op alle, maar dan ook echt alle momenten dat er iets met Kenter speelde, heb ik dat aan de orde gesteld, zowel in het openbaar als in besloten vergaderingen. En voor uw informatie is het misschien goed ook om te weten dat we het al een jaar geleden zagen aankomen, en dan ook al maatregelen hebben getroffen in de begroting van 2020 om zes ton te reserveren voor de problematiek bij Kenter. Dus er is een additioneel bedrag nog nodig, maar volgens mij is dat al wel goed geregeld. Diversiteit over personeel is

verschillende keren teruggekomen. Voor de mensen die vorige week in de commissie zijn geweest, ik heb de toezegging gedaan dat we in 2030 ervoor zullen zorgen dat het Haarlems personeelsbeleid een afspiegeling is van de samenleving van Haarlem. Ik heb ook gekeken in de tussentijd naar de website van de gemeente Nijmegen. Daar zit inderdaad een heel erg goede suggestie in van hoe je een sociaal jaarverslag vorm zou kunnen geven. Ik weet uit ervaring dat al die informatie die daarop staat, dat die ook hier intern beschikbaar is, dus dat is een kwestie van kijken hoe we dat het beste kunnen vormgeven. Rondom ICT krijgt u volgende week van het college een voorstel hoe we in ieder geval op de persoonsbeveiliging en op de verdere ICT-uitrol stappen gaan ondernemen om in ieder geval daar wat personeel nog voor uit te breiden. En mijnheer Aynan, als het gaat over de wachtlijsten bij Veilig Thuis, dan is dat inderdaad een punt waar je heel erg veel zorgen over zou kunnen maken. Met de kanttekening dat we de afgelopen twee jaar meer dan vier miljoen, en we hebben het budget verdubbeld van Veilig Thuis, de afgelopen twee jaar regionaal, dat er wel op het moment dat er zich wachtlijsten voordoen, het triagesysteem zo is dat de allergevaarlijkste gevallen meteen daar worden uitgefilterd. Betekent niet dat ik voorstander ben van het werken met wachtlijsten, maar je zult soms dat niet kunnen vermijden. Maar er is volgens mij geen sprake van dat kinderen daar nodeloos in gevaar komen. En dan is er nog een ander punt waar u het over had, wat kennelijk vorig jaar ook gespeeld heeft in een discussie tussen u en mij, en dat punt heb ik niet goed gehoord. Dus als u nog even ...

De heer Aynan: Perron 18.

Wethouder Botter: O, perron 18, ook zo'n leuk dossier. We gaan daar van de zomer de laatste hand aan leggen, en dan na de zomer gaat het open. Dat is in de versnelling gekomen.

De voorzitter: Dank u wel. U heeft geen spreektijd meer, de heer Aynan. Nee, nee, nee, mijnheer Aynan, geen extra debat. De heer Smit.

De heer Aynan: Het is geen antwoord.

De heer Smit: Mijnheer de voorzitter, ik ben mijn spreektijd kwijt, en dat wil ik graag terug om het college erop te wijzen dat ik geen antwoord krijg op een vraag. Ik had gevraagd: is het college voornemens om de geautomatiseerde procesondersteuning de komende tijd extra aandacht te geven, opdat er mogelijk een inhaalslag wordt gerealiseerd? En daarop kreeg ik geen antwoord van de wethouder.

Wethouder Botter: Het antwoord is ja.

De voorzitter: Kijk eens aan.

De heer Smit: Voorzitter, telt u mijn tijd bij?

De voorzitter: Nou, u heeft nog even. U heeft nog enige tijd, ja. Ik hou het in de gaten. Wij gaan naar wethouder Roduner.

Wethouder Roduner: Ja, voorzitter, ik heb twee vragen gehoord volgens mij die ik wel graag wil beantwoorden. De SP vroeg naar de planning van de tienduizend woningen. Daar hebben we een planning voor opgenomen in de rapportage woningbouw. Dus we rapporteren ook buiten het jaarverslag om over een aantal van onze opgaven. In de rapportage woningbouw is een inschatting gemaakt van hoe die tienduizend woningen de komende jaren gebouwd gaan worden. Vanzelfsprekend bepalen we dat niet helemaal zelf hè, want we zijn ook erg afhankelijk van de initiatiefnemer, de planning van zijn dingen, zijn planning hoe dat

verder gaat. Maar dat is daar. In die rapportage hebben we ook een actieplan aangekondigd, dat we zeggen: we moeten een stap extra zetten op het gebied van realisatie. Dat actieplan hebben we deze week vastgesteld, ik hoop dat mevrouw Van Zetten daarmee ook ... nou ja, in de doenstand gaan we daar wat meer. En Jouw Haarlem had nog een vraag over budgetcoaches. Nou, die vacatures zijn inmiddels allemaal ingevuld.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Berkhout.

Wethouder Berkhout: Ja, ik heb ook twee vragen gekregen, en eigenlijk één aandachtspunt, kan ik even op terugkomen. De SP, de heer Garretsen, maakt zich hard voor de klimaatambities. Dat vind ik mooi, vind ik altijd wel een terugkerend thema van uw partij in deze belangrijke momenten. Dat is mooi om te horen. En terecht dat u aangeeft dat bij de energie- of klimaatambities ook groen daar een belangrijke plek daarin inneemt. En u koppelt dat eigenlijk aan die CO₂-reductie. En ik vind dat wel een interessante. Wij kijken daar ook naar. Concreet is dat eigenlijk misschien wel gelijk aan wat de inspreker eerder bij commissie Bestuur vandaag ook heeft gezegd hè, het vernatten van veenweide om CO₂ op te slaan. Ik denk dat dat wel, ik zie ook de ogen van mevrouw Oosterbroek oplichten als ik het daarover heb, dat dat misschien wel wat meer effect zal hebben. Tegelijkertijd is dat ook ongelooflijk lastig meetbaar wat dat nou voor een effect heeft. We weten dat dat een middel is om, dus ik vind het goed dat u dat benadert. Maar het is nog wel complex. Ik kan u daar wel over zeggen dat de stadsecoloog van plan is aan het eind van dit jaar daar een onderzoek naar te doen, specifiek daarvoor. En wij zullen dus in reactie op de Duisenberg-light-aanbevelingen ook kijken hoe we dit dan meetbaar kunnen maken. Ik wil u wel meegeven dat, dat kreeg ik ook eerder van de afdeling duurzaamheid terug, vier jaar geleden hadden we nog helemaal geen indicatoren om de energieambitie van deze stad in kaart te brengen. We wisten het nog echt niet. Terajoules, gigawatt, noem het maar, we hadden geen idee. En dat is in de afgelopen vier jaar wel ongelooflijk opgevoerd, dus ik heb goede hoop dat we dat ook steeds scherper in kaart kunnen brengen, via waarstaatjegemeente of iets dergelijks. Maar weet dat dat nog recent is dat we dat eigenlijk niet goed in kaart hebben. Nou, dan hoor ik de PvdA en de ChristenUnie het hebben over de fiets, deltaplan fiets zei u zelfs. Nou, u weet, het actieplan fiets is daar het pragmatische onderdeel van, wat we snel naar voren hebben geschoven. Fietsparkeren, fietsknelpunten, fietsmonitor en via het mobiliteitsbeleid, waar we de prioriteiten gaan leggen, komen we tot een integraal fietsbeleid volgend jaar, waar echt die grotere keuzes gemaakt gaan worden. Het is hoognodig. Ik hoop dat daarmee dan ook op de zestig procent model split van de heer Visser te komen, dus daar moeten we met elkaar aan werken. Ik denk het eerste moment is meteen 3 september, als we het RKC-rapport over de fiets gaan bespreken en hoe we daarmee omgaan. En dan tot slot ...

Mevrouw Verhoeff: Wethouder, belooft u dan dat er dan in het volgende jaarverslag hier echt een mooi stukje over staat wat we dan echt al gerealiseerd hebben? Want 2019, daar hebben we het nu over, toen kon het nog niet. Ik weet dat we erover werken, dat u er hard aan werkt. Wij zouden graag dat delta- en actieplan fiets dan ook graag als doelen zien wat daar bereikt is. Want dat is nog wel een thermometer om het laatste jaar van deze coalitieperiode nog helder in zicht te brengen.

Wethouder Berkhout: Nou, nee, want we komen het eind van het jaar met het mobiliteitsbeleid. Nou ja, volgens mij zei ik u net wanneer het komt. Dus in het eind van het jaar is het mobiliteitsbeleid, daar gaan we het over hebben, daar leggen we de prioriteiten voor de fiets vast. En in volgend jaar komt het integraal fietsbeleid. En dat is dan de vervolmaking van het deltaplan fiets. Daar komen ook keuzes voor te liggen hoe we die ambities die we met elkaar hebben. We gaan eerst kijken waar we dan op kunnen kiezen. We kunnen wel overal tien uit tien doen hè, als u het RKC-rapport heeft ingezien. Daar horen dan ook de middelen bij. Dus we hebben nog wel best een gesprek te voeren. Ik denk bij de kadernota volgend jaar, voordat we dan kunnen

zeggen: daar gaan we op inzetten, voordat we dan kunnen gaan zeggen: we kunnen gaan meten wat we hebben bereikt. Dus ik denk dat we wel even in de volgordelijkheid der dingen, we werken eraan, we komen van ver, mede dankzij het coalitieakkoord waar het woord deltaplan fiets in staat. Maar ik kan u niet zeggen dat we over 2020 terugkijken en zeggen: o, dat hebben we mooi bereikt, want dat komt pas in 2021.

Mevrouw Verhoeff: Maar tussenmijlpalen zijn natuurlijk wel van belang om te kunnen volgen of het tijdspad überhaupt haalbaar is. Dus op zich kunt u dus ... eigenlijk zegt u ook een beetje ja, want eind van het jaar, dus in het jaarverslag 2020 kan ik teruglezen dat u bepaalde mijlpalen al gehaald heeft, ook al is het nog niet af.

Wethouder Berkhout: Ik zou het geweldig vinden om zelf terug te lezen dat ik al bepaalde mijlpalen gehaald heb, voordat ik ze zelf ga uitvoeren. Maar laten we daar met elkaar naar gaan kijken. En dan tot slot CDA, over economie, de Haarlemse economie. Laat ik voorop stellen: ik ben ongelofelijk trots op dit team economie, ook al zijn ze klein. Het is een hardwerkend team, dat ook deze coronatijd dagelijks aan die ondernemerstelefoon en ook, hopelijk stelt u dat morgen vast, de economische visie voor ons hebben vastgesteld, dat kompas, ook in deze ongelofelijk lastige tijden voor ondernemers, waar we de komende jaren op moeten varen. Daar zegt u terecht: dat is een ambitieus plan, we hebben dat nodig. We hebben daar gezegd hè, in de bespreking bij de commissie Ontwikkeling: deze economische visie is er om die poot bij te trekken. Als wij die ambities voor die woningbouwopgave hebben, hoort daar ook die werkgelegenheid bij. Want anders staan ze in de file, zoals u zegt, dan zoeken ze die baan wel buiten de regio. Tegelijkertijd zei u ook: wij, of het team economie, maken die banen niet, faciliteert, creëert die randvoorwaarden, die optimale omstandigheden binnen deze stad, om dat mogelijk te maken. U heeft ook kunnen zien in de concept economische visie, dat daar toen accountmanagement voor stond opgenomen. En die hebben we vervolgens geschrapt in de definitieve versie. Dat vond ik een lastige keuze, maar dat was wel een keuze te midden van corona. We konden even niet overzien hoe hard dat raakt. Ik heb u gehoord, ik heb andere partijen gehoord tijdens de bespreking van de economische visie, die zeggen: ja, wij vinden dit belangrijk, wij vinden ook dat daar meer handjes bij moeten. Ik kan u niks beloven, want we kijken eigenlijk vanaf september ook nog naar veel onzekerheid voor de komende jaren, maar dat ik dit mee zal nemen in de bespreking voor de begroting, en dan hoor ik u goed, en dan komen we daar later op terug. Dat was het, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Meijs, in de blesuretijd.

Wethouder Meijs: Dank u wel, voorzitter. CDA, mevrouw De Raadt stelde mij de vraag: hoe lang wist de gemeente al dat er problemen waren op financieel gebied bij het Frans Hals Museum? Dat wisten we natuurlijk al enige tijd, maar ze zijn pas vrij kort in financiële problemen gekomen die leidden tot een verlies in hun eindresultaat. Maar 2018 sloten zij nog af met een positief saldo. We zijn al wel, zoals wethouder Botter in januari al heeft uitgelegd, en mij vervangen heeft toen in de commissie, dat er al langer problemen zijn bij het Frans Hals Museum op financieel gebied. Al vanaf 2016 hebben zij bezwaar aangetekend tegen de gehanteerde indexering die wij als gemeente hadden uitgevoerd, omdat zij personeel in dienst hadden op de CAO van de gemeente en als ambtenaar, en daarmee hadden zij een tekort, bouwden zij een tekort op. Daar hebben zij toen bezwaar tegen gemaakt, dat hebben ze verloren. Vervolgens zijn bij de meerjarenafspraken in 2017 tot 2020 afspraken gemaakt en hebben zij gevraagd om een verhoging. Die hebben zij toen niet gehonoreerd gekregen, maar zij zijn wel akkoord gegaan toen met het subsidiebedrag. Dus dat is een antwoord op uw vragen. En dan is er nog verder een soort techniek. Excuseer mij dat ik niet precies weet hoe die techniek werkt, maar je moet een aantal punten scoren om op verscherpt toezicht te komen, en daar voldeden zij dus in die tijden niet aan, dus kwamen zij niet onder verscherpt toezicht.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Raadt. Zonder spreektijd nog, maar herhaalt u even uw vragen.

Mevrouw De Raadt: Een hele korte vraag nog, als u mij toestaat. Ik hoor u goed. U zegt: in 2016 hadden ze eigenlijk wel forse problemen financieel gezien al, maar vanwege de techniek zijn ze toen niet onder verscherpt toezicht gesteld. Maar kunt u dan zeggen: met de kennis van nu, hè, als we terugkijken, had dat eigenlijk wel moeten?

Wethouder Meijs: Nee, dat zei ik niet. Ik zei dat ze in 2016 aangaven dat zij al bezwaar maakten tegen de indexering zoals wij als gemeente dat hadden gedaan, dat ze daar niet mee akkoord gingen, en dat zij al toen opliepen tegen verhoogde kosten. Maar zij eindigden toen nog in positieve cijfers, dus dan heb je ook geen punten gehaald om verscherpt toezicht te krijgen. Dus ook met de kennis van nu kan ik niet zeggen of dat verscherpt toezicht had moeten. Met de kennis van nu kan ik zeggen dat ze al jaren in de problemen zijn en dat ze dat wel hebben aangekaart.

Mevrouw De Raadt: Een hele kleine vervolgvraag. Want dat maakt het natuurlijk voor de raad wel verschrikkelijk moeilijk om onze controlerende functie uit te oefenen. Want u zegt van ja, ze zaten wel in de forse financiële problemen, al vanaf 2016, maar vanwege de techniek nemen we dat niet op in het jaarverslag, nemen we het niet op als zijnde onder verhoogd toezicht. Maar op welke manier had de raad hier dan kennis van kunnen nemen, dat ze al in 2016 die forse financiële problemen hadden?

Wethouder Meijs: Kijk, het moment dat de instelling akkoord is gegaan met de subsidie over langere termijn, over het meerjarentraject, ja, dan maak je prestatieafspraken. En zij hebben elk jaar weer opnieuw gerapporteerd, dus ik denk op het moment dat er een rapportage is geweest, dat u als raad daar dan bij gezeten heeft. Er is in de aanloop naar de coalitieonderhandelingen ook gesproken over een uitbreiding van het budget. Dat is niet gehonoreerd. Daar heeft u allemaal bij gezeten.

Mevrouw De Raadt: Dit gaat mij iets te ver.

De voorzitter: Ja, maar ik denk wel dat er een ander moment moet komen om deze discussie dan verder te gaan voeren, want de spreektijd is op.

Mevrouw De Raadt: Dit was een hele persoonlijke opmerking richting de coalitieonderhandelingen. Ik hoor mevrouw de wethouder zeggen van u zat er zelf bij, ze hebben om uitbreiding van het budget gevraagd. Dat is feitelijk onjuist. Ze hebben een miljoenenuitbreiding gevraagd om een grote verbouwing mogelijk te maken. Dat had niks te maken met de financiële problemen, waar ze dus blijkbaar toen al in zaten en dat nooit is gemeld aan de raad. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan, ja, het CDA heeft ook nog gevraagd om eens even kijken, dat ik iets zou zeggen over de vacatures en hoe lang dat gaat duren. Onze verwachting is dat die vacatures dit jaar ingevuld worden, dus dat dat niet meer volgend jaar weer oppopt als een tekort. Ik zie dat er nog woordmeldingen zijn.

6.3 Tweede termijn fracties

De voorzitter: Wij kunnen naar de tweede termijn gaan. Er zijn een aantal fracties overigens door hun tijd heen. Ik stel voor dat we proberen die tweede termijn kort te houden, zodat we naar de besluitvorming toe kunnen. Maar ik kijk even wie nog het woord wil voeren. In ieder geval mevrouw Leitner.

Mevrouw Leitner: Ja, echt heel kort even een reactie ... of even, een reactie op wethouder Snoek. Die zegt: ik wil er geen feestje van maken door overal ja op te zeggen. Nou, alleen al dat u dat zo noemt hè, van dan is het

een feestje, dat is wat totaal nou precies die indruk geeft die wij hebben van de collegereactie. Als u overal ja op zou zeggen, zou u inderdaad geen goede wethouder zijn. Dat verwachten wij ook niet van u. We verwachten dat u er goed naar kijkt, en u heeft ook een aantal aanbevelingen overgenomen. Maar het zit hem in de teneur door het hele stuk heen. Alleen al de inleiding, waar mee begonnen wordt, heeft toch iets van we leggen het gelijk terug bij de raad, terwijl u gewoon zelf ook een verantwoordelijkheid heeft. En dat punt wil ik gemaakt hebben.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Doel.

De heer Van den Doel: Dank u wel, voorzitter. We gingen net even hard erin bij mijnheer Ayaan over de toegankelijkheid van de jaarrekening.

De heer Aynan: Aynan.

De heer Van den Doel: Aynan, sorry, dat vind ik wel een misser. Sorry. Maar goed, ik wil wel zijn betoog ondersteunen dat ook het jaarverslag en de jaarrekening toch wel aan taal soms wat kan winnen door daar even goed naar te kijken en sommige alinea's echt nog even onder handen te nemen. Dus niettegenstaande mijn reactie moet ik dat toch nog even zeggen, want wij zijn als GroenLinks, zoals u eindeloos van ons hoort, altijd voor toegankelijkheid, toegankelijkheid en toegankelijkheid.

De voorzitter: Dank u wel, dank u wel. De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, nog een interruptie op u, burgemeester, wat u net aan het eind zei. Want u verwacht dat die handhavers dit jaar aangenomen worden. Vorig jaar heeft u dus die vacatures geplaatst. Had u toen het idee, dus van tevoren, dat die vacatures niet vervuld werden? En wethouder Snoek die zegt van ja, we hebben heel veel ambities en we moeten heel veel doen met het is hard werken. Ik neem dan aan omdat het in het collegeakkoord staat. Maar we weten allemaal dat bijvoorbeeld het Junior College, staat ook in het collegeprogramma, maar dat wordt ook niet uitgevoerd. Het zou misschien handig zijn als er gewoon een lijst komt, gemaakt door het college, met punten waarvan ze denken dat ze het dus niet waar kunnen maken en dat ze dat dan gewoon duidelijk vertellen en waar het meeste geld mee te verdienen valt. En bij wethouder Berkhout, die zegt: we hebben een economisch team, maar dat is heel klein en die moeten hard werken en daar ben ik trots op. Nou, dat is heel goed, wij zijn natuurlijk ook trots. Maar als we dan 240 fte hebben aangenomen, waarom wordt dat economische team dan niet wat groter gemaakt?

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee de tweede termijn van de raad, voldoende.

6.4 Tweede termijn college

De voorzitter: Een hele korte reactie van het college. Wethouder Snoek.

Wethouder Snoek: Ja, ChristenUnie was nog een paginanummer van me verschuldigd. 120 is het nummer. Daar vindt u de Steenbreekaantallen. Ja, en dan toch nog even naar mevrouw Leitner. Nou ja, over toon hoeven we met elkaar niet te discussiëren, maar waar hij voor mij dan wel in zit hè, er zit bij de stukken nu een raadsstuk 7c. In dat raadsstuk zijn de aanbevelingen opgenomen van de rapporteurs, allemaal. En u gaat vanavond instemmen met dit raadsstuk. Dus ik kon praten en zeggen wat ik wilde, en u constateert het volgens mij ook, vervolgens stelt u toch gewoon allemaal vast en moeten wij met allemaal vast en moeten we daarop gaan rapporteren. Dus ik denk dat er ook een manco zit, en daar hebben we het met elkaar bij de

borrel over gehad al, bij het water. In dat proces moeten we beter nadenken hoe we dat gaan doen. Want dit leidt tot ook aanbevelingen waarvan misschien een deel van de raad ook wel zegt: oké, misschien snappen we de uitleg van het college erbij, en dat debat hebben we nu niet gehad, we hebben het stuk niet gehad, dus mijn procesvoorstel, want we willen vooruit, is: op een gegeven moment komt er een afdoeningsformulier op deze aanbevelingen. En ik hoop dat de raad dan ook kritisch durft te kijken van oké, nou, dat was een aanbeveling destijds, maar ik snap ook wat het college erbij wil zeggen, en dat we niet alleen maar zeggen: dat kwam ooit uit die aanbevelingen, dat hebben we vastgesteld en dat moet dan maar uitgevoerd worden, dat het ook wel echt, dat ook wat ik zeg ertoe doet in dit debat.

Mevrouw Leitner: Eens.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Visser. Ook geen spreektijd meer hè, dus hou het dan uitermate kort.

De heer Visser: Ja, de wethouder had het over die 1957 tegels. Mijn punt was juist: als we van tevoren een doel hadden gehad van zoveel vierkante meter willen we verwijderen, dan kan je ook zeggen: heb je dat doel bereikt? En nu zegt zo'n getal van 1957 niet zoveel. En mijn tweede punt was van ja, ondertussen worden dus al een paar honderd tegels bij de Jan Gijzenkade aangelegd, waar ook gewoon gras tussen het fietspad en de weg had kunnen liggen.

De voorzitter: Oké, waarvan akte. Dan, even kijken, wethouder Berkhout nog een vraag gesteld.

Wethouder Berkhout: Ja, er was nog een vraag van Trots hè. Ja, volgens mij is er net al uitvoerig aan het begin van deze avond gesproken over die 240 fte en ligt dat wel complexer. Dus ik kan, ja, ik kan nu niet zo die één en één is twee redenering die u maakt, zo maken.

De voorzitter: En dan ligt er nog de vraag bij mij of we vorig jaar dachten dat vacatures dan niet vervuld zouden worden. Nee, maar waar we toen wel ons op verkeken hebben, dat is het verloop van handhavers. Dus er kwamen wel nieuwe mensen bij, maar er gingen er ook weg. En wij waren gewoon niet in staat om dat voldoende te compenseren. Nu hebben we het idee dat dat wel gaat lukken. Interruptie van de heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Dat klopt, want als u dus zegt: het verloop was zo hoog, heeft u daar dan ook door waardoor dat komt? Komt omdat ze hier minder betaald worden dan in omliggende steden? Hebben ze meer te maken met agressie? Of wat is daar de oorzaak van?

De voorzitter: Nee, u vindt op pagina 328 heel kort aangegeven wat daar aan de hand is. En het verloop heeft vooral te maken met mensen die uitstromen na een aantal jaren, want er zit niet veel promotieperspectief zeg maar in de functie. Dus ook als mensen het naar hun zin hebben, denken ze op een gegeven moment: nou, ik zou nog wel wat meer willen, en dan gaan ze bijvoorbeeld solliciteren bij de politie. Dat is een hoofdreden.

7. Besluitvorming

De voorzitter: Goed, wij zijn toe aan de besluitvorming. Want agendapunt 7 is nu aan de orde.

7.1 Vaststellen jaarrekening en jaarverslag 2019

De voorzitter: In de eerste plaats gaat het om het vaststellen van de jaarstukken en het verlenen van decharge aan het college over het boekjaar 2019. Daarover is denk ik eerst gewenst dat ik de uitspraak van de raad

daarover ga constateren. Wenst iemand daarover stemming? Nee. Stemverklaring? Ook niet. U kunt instemmen met het vaststellen van de jaarrekening en het verlenen van decharge? Bij dezen.

7.2 Vaststelling reactie college op het accountantsverslag 2019

7.3 Raadsstuk bij onderzoeken methode Duisenberg-light jaarstukken gemeente Haarlem 2019

De voorzitter: Dan is de vraag aan de raad of u de aanbevelingen van de Duisenberg-rapporteurs overneemt en het college opdracht verleent hier uitvoering aan te geven. Nee, sorry. Nee, sorry, dat is het toch. Daar ligt een motie bij, maar dan moeten we toch eerst, want dat is hoe het werkt, de voorstellen in stemming brengen en daarna kunnen we over de moties spreken. Eerst over de voorstellen voor de Duisenberg-rapportage. Is er iemand die daarover stemming wil? Stemverklaring? Nee. Dus dan wordt dat door de raad vastgesteld. Bij dezen.

7.3.1 Ingediende moties Jaarrekening en Jaarverslag

7.3.1 Motie Maak Jaarrekening en Jaarverslag Transparanter

De voorzitter: Dan is aan de orde de motie van een aantal partijen Maak jaarrekening en jaarverslag transparanter. En ik begreep dat de heer Smit daar nog een korte toelichting op wilde geven. Mijnheer Smit.

De heer Smit: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Mijnheer Van den Doel zei het heel duidelijk: GroenLinks gaat voor toegankelijkheid van teksten. En ik hoorde ook warme woorden van mevrouw Verhoeff, maar ik kon ze niet verstaan en begrijpen. Er zijn vele woorden gewijd ... Nou, zo klonk het, zo klonk het. Vele woorden gewijd vanavond aan de toch onvoldoende duidelijkheid van onze jaarstukken. En samen met de heer Chris IJssbrandy van het Duisenberg-team, ja, ik moet zeggen Chris, hebben we samen een motie gemaakt met de bedoeling om, en laat ik het heel zuiver zeggen, om aan de RKC te vragen of ze bereid zijn om het voortouw te nemen, gezien hun kwaliteiten als commissie die onderzoek doet naar complexe zaken, om de raad te ondersteunen in een ontwerp voor jaarrekening, jaarverslag, dat enerzijds voldoet aan de BBV-richtlijnen, en uiteraard met gebruikmaking van alle deskundigheid die de organisatie zelf heeft, het ontwikkelen van digitale hulpmiddelen om de jaarrekening ook een hogere informatiewaarde te geven, en in het proces, als dat mogelijk is, de expertise van de raadscommissies daarbij te gebruiken. En wetende dat de ambtelijke organisatie zwaar belast is en al jarenlang hier ook mee bezig is, maar we al eerder hebben moeten constateren dat wij nog steeds heel veel wensen houden, heel veel zorgen hebben rondom die begrijpelijkheid en die leesbaarheid, vonden wij dit een charmante motie en wij raden hem samen met Hart voor Haarlem, dus Chris en ik, en de Actiepartij en de VVD van harte bij u aan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Smit: En Jouw Haarlem, maar die stond nog niet op het lijstje. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Dat over de motie. Zijn er nog mensen die daar een stemverklaring over willen afgeven? De heer Van den Doel.

De heer Van den Doel: Dank u wel, voorzitter. Ja, de motie is vandaag geconcipeerd en ik heb geen enkele tijd gehad om dat te overleggen met de fractie. Dus wij zouden dat graag willen uitstellen tot na de zomer, zodat we het daar goed over kunnen hebben en dan een goede reactie geven op deze uiterst serieuze motie.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Verhoeff.

Mevrouw Verhoeff: Korte stemverklaring. Wij gaan niet instemmen met deze motie, omdat wij vinden, ik heb dat eerder al gezegd, dat een club die bedoeld is om iets te toetsen, niet dezelfde club kan zijn die de doelen stelt. Daar staan wij als raad zelf voor en dat moeten we op een andere manier organiseren.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, voorzitter, de heer Smit komt altijd met goede moties. Daar kan je gewoon vertrouwen in hebben, dus wij stemmen voor.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Visser.

De heer Visser: Wij vinden wel dat er hieraan gewerkt moet worden en dat de Rekenkamercommissie daar ook goed advies in kan geven. Maar of ze daar het voortouw in moeten nemen, dat betwijfelen wij. En we zijn het ook niet eens met het punt 2 over de digitale hulpmiddelen, want we vonden daar het antwoord van de wethouder overtuigend dat er zo weinig mensen naar keken dat dat eigenlijk zonde van het geld was. Dus ik snap de doelen van de heer Smit, maar zoals het hier geformuleerd staat, steun ik hem niet.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw De Raadt.

Mevrouw De Raadt: Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, wat het CDA betreft is de RKC hier niet voor bedoeld. De RKC toetst het collegebeleid op rechtmatigheid en doeltreffendheid. Daarnaast is het ook zo dat de RKC een heel beperkt budget heeft, van 25.000 euro. Daar worden externen voor ingehuurd, en helaas is het op dit moment zelfs zo dat het, ook al is er een wettelijke verplichting dat burgers onderwerpen mogen aandragen aan de RKC, de RKC deze helaas allemaal moet weigeren, omdat ze gewoonweg niet over voldoende budget beschikken. Die drie dingen maken dat het wat ons betreft onverstandig is om deze motie te steunen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we de balans opmaken. Wie is voor de motie? De heer Smit. Eén moment. Ja, sorry, één moment, de heer Smit die wil nog iets zeggen.

De heer Smit: Eigenlijk zou ik even één minuut pauze willen om even met de indieners te beraadslagen wat we met de motie doen.

De voorzitter: Doet u het snel. Ja.

De voorzitter: Mijnheer Smit.

De heer Smit: Mijnheer de voorzitter, u maakte er twee minuten van hè, niet ik. Gehoord hebbende de woorden van GroenLinks, is het denk ik beter dat wij de motie nu aanhouden en fracties de tijd geven om hier even en hopelijk ook met ons over van gedachten te wisselen. En dat betekent dat we het snel na de zomer met elkaar nog een keer bespreken. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

7.3.2 Jouw Hlm Kapitaal

De voorzitter: Dan gaan wij naar de tweede motie. Dat is de Kapitale motie. Eens even kijken, wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Eens even kijken. De heer Rutten.

De heer Rutten: Voorzitter, dank u wel. Mijnheer Van den Doel gaf aan dat kapitaal ook een moeilijk woord was. Alleen daarom is het al de moeite waard om deze motie te steunen. Das Kapital gingen hele volksstammen achteraan, het was geen enkele belemmering, en een groot deel daarvan was bij de CPN en die is nu bij u.

De voorzitter: Ik zou bijna zeggen dat u dan bijna tegen moet zijn, maar goed, we gaan het allemaal zien.

De heer Garretsen: Voorzitter, u bent historicus en dat is een flinke misslag van u.

De voorzitter: Nou, dat weet ik niet, dat weet ik niet.

De heer Garretsen: Dat weet ik wel voorzitter, toevallig heb ik daar meer kennis van dan u.

De voorzitter: De heer Smit.

De heer Smit: Voorzitter, wat ik begrijp uit een overzicht van het kaartje van Nederland zijn wij niet aangemeld bij de organisatie die in de motie wordt genoemd en dat lijkt dus een meerwaarde om te gaan doen, dus wij steunen de motie van harte.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van den Doel.

De heer Van den Doel: Dank u wel, voorzitter. Alhoewel wij het idee zeker steunen, steunen wij deze motie niet, omdat hij volgens ons te specifiek is, en daarnaast dat de wethouder heeft aangegeven daar wel contact mee te hebben. Dus de oproep om daarnaar te kijken ondersteunen we, maar niet deze motie op deze manier. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Garretsen.

De heer Garretsen: Ja, voorzitter, de SP steunt natuurlijk altijd dit soort moties van de VVD. En daarom zijn we ook geen marxisten, voorzitter, en ook geen communisten.

De voorzitter: Maoïsten dacht ik, maar ja.

De heer Aynan: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Aynan.

De heer Aynan: Om geschiedvervalsing te voorkomen, de motie is van Jouw Haarlem, SP.

De voorzitter: Ja, dat kost je twee stemmen. Jammer, jammer. De heer Van den Raadt.

De heer Van den Raadt: Ja, voorzitter, de wethouder zegt dat ze hier al mee bezig zijn en dit al doen, dus dan lijkt me die motie overbodig.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan stemmen. Wie is voor de motie? Dat zijn de fracties van VVD, OPHaarlem, ChristenUnie, eens even kijken, Actiepartij, Jouw Haarlem, Hart voor Haarlem en de SP. Dat is niet genoeg, motie is verworpen.

8. Sluiting

De voorzitter: Daarmee komen wij aan het eind van deze avond. Ik wens u nog een hele goede avond. Ik wens u een goede nacht, want morgen dan moet u uitgerust weer aan de startstreep verschijnen. O ja, en maakt u nog even uw apparatuur schoon.